

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198291

UNIVERSAL
LIBRARY

K86 / S55 P

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ~~K68~~ K86 S55 P Accession No. K 6824
Author నిర్మల - T
Title శివరాత్రి 1952

This book should be returned on or before the date
last marked below

❀ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ❀

(ಸಂಸಾರಚಿತ್ರಗಳು-ಪತ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ)

ಲೇಖಕರು

ಶ್ರೀ ತಿ. ಶಿದ್ದಪ್ಪ

ಸಹಾಯ-ಸಂಪಾದಕ, 'ನವಯುಗ', ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಆನಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಫೆಬ್ರವರಿ }
೧೯೫೨ }

ಸಾಧಾ ಪ್ರತಿ: ೧-೪-೦

ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ: ೨-೪-೦

— ಸಲಹೆಗಾರರು —

ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಆರ್. ಮಳಗಿ ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಟಿ.
 ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಟಿ.
 ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಎ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ. ಎ.,
 ಶ್ರೀ. ದೇಸಾಯಿ ದತ್ತಮೂರ್ತಿ

— ಸಂಪಾದಕರು —

ಶ್ರೀ ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.

ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು

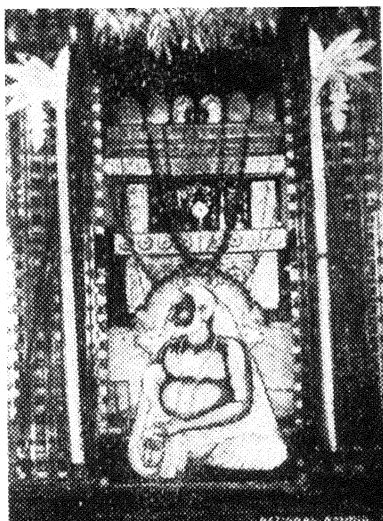
ಮು ಕಾದಂಬರಿ	ಪ್ರೊ. ದ. ರಾ ಬೇಂದ್ರೆ ಎಂ. ಎ
ಸುವರ್ಣದೀಪ: (ಕಾದಂಬರಿ)	ಶ್ರೀ ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು
ಪೀರೆ ಮತ್ತು ಜೀನ್: ,,	(ಗಾಯ್-ದ-ಮೋಪಾಸಾ)
ರುಕ್ಮಿಣಿ: ,,	ಶ್ರೀ ಮುನಿನಾಣಿಕೃಂ ನರಸಿಂಹರಾವ್
ಕಾಂತಂ ಕತೆಗಳು: (ಜೀವನ ಚಿತ್ರಗಳು)	ಶ್ರೀ ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ,

ಮುದ್ರಕರು
 ಕೆ. ಜಿ. ತಾಪಸ B. A.

ಪ್ರಕಾಶಕರು
 ಪಿ. ವಿ. ಅಚಾರ್ಯ & ಕಂ.

ಒಡೆಯರು
 ಸುಧಾ ಪ್ರೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಸಂಚಾಲಕರು
 ಅ. ಗ್ರಂ. ಮಾಲಾ, ಗವಳಿಗಲ್ಲಿ ಹು.

ಶ್ರೀ

ಮಂತ್ರಾಲಯದ

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ

ಬೃಂದಾವನದ ಅಡಿಪಾವತಿಗಳಲ್ಲಿ

ಭಕ್ತಿಯ ಅಂಜಲಿ

ಅರ್ಪಣೆ

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಾಯನಮಃ

ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಜ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬೃಂದಾವನದ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ

ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾದ ನಿವೇದನೆ

ಶ್ರೀ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಗರುಡೇವ,

ನಿಮಗಿದೇ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವೆನು. ಈ ನುಡಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು. ತಾವಿತ್ತ
ಜೀತನ, ತಾವಿತ್ತ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಬರೆದ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ನಿಮ್ಮ ಪದ
ಸಂಕೇತದ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯ ಎಸಳಾಗಿ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಸ್ವೀಕರಿಸಿ,
ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ವಾಮೀ.

ಪೂರ್ಣಿಮೆಯ ಗಂಡನಾಗಿ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ
ಪತ್ರಗಳಿವು. ಆಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಿಮಗೂ ಸಹೃದ
ಯಿಗಳಿಗೂ ನಿವೇದಿಸುವ ನಿವೇದನವಿದು. ಯಾವುದನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ
ಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಏನನ್ನೂ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಎದೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ
ಮನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಭಾವನೆಯ ರಸದಲ್ಲಿ
ಅದ್ದಿ ಬರೆದಿರುವೆನು. ಈ ಜೀವನ ನಿವೇದನೆಯಿಂದ ನಾನು ಕನ್ನಡಿಯ
ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವೆನು.

ನಾನು ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬಿಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ಮತಿ ಗತಿ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ವಿಭ್ರಾಂತನಾದಾಗ, ಮಾನವು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಐದು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದೆ ರೈಲು ಹತ್ತಿದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ. ಮೊದಲ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಅನಂತರವೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಿರಿ. ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮರಂಗಕ್ಕೆ ದಾರಿತೋರಿಸಿ, ನೂಕಿದಿರಿ. ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಲೇಖನಿಯು ನಿಮಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿದೆ. ನಾನು ಮರದ ವೀಣೆಯು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅದರ ತಂತಿ, ಸ್ವರ, ಮೀಟುವಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವೂ ನೀವೇ ಆಗಿರುವಿರಿ.

ಇಂದು ಈ “ಪೂರ್ಣಮಾ” ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಕೃಪಾ ದೃಷ್ಟಿಯ ಫಲವೆಂದೇ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಇದನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಭಾವನೆ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಉದ್ದೇಗ, ಉದ್ದೇಶ, ಹುಮ್ಮಸ್, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು, ಗಾಳಿಯನ್ನು ನೀನು ಬೆಳೆಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ದಯಪಾಲಿಸಿ ಬರೆಸಿದ ತಮ್ಮ ಚರಣ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಕೆರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲುವಂತಾಗುವುದು.

ಗುರುರಾಯರೇ, ನನಗೊಡ್ಡವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಎಂದು ಮುಗಿಯುವದೆಂಬುದನ್ನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ನೀವೇ ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಕರುಣಿಸಿರೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸರಿ. ನಾನು ಮೊದಲೇ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ಮಂತ್ರಬಲವಿಲ್ಲ; ಸಂಸ್ಕಾರದ ನೆರವಿಲ್ಲ; ಭಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅನನ್ಯ ಪರಣತ್ವ ಒಂದನ್ನೇ ಫಲ, ಪುಷ್ಪ, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ, ಭಕ್ತಿಯೋಗವೆಂದು ಬಗೆದು ನನ್ನನ್ನು ಉಡ್ಡರಿಸಿರಿ.

ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇಲ್ಲವಾ ಪರೆ ಹೀಗೆಯೇ ಭಾವನೆ, ವ್ಯಸನ, ವಿಷಯ ಇವುಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ಮುಳುಗ

ದೆಯೂ, ದಡಮುಟ್ಟದೆ ಯೂ ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ತಿರುಗಣೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುವುದು. ಅನಾಥರೇ, ದರಿದ್ರರೇ, ದೀನರೇ, ಸಾಮಾನ್ಯರೇ, ಈಶ್ವರನ ಕೈಯಕೋದುಗಳು ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅಂದ ಮಾತು ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೇ ಗುರುದೇವಾ, ಅಂತೆಯೇ ನಾನು ಅನಾಥ ಪಾಮರ, ದೀನ, ಮತ್ತು ದರಿದ್ರನಿರುವೆನು; ಕಾರಣ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕೋದುವಾಗುವಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಇನ್ನುಳಿದ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತ ಈ ನನ್ನ ಎದೆಯ ಒಳಚಿತ್ರವಾದ “ಪೂರ್ಣಿಮೆ” ಯನ್ನು ಭಾವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರೀತಿ-ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉದ್ಧರಿಸಿರಿ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
೨೪-೧-೫೨

}

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣೆಯ ಕಂದ,

ತಿ. ಶಿದ್ದಪ್ಪ

ನನ್ನ ಅರಿಕೆ

ಸಹೃದಯಿಗಳೇ,

ನಾನೊಬ್ಬ ಕೇವಲ ಪ್ರಾಕೃತನು. ಲೋಕದ ತುಂಬ ಲೋಕದ ಸಾಗರವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಲೋಕಜೀವಿ ನಾನು. ಒತ್ತಿ ಬಂದ ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸೆಣಸಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಈ ಸೆಣಸಾಟದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಾಗ ಅದುವೆ ಸುಖ, ಅದುವೇ ಸಮಾಧಾನವೆಂದು ಜೀವನವನ್ನು ನೂಕುತ್ತಿರುವನ ನಾನು. ಇಂತಿರುವ ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಎಂದೂ ಸಂಡಿತರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಓದುಗರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪುಸ್ತಕವಾಗಲಾರದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾಉದ್ದೀನನ ಅದ್ಭುತ ದೀಪವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಜುನನ ಮೂರುಲೋಕದ ಗಂಡಸುತನದ ಗಂಡುಗಲಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಾಣದ ದೇವಲೋಕ, ಪಾತಾಲಲೋಕ ಇವುಗಳ

ವಿಚಾರವಿರದೆ ನಾನಿರುವ ಈ ಲೋಕದ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ರಸ ಮತ್ತು ಹಾಗೂ ವಿಷನಿಮಿಷಗಳ ಚಿತ್ರಣವೇ ಈ ಪೂರ್ಣಮೆಯ ಕಥಾವಸ್ತು.

ಪೂರ್ಣಮೆ ನನಗನ್ಯಗಳಲ್ಲ. ನಾನೇ ಆಕೆಯ ಒಡೆಯ. ನನ್ನ ಹದಿ ನೈದು ವರುಷದ ಜೀವನದ ಸಂಗಾತಿ; ನಾನು ಬಳಲಿದಾಗ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾದಾಗ ಜೀನಹನಿಯನ್ನುಣಿಸುವಳು. ನಾನು ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತ ಸಂಸಾರ ನೌಕದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಕಂಡೆನೋ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಆಕೆಗೆ ಬರೆದು ಪತ್ರಗಳಿವು. ಪುನಹ ಬರೆಯಲೆಂದು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ನೆಯ್ದಿರುವ ಕಥಾವಸ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪುಸ್ತಕರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ನಾನು ಸಹಾಸಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಈ ಸಾಹಸ, ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸೊಂಟಕಟ್ಟಿದ ಆನಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ ಇವರ ಗಟ್ಟಿಗತನದ ಸಾಹಸ ವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅವರ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ನನ್ನಾಕೆಗೆ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳಿಂದ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳ ಕಂತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಉತ್ಸಾಹವು ಬಂದಿತು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಕೊಡುವ ಧೈಯದಿಮಾಡಿದೆ. ಇದುವೇ ಪೂರ್ಣಮೆಯು ರೂಪು ತಾಳಿದ ಇತಿಹಾಸ.

ಬರೆದ ಮತ್ತು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಷ್ಟನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ರಕ್ಕೂ ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಕ್ಕೂ ಕಾದಂಬರಿಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಂತಾಗಲಿ, ಕತೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಂತಾಗಲಿ, ಸಂಬಂಧ ಕಾಣುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಕಾಗದ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾದ ನನ್ನ ಕಸೆಬು ಬರೆಯುವುದಾದರೂ ನನ್ನ ಇದುವರೆಗಿನ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಬರಹವೆಂದರೆ “ಪೂರ್ಣಮಾ.” ಪುಸ್ತಕದ

ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಇದು ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಗುಣ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಲೋಪಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಬಾಳಕತೆಯ ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ತೋರಿ ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಂಸಕ್ಷೀರ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಒಪ್ಪುತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಈ ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕದ ತುಂಬ ನನ್ನ ಪತ್ರಗಳೇ ತುಂಬಿದ್ದು, ನಾನು ರೋಗರನ್ನು ಕಂಡು ಬರೆದನೋ, ಆಕೆಯ ಒಂದು ಪತ್ರವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗದಿರುವುದು ಒಂದು ಕೊರತೆಯೆಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಕೊನೆಯ ಪುಟಗಳು ಅಚ್ಚಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ “ಪೂರ್ಣಮಾ”ಳ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪತ್ರ ಒಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಬರೆದಿರುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಈ ಪತ್ರ ಸಂಚಯದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ್ದೇನೆ.

“ಪೂರ್ಣಮೆ”ಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಒಂದೇ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಮುನ್ನುಡಿ. ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತದಾಕಾಶದ ಧ್ರುವನಕ್ಷತ್ರವಾಗಿರುವ ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೇ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ. ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ಇವರು ಮುನ್ನುಡಿ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮುನ್ನುಡೆಗಾಗಿ ಅವರು ಇತ್ತ ಹರಕೆಯ ನುಡಿಗಳಿವು. ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಕಳಸವಿಟ್ಟು ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಂತೆ, ಹಿರಿಯರೂ ಪೂಜ್ಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಕೇ. ವಿ. ಯವರು ಬಹು ಮಮತೆಯಿಂದ, ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಈ ಪುಟ್ಟ “ಪೂರ್ಣಮಾ”ಳನ್ನು ಬಿನ್ನತಟ್ಟಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತಿರುವರು.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೇ. ವಿ. ಯವರ ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ತಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಐದು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅಜ್ಞಾತಿಯಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ದೆಸೆಗೆಟ್ಟು ಗತಿಗಾಣದೆ ಮತಿದೂರನಾಗಿ ಹಾಳುಹಂತೆಯೆಂಬ

ಬೀಳುತೇಳುತ್ತ ಬಂದಾಗ ಹರಿಹರದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿದೆನು. ಹರಿಹರೇ ಶ್ವರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರು ಕರುಣೆಯ ಕಿರಣ, ಬೀರಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ದಾವಣಗೆರೆಯವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನದಡವಿ, ಮೈದಡವಿದರು. ನನಗೆ ಧೈರ್ಯಬರಲೆಂದು, ನಾನು ಹುರುಪುಗೊಳ್ಳಲೆಂದು, “ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆ ಇದೆ. ನೀನು ಎದೆಗುಂದಬೇಡ” ಎಂದು ರೈಲು ಸಿಕ್ಕುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದ ಅವರ ಅಪಾರ ಹರಕೆಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ನಾನು ಈಗಲೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವೆನು. ಮತ್ತು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಂದಿರುವ “ಪೂರ್ಣಿಮಾ” ಬರೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅವರ ಬಲವೇಯೆಂದಮೇಲೆ ಈ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಅವರೇ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುವುದು ಅವರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತೋರುವ ಮಮತೆಯ ಆಳವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಉಪಕಾರಸ್ಮರಣೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೇಕೆ, ನನ್ನ ಆಜೀವವೂ ನಾನು ಅವರಿಂದ ಉಪಕೃತವಾಗಿರುವಾಗ, ಅವರ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ನನ್ನ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಯ ತುಂಬ ತುಂಬಿರುವಾಗ ?

ಮಂಡೋದರಿ, ನಚಿಕೇತರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕೈಯಿಂದ “ಪೂರ್ಣಿಮಾ” ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಳು. ಸಹಜಗುಣವಾದ ಅನುಕಂಪ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಮತ್ತು ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಇವು ಬೆರೆತ ಶ್ರೀ. ಸಿ. ಕೆ. ವಿ. ಯವರ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿ “ಪೂರ್ಣಿಮಾ” ಪರಿಪೂರ್ಣಳಾದಳೇನೋ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗೆ ಬಂದಿರುವುದು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ }
೨೮-೧-೫೨

ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಕಿರಿಯ,
ತಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಮರ್ಪಣ:-೧ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಅರವಿಂದ ಮಂಡಲದ ಪ್ರಕಟನೆ ಬೆಲೆ:೫-೦-೦

ಸಮರ್ಪಣ:-೨ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಅರವಿಂದ ಮಂಡಲದ ಪ್ರಕಟನೆ] ಬೆಲೆ:೩-೦-೦

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಮತ್ತು ಮಾತೆಯರ ಹೊಸ ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ:-ಅರವಿಂದ ಮಂಡಲ, ದೇಶಪಾಂಡೆ ನಗರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಮುನ್ನುಡಿ

ತರುಣಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ, ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ., ಅವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಆನಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ವರುಷದ ನಾಲ್ಕನೇ ಕುಸುಮವಾಗಿರುವ ಈ “ಪೂರ್ಣಿಮಾ” ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ನನಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ನಿರುದ್ಯೋಗದ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ದಾಗಿಸಿಂದಲೂ ನಾನು ಆತನನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿದ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದ ಎದೆಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವರ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳು ಅನಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿರಲೆಂದು ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾತನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿ-ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಮುಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅಗಲಿರಬೇಕಾದ ಮನೋವ್ಯಥೆಯಿಂದ ತೊಳಲಿ ತನ್ನ ಹೃದಯದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪತ್ನಿ “ಪೂರ್ಣಿಮಾ” ಎಂಬಾಕೆಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಣಯ ಪತ್ರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವು ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಆತನ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆಯಿಂದ ತನಗೆ ಬರುವ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳೂ ಇವೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಪತ್ರವು ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯಿಂದ ಬಂದುದು; ಪ್ರಣಯಲೀಲೆಗಿಂತ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯು ತನ್ನದೇ ಅದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಬೋಧನಾಡಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ರೀತಿಯು ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ; ಆಕೆಯು ಆ ಪತ್ರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಇತಿ ನಿಮ್ಮ ಚರಣದಾಸಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾ” ಎಂದು ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಆಕೆಯು ಆತನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಿಮಾಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂತಿರುವ ಸತೀ ಮಣಿಯೆಂದು ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು.

ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮವು ಹೊನಲಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪತ್ರದಿಂದಲೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡತ

ನದ ಬವಣೆಯಾಗಲಿ, ಅಗಲಿಕೆಯವೇದನೆಯಾಗಲಿ, ಅವರ ಧೈರ್ಯ ಸ್ಪೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ಅವರ ಪ್ರೇಮವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮನೋಹರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಈ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರೇಮ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ ನೌಕೆಯು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತ ಸನತಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಸಂಭವದ ಬಂಜೆಗೆ ತಾಕಿ ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗದೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳು!

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಪ್ರೇಮ ಮಾಧುರ್ಯಗಳೊಡನೆ ಜೀವನದ ಕೆಲಕೆಲವು ಆಳವಾದ ಅನುಭವಗಳೂ ಸಮ್ಮಿಳಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶೈಲಿಯು ಸರಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿದೆ. “ಅದರೆ ರಸದಾಳಿಯ ಕಬ್ಬಿನಂತೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಹುಡುಗಿ, ಲಾವಣ್ಯದ ಲಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ‘ನಾನಿಲ್ಲಿ’ ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಮುಖ.....” “ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ದೇವರ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ತಿಲಕವಿದ್ದಂತೆ” “ಅಮ್ಮ ಏನು ಹೇಳಿ ಹೋದಳೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ‘ಬಡವನಾಗಿಯೇ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನೀನಿರು ಮಗು. ಆಗ್ನೇ ನಿಂಗೆ ಬಡವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮಧ್ಯಬರ್ದದೆ. ಇದೊಂದು ಗುಣಾನೇ ಸಾಕು. ದೇವರು ನಿನ್ನ ಕಾಪಾಡ್ತಾನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ತಾಯಿಯ ಮಾತು ನನಗೆ ವರಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ”, “ಸುಖವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಮುಗುಳು ನಗೆಯೇ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿ. ಇದು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಧರ್ಮ, ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಕಾಯಕದ ಮರ್ಮ. ಇದನ್ನರಿತ ನೀನು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಜೇನ ಹನಿಯಾಗಿ ಅನವರತ ಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಧುರವಾಗು”; “ಬಸವನಾಳರು ಬಾಳಿದರು, ಬೆಳಗಿದರು, ಬೆಳಗಿಸಿದರು, ಇನ್ನೂ- ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ಇಂದು ಅಗಲಿಕೆಯ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಸವನಾಳರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈ ನೋವಿನ ಕಾವು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿ ಹೋದ ಕೀರ್ತಿಯ ಪಾರಿಜಾತದ ಗಿಡವು ತೀಡುವ ತಿಳಿಗಾಳಿಯ ಗಂಧ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು”, “ಇದು ಬುದ್ಧಿವಾದವಲ್ಲ, ಧೈರ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ”;

“ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಜಯಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿತು” ಮುಂತಾದ ಮನೋಹರವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು; ಅನೇಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅರಳುಮಲ್ಲಿಗೆಯಂತೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಹ್ಲಾದಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಧಾರಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ತಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ಶ್ಲಾಘ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಹೃದಯರಾದ ಮತ್ತು ನುರಿತ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರವರವರು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಬಾಂಧವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರಿಂದ ಚಿರಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯು ನಡೆಯುವಂತಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಾಗೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು
ತಾರೀಖು; ೨೮-೧-೧೯೫೨

ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ

ಸಂಸಾದಕರ ಮಾತು

“ಪೂರ್ಣಿಮಾ” ಕನ್ನಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪತ್ರಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸರೀತಿಯದು. ಶ್ರೀಯುತ ತಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರನ್ನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ “ನವಯುಗ”ದ ಲೇಖಕಳಿಂದ ಅರಿತಿದ್ದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಅವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಕೇವಲ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿರದೇ, ಅವರು ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದೆಯೂ ಅಗಬಲ್ಲರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನ್ನದಾಗಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನೂ ಅರಿತೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಗೆಳೆಯರಾದರು. ಅಂದು ಗುರುವಾರ, ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರ ದಿನ. ತಾವು ಅರ್ಧ ಬರೆದಿದ್ದ ಪೂರ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಓದಿದರು. “ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಯರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಬರೆದ ಈ ಸುಸ್ತಕವನ್ನು ಪೂರ್ಣಿಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ

ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ. ಇಂತು ಈ ಪುಸ್ತಕ ಅರ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಮೂರ್ತಿಗೊಳ್ಳಲು ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರಲು ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಆ ಗುರುಗಳೇ ಕಾರಣರೆಂದು ನಮ್ಮಿವರ ನಂಬಿಕೆ. ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಬಲವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಂದೂಡುತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಚರಣಕಮಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ.

“ಪೂರ್ಣಮಾ” ಪ್ರೇಮಕಾಮದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅದರ್ಶವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಉಚಿತ ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಗಳಿಗಾಗಲಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ. ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮಧುರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಓದುಗರಿಗೆ ಅದರ್ಶ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೊದಗಿಸಿರುವರು. ಶ್ರೀ ತಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರ ನೆರವು ಘನವಾದುದು. ಅವರಿಗೆ ಅನಂತವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಅನುಭವಪೂರ್ಣ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದು ರಾಜಸೇವಾಸಕ್ತ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ , ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಇವರು ಈ ಪುಸ್ತಕದ, ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವರು. ಈ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನೇಕ ದಾರಿ-ಮಾತುಗಳಿವೆ. ತರುಣ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಅವರು ನೀಡುವ ಆಸರವೇ ಅವರ ಅಂತಃಕರಣ ಹೃದಯವೆಂತಹದೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ವಿ. ಯವರಿಗೆ ನಾವು ಚಿರಋಣಿಗಳು.

ಇದು ನಮ್ಮ ಮಾಲೆಯ ಎರಡನೆಯ ವರುಷದ ಕೊನೆಯ ಕುಸುಮ. ಉದಾರ ಹೃದಯದಿಂದ ನೆರವಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ತಡವಾಗಿ ಹೊರಬಂದುದಕ್ಕೆ ಸಹೃದಯರು ಕ್ಷಮಿಸುವರೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸುಧಾ ಪ್ರೆಸ್‌ದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಿ. ತಾಪಸ, ಬಿ. ಎ., ಇವರಿಗೆ ನಾವು ಋಣಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
೧-೨-೫೨

ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ
ಸಂಪಾದಕ: ಆನಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಪೂರ್ಣಿಮಾ

[೧]

ಪ್ರಿಯ ಪೂರ್ಣಿಮಾ,

ಇಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ೨-೩೦. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತ. ಮನೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗುಳಿ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನೆಯ ಮೊನ, ಅದರ ಕಳಾ ಶೂನ್ಯತೆ ಇವು ನನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ನೂಕುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೂಕಿಕೊಂಡು ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕೆನು.

ಬಂದವನೇ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆನು. ಅದಾದರೂ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರುವುದೆಂದು ಆಶಿಸಿದೆನು. ಇಲ್ಲ-ಅದೂ ನಿರ್ದಯವಾಗಿತ್ತು. ನಿದ್ರೆಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಬಡೆಯಲು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಾದರೂ ಕಣ್ಣನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ ಮಪ್ಪರವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂದು ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯೇಕೆ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ಇಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಇದೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ. ಮುಂಜಾನೆ ೧೦ ಘಂಟೆಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪುನಃ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ರಾತ್ರಿ ಎರಡು ಘಂಟೆಗೆ. ನೀನಿಲ್ಲದ ಮನೆ; ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಾನು ಈ ಮನೆಗೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರಂತೆ “ಬೇವಿನ ಮನೆ” (Neem cottage) ಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಇಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ತೀರ ಹಗಲಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಲಗುವುದು ಬೇಡವಾಯಿತು. ಎದ್ದು ಕುಳಿತೆನು. ದಿಂಬನ್ನು ಒರಗಿಕೊಂಡೆ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ತೆರೆಯು ತೆರೆಯಿತು. ಮಂಚದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು-ಆ ನೆನಪಿನ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತಿರುವೆನು.

ಏನನ್ನು ಬರಸುವುದೋ ಬರೆಸಲಿ ಎಂದು ತೆರೆದ ಹೃದಯದಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದ ಭಾವನೆಗಳ ಬಡಿತದಿಂದ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವೆನು.

ಪೂರ್ಣ, ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯೆಂಬ ಒಕ್ಕೆಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದ ಮಂಟಪವೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯಾದೀತು. ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ, ಬಡತನ, ಸಿರಿತನ, ಸೊಬಗು, ಬೆಡಗು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಲವತ್ತು ವರುಷ ತುಂಬುವುದರಲ್ಲೇ ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದಿರುವ ನನಗೆ, ಜೀವನ ಬೇಸರ ವಾಗಿ, ಮರಣವು ಆಪ್ತಾಯನವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇಕೆ? ನೀನು ನನಗಾಗಿ ಬದುಕಿರಿ ಎಂದೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿ ನಿಜ, ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು, ನನಗಾಗಿ ನೀನು, ನಾನು ಮತ್ತು ನೀನೂ, ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಬದುಕಬೇಕಾದುದು ಸಹಜವೇ ಆದರೂ ನನಗೇಕೆ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಹೆದರುವ ಹೇಡಿತನ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಶಿಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಬೆದರದ ಎದೆತನವಿದ್ದರೂ, ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯಾಕುಲವೇಕೆ?

ನನ್ನನ್ನು ಆಡಿಸುವ ವಿಧಿ, ಬರಿಯ ಬಡತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಬೇಡವೆನ್ನವರಾರು? ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಗಲಿಕೆಯನ್ನೂ ಜೋಡಿಸುವನೇಕೆ? ಹೀಗಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಕಾಮ ಜೀವನದ---ಕಾತುರವೆಂದರ್ಥ ಮಾಡುವರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು, ಪ್ರೇಮದ ಗಾಳಿಯು ತಿಳಿ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀಡುವ ತಂಗಾಳಿಯ ಸೊಗಸು!

ಮದುವೆಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೆ ೧೫ ವರುಷಗಳು ಕಳೆದವು. ನೀನು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ, ಅಂದಮೇಲೆ ನಾನೂ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೆಯಾದೆ ನಲ್ಲವೆ? ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟನಿಷ್ಕರಗಳ ನೆನಪು ಬಂದರೆ ಭಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಡತನದ ಭೂತವು ನಾಲ್ಕು ಕೋರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವ ದಿಟ್ಟತನವಿದೆ. ಆದರೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ, ಇರಬೇಕಾದ ಈ ಆಗಲಿಕೆಯು ನನಗೆ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕಾದರೆ ಇದೋ ಗುಟ್ಟುಕುಗಂಜಿ! ಅಗಲಿರಬೇಕಾದರೆ, ಹಿಡಿ, ಹಿಡಿಯನ್ನವನ್ನು ಎಂದು ವಿಧಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಚಕ್ಕಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಯಾವುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ ಪೂರ್ಣಮಾ ? ಈ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದೂ ಪಾತ್ರವಿದೆ. ನಿನಗಾವುದು ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೇ ನಾನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿದ್ದು ನೀನು ಮಕ್ಕಳೂ ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ ಇರಬಲ್ಲಿರೋ, ಅಥವಾ ನನ್ನಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರೋ. ಗೊತ್ತಿದೆ ಪೂರ್ಣಮಾ, ನಿನ್ನ ಹೃದಯವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯೂ ತಿಳಿದಿದೆ; ನಿನಗೆ ನಾನು ಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ಅನ್ನವೈದುಂಬುವಷ್ಟು ಅರಿವೆ ಬೇಕು. ಪಾಪ, ಇದೇನು ನೀನು ಬೇಡಬಾರದ ಆಸೆಯೆ ? ಇರಬಾರದ ಇಚ್ಛೆಯೇ ? ಆದರೆ ನನ್ನ ವಿಧಿಯು ಇಚ್ಛೆಯೇ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವಾಗ, ಅನನಿಗಿದುರುಗೊಣಗೊಟ್ಟಲು ನಾವೆಷ್ಟರವರು.

ನನ್ನ ಎವೆಯೊಡತಿ, ನಾನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವೆನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು: ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಯ್ಯ ದುಡಿತನನ್ನೇ ಶರಣುಹೋಗಬೇಕೆಂದು. ದುಡಿತದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿಕೆ ಕಂಡರೂ, ಬವಣೆಯ ಭಯವು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನು ಗತಿ ಈ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಕಳವಳವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ದೂರಾಗಿಸುವ ಈ ನನ್ನ ಕೆಲಸವೇ ನನಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಜೊತೆಗಾತಿ. ಮಲಗುವಾಗ ಏಳುವಾಗ ಸಣ್ಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಕುಣಿಸುತ್ತ ಇನ್ನು ಮಲಗಿರಿ, ಇನ್ನು ಏಳಿರಿ, ಎಂದು ವೈಯಾರದಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ. ಉದಯರಾಗಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ನನ್ನ ಎಡಬಲದ ವೈಯಾರ ಈ ನನ್ನ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಕೆಲಸ, ನನ್ನ ದುಡಿತ, ನನ್ನ ಕಸುಬು ಇವು ನನಗೆ ಸವತಿ ತಿಳಿಯಿತೆ ? ಸರಿಯಾದ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತಲ್ಲವೆ ಲೋಕದವರ ಕಡೆಗೆ ಕೈ ತೋರಿಸಬೇಡ. ಅವರಂತೆ ಪಾಪ-ತಾಪಗಳಿಗೆ ಮರೋಹಿತರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಮಣ್ಣಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿಸಿ ಪಂಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಯುಕ್ತಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಬಲವೂ

ಇಲ್ಲ! ಪುರೋಹಿತರ ಒಲವೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗಿರುವುದು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸನತಿಯ ಒಲವು. ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುವೆಯಲ್ಲವೆ.

ಹೂಬಳ್ಳಿ

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಚೆನ್ನ.

X X X

[೨]

ಹೃದಯೇಶ್ವರಿ.

ಏಕಾಕಿಯಾಗಿರುವೆ, ಹೆದರಬೇಡ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು ಎಂದು ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಬರೆಯದೆ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಇಷ್ಟನ್ನೇ ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿರಬಹುದು ಅದರಿಂದಲೇ ಒಂದು ವಾರವಾಗಿದ್ದರೂ ನೀನು ಪತ್ರವನ್ನೇ ಬರೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ಕೋಪ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ನೀನು. ಹದಿನೈದು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಅಗಲಿಕೆಯ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ, ನನ್ನ ನೆರಳಾಗಿ ನಿಂತು, ನನ್ನ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬಳಕೆದ ನೀನು, ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂದೂ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಸಿಟ್ಟು ಬಂದರೂ ಅದು ಬಹು ಸಹಿಯ ಸಿಟ್ಟು. ಹೌದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವೇಕೆ ಅನರ್ಥವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನೆನಪಿದೆಯೇ? ಅಂದು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಆ ಮದುವೆಯಾಗದ, ಬಲಿತ ಕನ್ಯೆ, ಚಪಲತೆ ಯನ್ನೇ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಚಪಲಾಕ್ಷಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಚಲಿತಳಾದ ಕೆಂದೋ, ಅಥವಾ ಅಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದನೆಂಬ ಆರೋಪದ ಮೇಲೂ, ಗಂಟುಮೂಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಗಂಟುಮುಖ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ ನನ್ನ ನಿಮ್ಮ ನೆಂಟು ಹರಿಯಿತೆಂದು. ತುಂಟ ರೋದನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗಂಟಲು ಗೀಚಿಕೊಂಡೆ, ಜ್ಞಾಪಕವಾಯಿತೇನು ?

ಈಗ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ, ನಿನಗೇ ನಗು ಬರುವುದಲ್ಲವೆ. ಅಲ್ಲವೇ ಪೂರ್ಣ, ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯೆಂದು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಬಹು ಸುಸಂಸ್ಕೃತೆ ಎಂದು ಗುರುತು ಮಾಡಿಸಿದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಅಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪೂಜನೀಯ ಭಾವನೆಯಿದೆಯೆಂದು ನೀನೇ ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೇ ಕೊನೆಗೆ ಪಾಪ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಅದು ನಿನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲೇ ಭಯ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಲೆನಾಡ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು, ಒಂದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ದೂರಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಉರಿಗಣ್ಣನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ಒಂದು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ ನಂತರ, ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿದು ಹರಿದು ಕೆನ್ನೆಗೆ ಶೀತ ವಾದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಮೊಗಚಿದ ಮೇಲೆ, ನನಗೊಂದು ಸಾರಿ, ಮುಳ್ಳಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಹಾಕಿ ಒಂದು ದಿನ ವಯಸ್ಸಾದ ಹುಳಿ ಯನ್ನು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ, ನಿನ್ನ ಕೋಪ ಶಾಂತವಾಯಿತು! ಆಗ ನಾನು ಬಹಳ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆನಲ್ಲವೆ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ನೀನು ಸುಲಭ ವಾಗಿ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆಯೇನು!

ಮತ್ತೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯ ಬರದಿರಲಿ.

ತಾಳು-ಅದೇನೋ ಹೊರಗಡೆ, ಚೇರಾಟ ಕೂಗಾಟ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಬಂದೆನು. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ದೃಶ್ಯವದು. ನೀನೂ ನೋಡುವಂತಹದಿತ್ತು. ನಾನಿರುವ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ ಇರುವುದಷ್ಟೆ. ಬೀಡಿ ಸಿಗರೇಟು ಬೀಡಾ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವರು. ಗಂಡನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಲು ಮಾತ್ರವಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೈಕಾಲು, ಬಾಯಿ, ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಗಂಡನಷ್ಟೆ ಎತ್ತರ. ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಯವಾರದಿರುವ ದಿಟ್ಟತನ. ಸೌಂದರ್ಯದ ಹೆಸರಿತ್ತದಿರುವುದೇ ಸರಿ. ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ಹಾಯುವಾಗ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಎಲೆಯಡಿಕೆ ಜಗಿಯು ತಿದ್ದು ಸಾಲ ಸೋಲಗಳ, ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮಾತುಕತೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆನು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕೇಳಿದುದೇ ಬೇರೆ.

ನೋಡಿದುದೇ ಬೇರೇ. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ವಾಗ್ವಾದ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಮಲ್ವಯುಧವೇ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಗಂಡ ಕಾಳಿಯಂತಹ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೋಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಪುಸಂಗವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದುದು ಇದೇ ಮೊದಲು. ನಡು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಗಂಡನ ಕೈಗೆ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಸಿಕ್ಕುವ ಮೊದಲೇ ಅವನ ಕತ್ತನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಉರುಳಾಡಿಸಿ, ಎದೆ ಬೆನ್ನುಗಳ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದುತ್ತಿರುವ ಭೈರವಿಯ ಬೆನ್ನು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. “ಒಲಿಯದಿದ್ದೆನಾರಿ ವಾರಿ” ಎಂಬುದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಗಂಡನೂ ಕೋಪಿಷ್ಟ. ಆದಷ್ಟು ವರಸೆಗಳಿಂದಲೇ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಕುಸ್ತಿ ಮಾಡಿದ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಈ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನಿಗೆ ಹಾರಿದ್ದ ಕತ್ತರಿ ಕಾಲಿನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಕುಂಟೆ ಗಂಡನು ಎದುತ್ತಿದ್ದನೇ ಹೊರತು, ತುಂಟೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಆಯಾಸವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಬೀದಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಳು. ಆತ ಮಾತ್ರ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು. ಪೂರ್ಣ, ನಾನೂ ಒಳಗೆ ಬಂದವನೇ ನನ್ನ ಕೈಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿವೆಯೇ ನೋಡಿಕೊಂಡೆನು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ನಿನ್ನ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಮದುವೆಯ ಮೊದಲೇ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ! ನೀನು ಲಂಗದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ “ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪನು ನನ್ನ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಹೂಡಿಯುವಂತೆ, ನೀವೂ ನನ್ನನ್ನು ಹೂಡಿಯದಿದ್ದರೆ, ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆನೆಂದು ನೀನು ಒಬ್ಬಳೇ ನನ್ನನ್ನು ಕದ್ದು ಬಾವಿಯ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ನಾನು ಹೂಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಕೈಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿ, ಜೊತೆಗೆ ನಿನ್ನ ಗಲ್ಲವನ್ನೂ ಚಿವುಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವರೆಗೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆನು. ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನಲ್ಲವೆ?

ಮಾನವ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಮುಖಗಳಿವೆ. ನನ್ನ ನಿನೊಂದು ಅನುಭವವು ಜೀವನದ ಒಂದು ಮುಖ ಮಾತ್ರ. ನಾವು ಅನುಭವಿಸಿದುದು ಮಾತ್ರ

ಜೀವನಾನುಭವವಲ್ಲ. ನಾನು ಇಂದು ನೋಡಿದುದೂ ಜೀವನವೇ. ಅದೂ ಜೀವನದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವೇ. ಹೀಗೆ ನೋಡುವುದರಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಅಪಾರ ಲಾಭವಿದೆ. ನೋಡುವ ಧೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ನೋಡಬೇಕು. ಅನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಬೇಕು. ಜೀವನವೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಅನುಭವಗಳ ನೆನಪಿನಿಂದ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಚಿತ್ರಕಲೆ. ಉಚ್ಚ ಸಾಹಿತ್ಯೋಬ್ಬನು ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂದಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಎಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿವೆ ನೋಡು “ಜೀವನ ಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ವಸಂತನಾಸದ ಉದ್ಯಾನವನವಿದೆ. ಅ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನುರಾಗದ ಮೊದಲ ಚಿತ್ರ ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಅವೇ ಪುಸ್ತಕದಕೊನೆಯ ಹಾಳೆಯನ್ನು ತಿರುವಿನೋಡು. ಅಲ್ಲಿ ಅವೇ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು, ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅಜ್ಜಿ ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ, ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅದು ವರೆಗೆ ಹೊಂದಿದ ಸುಖ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.” ಎಂದು ಬರೆದಿರುವನು, “ನೆನಪು ಬಾಳಿನ ಬುತ್ತಿ” ಎಂದು ನಾನು ನೀನು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬಿಡದೆ ಬೆನ್ನುಬಿದ್ದು, ಒಂದೊಂದೇ ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರಲ್ಲವೆ? ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಉಸೈಂದು ಒಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಲ್ಲದಂತೆ ನೀನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ಸುಖದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದಾಗ, ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿ ಒಗ್ಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮತ್ತು ನಾನೇ ತಂದಿರಿಸಿದ್ದ ಒಣ ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಬಾದಾಮಿಯನ್ನು ನನಗೇ ತಿನ್ನಿರೆಂದು ಗೋಗರೆದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗಲೂ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವೆನು. ನೀನಿದ್ದಾಗ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಲೋಕಿಯ ಬೆಕ್ಕೂ ಸಹಿತ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಯೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇನು ಆಗ್ಗಿ ಅಲ್ಲಿ. ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಬರುವರು. ಅನೇಕರಿಗೆ ನೀನಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೂಗು ಒಳಗಿನ ಕಾಫಿಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗುವುದು. ನನಗೆ ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪವೆನಿಸುವುದು. ಮಾತು ಕತೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಈ ಏಕಾಕಿತನವು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದಾಗ, ಅವರು ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ, ನೀವು ಮನೆಯವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಾರದಿತ್ತು. ಎಂದು

ಆಗ್ರಹದಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಕಾಫಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ್ಲ. ನನ್ನ ಇಳಿಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲಾರದ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ. ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ನನ್ನ ವಿಧಿಯ ವಿಸ್ತಾರ ಬಾಳಿನ ಒಳತೆರೆ, ಯಾರಿ ಗಾಗಿಯೋ ಏತಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಏನೋ, 1947ರ “ಮಹಾರಾತ್ರಿ” ಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ನನ್ನ ಈ ಆಗಲಿಕೆಯ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೊನೆ ಯಂಕವೇ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ನನ್ನ ನಾಟಕದ ಹಲವು ದೃಶ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಗಂತುಕೆಯಾಗಿ ಆಗಾಗ ಬರುವುದೂ ಈ ನಾಟಕಕಾರನ ಒಂದು ಚಲ್ಲಾಟವಾಗಿದೆ.

“ಮಹಾರಾತ್ರಿ” ಗೌತಮಬುದ್ಧನಾದ ಮಹಾರಾತ್ರಿ, ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೂ ಒಂದು ಸಾರಿ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲವೇ ? ಯಶೋಧರಳಂತೆ ನೀನು ಗಂಡನ ದೇಶತ್ಯಾಗವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಲಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ನಾನು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿರುವೆನು. ಎಂದು ಕಾತರದಿಂದ ಅನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗ, “ಅದು ನಿಮ್ಮ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಅಶರೀರವಾಣಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದವಳು ನೀನು. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ನಾನು ಬುದ್ಧನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು. ಮರಳಿ ಬರುವನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು. ನಾನು ಬುದ್ಧನಾಗಲಿಲ್ಲ ನಿಜ. ಮರಳಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕುಲು ಮೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕಮ್ಮಾರನ ಸುತ್ತಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಎಟು ಬಿದ್ದಂತೆ ನಾನು ಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವೆನು. ಅದೊಂದೇ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಆಗಲಿಕೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು.

ಓಹೋ ಪತ್ರ ಮುಗಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಬರೆಯುವುದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಂದು ಮುಗಿಸುವೆನು.

ಓಹೋ ಮರೆತಿದ್ದೆ, ಒಳಗಿನ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅರ್ಧ ಬರೆದ ಪತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಜೆ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆನು. ಅದೇ ಜಗುಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಕುಂಟ

ಗಂಡ, ತುಂಬಿ ಹೊಡೆತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅಡಿಕೆ ಎಲೆ ಜಗಿಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿರು ವರು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರು ತಿರುಗಿ ನೋಡುವಷ್ಟು ನಗುವು ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಲ್ಲಾಪಗಳಿಂದ ಮಧ್ಯೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜೀವನ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಬೆಸುಗೆ ಎಂತಹದು? ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು 'ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ ಉಂಡು ಮಲಗುವತನಕ' ಎಂದೆಂದರು. ಆದರೆ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆಯುವುದು.

ಇಂದು ಗುರುವಾರ ನನ್ನ ಗುರುದೇವನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾದಿನ. ಮುಂಜಾನೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಗಿದು ಸಂಜೆ ವಾರದ ದಿನಚರಿ ಬರೆಯುವನೆಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ, ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅಂತರ್ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು.

ನಿನ್ನ ಪತ್ರ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಾರು ಸಲ ಓದುವಂತೆ ಬರೆದಿರುವೆ. ಕ್ಷಮಿಸು; ತಡೆಯಲಾರದೆ ನಿನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನೂ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಓದಿ ತೋರಿಸಿದೆನು. ಅದರಲ್ಲಿನು ಭಯ? ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತನ್ನೇ ನೂರು ವರ್ಷದ ಮುದುಕಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹೇಳಿರುವಿ.

ನೀನು ಬರೆದಿರುವಂತೆ ನಮಗೆ ಒಡತನವು ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನೂ ತಂದಿ ರುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲವಾದರೂ, ಈ ಮುಷ್ಟಿನ ಜೊತೆಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವಾಳ ವನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅರಿವನ್ನೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ ಅರಿವು ಬರೆದಿದ್ದರೆ, ನಮಗೆ ಬಂದ ಮಹಾ ವಿಸತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನೆಲೆ ಕಾಣದೆ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?

ನಿಜ. ಜನರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ, ತಲೆಯಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕುಣಿಸುವರು. ಬೇಡಾದಾಗ, ಕಾಲು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ತುಳಿದುಬಿಡುವರು. ದಯದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಬಹು ಜನರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನುಭವ; ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶ್ರಮ. ಬೇಡವೆಂದರೆ ಬಿಡುವುದೇ? ನಾವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವೇ? ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸೊಗಸಾದ ಉಪ

ಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ 'ಜನರು ಗುಡ್ಡದಮೇಲೆ ಏರಿಸುವಾಗ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮೇಲೇರಿಸುವರು. ಇಳಿಸುವಾಗ ಹಿಂದುರುಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಮೂಕೆ ಸುಳ್ಳಾಗುವಂತೆ ತಳ್ಳಿಬಿಡುವರು. ದಯೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಆ ಮೇಲೆ.'

ನಾನು ಈ ಹಿಂಸೆಮಾಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ. ತಾಯಿಯಾಗಲಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಅದರ ದಾಯಿಯಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ತಾಯಿ, ಮಗುವನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೆರುವಳು, ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದರೇ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಶೀತೋಷ್ಣವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಕೆಗೆ ಬರದು. ಕಲಿಯಲೂ ಬೇಸರ. ಹೀಗಾಗಿ ನಂಬಿಗೆಯ ಸೇವಕಿಯೊಬ್ಬಳ ಮಡುಲಿಗೆ ಈ ಮಗು ಬೀಳುವುದು. ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯ ಬತ್ತಿ ಹೋಗುವುದು ಎನ್ನುವರೋ ಉಂಟು. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸೇವಕಿಯೇ ಶೀಶೆಯ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಸುವಳು. ತನ್ನಗೊಂದು ಹಾಲು ಕೂಸಿದ್ದರೆ, ತನ್ನ ಎದೆಯ ಹಾಲನ್ನೂ ಕುಡಿಸಿ ಶಿಶುವನ್ನು ಸಾಕುವಳು. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಗುವಿಗೆ ತಾಯಿ ದಾಯಿಯವರ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಅಂತರ ಎಂತು ತಿಳಿಯಬೇಕು? ಅದು ದಾಯಿಯನ್ನೇ ತಾಯಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸುವುದು. ಮಗುವಿಗೆ ಈಗ ಲಾಲಿ ಹೇಳಿ ಬೆನ್ನುತಟ್ಟಿ ಮಲಗಿಸುವುದು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಾನಾಗಿ ತಾನೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುವುದು. ಆದರೆ ದಾಯಿಯನ್ನು ತಾಯಿಯಂತೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನುಳಿದಿರುವುದು ಮಗುವನ್ನು ತಳ್ಳುವ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗಾಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಾಡಿಸುವುದು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮಾತುಗಾತಿ ಸೇವಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಬಂದು ಕೈಬಾಯಿ ತಿರುವುತ್ತ ತಾನೇ ನೂರೊಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಿದ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಳು. ತಾಯಿಗೆ ಆಸೆ ತನ್ನ ಮಗು ಅಂತಹವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿಂದು. ಸರಿ; ಹೊರಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಅಡ್ಡಾಡಿಸುವ ಕೆಲಸವು ಅವಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಎತ್ತಿದವರ ಕೈಕೂಸು ಎನ್ನುವಂತೆ ಆ ಮಗು ಅವಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿ ತಾಯಿಗೆ ಈ ಇಬ್ಬರ ದಾಯಿಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಾಯಿತು ನನ್ನ ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪದಭ್ರಷ್ಟತೆಯ ಕತೆ.

ಈಗಲಾದರೂ ಏನು? ನಾನು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಕುಹಕತನವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆನು. ಅಸೂಯೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತನದ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಒಡೆಯನ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಏನುಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡುವ, ಮಾಡ ಲಾಗದಿದ್ದರೆ, ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿಯಾಗಲೇ ಒಡೆಯನನ್ನು ರಮಿಸುವ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯ ಮಹಾ ಮೂರ್ಖರನ್ನೂ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಸತ್ಯದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸುವಷ್ಟು ಅಂತರ ಶಕ್ತಿ ನನಗೆ ಬರುವದೇ? ನೆಮ್ಮದಿ ಯಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಬಿಡ ಬಿಡಿಕೆಯ ಅಟ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು. ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುವುದು ಎಂದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನಗೇ ನಾನೇ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಆದರೂ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಶರಣು ಶರಣು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಓಡಿಹೋಗುವಂತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮನಗೆ ಬಂದು ಗುರುರಾಯರ ಚರಣದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಇಟ್ಟೊಡನೆಯೇ ಛೇ, ಛೇ ಇಂತಹುದದಕ್ಕೆ ಚಲಿತನಾಗುವುದೇ! ಇದು ಬಲಿತ ಮನೋ ವೃತ್ತಿಯವನಗಲ್ಲ! “ತಾಳು, ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನು” ಎನ್ನಿಸುವ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಬರುವುದು. ಜಗತ್ತು ನಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ; ಅದೇನೋ ಬೊಗಸೆಯಗಲವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಧೈರ್ಯ ಬರುವುದು. ಏನೋ ವಿಷಯಾಂತರವಾಯಿತು. ಈ ಪತ್ರ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಕು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಪತಿ.

X X X

[೨]

ಏಕೆ ನನ್ನೊಡತಿ,

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹುವಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತಿದೆ? ನಿನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ದರೆ ಗಾಬರಿ, ದುಃಖ, ಕಷ್ಟ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೇಳವಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಿದಂತಿರು

ವುದು. ಹೋಗುವಾಗ ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಭಯದಾನವನ್ನು ಮರೆತೆಯೇನು? “ನನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ವೀರಗಚ್ಚೆಯಾಗುಡುವೆನು. ಶ್ರೀಮತಿ ಯಾಗದೆ, ಶ್ರೀಮಾನರಾಗುವೆನು. ನೀವು ನನ್ನ ಯೋಚನೆ ಬಿಡಿರಿ. ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿ. ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಹಸರು ಬರುವುದು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಹೋದವಳು ನೀನು. ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯವೆಂಬ ಉರುಗೋಲೇ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಸಂಕೋಲೆಗಳನ್ನು ಬಡಿದೋಡಿ ಸುವ ಬಾರುಗೋಲು. ಅದನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಹೆಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಡ.

ಬಾಳಿನಲಿ ಬಲು ಬಯಕೆ,
ಒಲುಮೆಯಾ ನನ್ನಕೆ.
ನಾಳಿನಲಿ ಬದುಕೆಂಬ
ಹುರುಪನೀವಳು ಆಕೆ”

ಎಂದು ನನ್ನಾಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕವನ ಕಟ್ಟಿ ನಾನು ಕುಣಿದಾಗ, ತಾಳಗೂಡಿಸಿ, ಸ್ವರಗೊಟ್ಟು ‘ಯಾರಾಕೆ’ ಎಂದು ನೀನಿಂದ ಆ ದಿವ್ಯ ದಿನವನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೆನಸಿಕೋ. ಅಂದು ನೀನು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿದೇವಿಯಾಗಿ ಕಂಡೆ. ಮುಚ್ಚಿನಗುವ ಮುಗುಳು ನಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವು ಕೋಡಿಯೊಡೆದಿದ್ದಿತು. ನಿನ್ನ ಗಾತ್ರವಿಲ್ಲದ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಆಪಾರವಾದ ಧೈರ್ಯದ ಸುತ್ತಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಕಂಡಿತು. ನೀನು ಸೆರಗು ಸುತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ಒರಗಿನಂತಾಗ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಅನೇಕ ಸಾರಿ, ನನ್ನ ಮಗಳು ಗಂಡಸಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು ಎಂದು ಅನ್ನುವರಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣ ತಡವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಗಂಡು ಮಗುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತೆಂದು ಜಾತಕ ಗುಣಿಸಿದ ಮರೋಹಿತರು ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಅಳಿಯನ ಎದುರಿಗೇ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು. “ಹೌದು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಅದಕ್ಕೇ ಗಂಡುಬೀರಿಯಾಗಿರುವದು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ರೇಗಿಸಲೇ ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಬರುವುದು. ಸೋದರ ಮಾವನೆಂಬ ಸಲಿಗೆ ಯಿದ್ದರೂ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಮಾವನೆಂಬ ಗೌರವವು ಅಡ್ಡ ಬರುವುದು.

ಇಂತಹ ನನ್ನ “ಗಂಡುಬೀರಿ” ಈಗ ಹೆಣ್ಣುಬೀರಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಕರೆ
ಯುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ! ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದವರ ಸುಖ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡಿದರೆ
ಕಣ್ಣುರಿಬರುವ ಸ್ವಭಾವ ನಿನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲ. “ರನ್ನ ಚೆನ್ನ
ಗಳೇನು ಚೆನ್ನ-ಓ ಚೆನ್ನ-ನೀನೇ ನನಗೆ ಬಲು ಚೆನ್ನ” ಎಂದು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು
ಪ್ರಾಸಗೂಡಿಸಿಹಾಡಿದ ನೀನೇ, ಇಂದು ಅಧೀರತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಧೈರ್ಯ
ವನ್ನು ಅಲುಗಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಾಲ್ಕುನೂರು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ನೀನು
ನಂಟರಿಷ್ಟರಾರಿಂಬುದನ್ನೂ ಗುರುತು ಅರಿಯದೆ, ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಜೀವನದ ದಿನಗಳನ್ನು ನೂಕುತ್ತಿರುವ
ನಿನಗೆ, ನಿನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿ, ಮಕ್ಕಳ ನೆಮ್ಮದಿಗಿಂತಲೂ ನನ್ನ ನೆಮ್ಮದಿಯ
ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆತುರ, ಕಾತುರ, ಕಳವಳ, ಇವನ್ನು ಕಂಡರೆ, ನಿನ್ನನ್ನೂ ನಿನ್ನ
ಪಾಡಿಗೆ ಅಷ್ಟುದೂರ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ನನ್ನ ನಿರ್ದಯತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ನಾಚಿಕೆ ನನಗೇ
ಬರುವುದು. ಅದರೂ ವಿಧಿಯ ವಿಧಿ ಇಂತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಾಗ,
ಕಳೆದ ಜೀವನದ ಸಿಹಿ-ಸವಿಗಳು ನೆತ್ತಿಗೇರಿದಾಗ ಪತ್ರ ಬರೆಯದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ.
ಪತ್ರವು ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದಿಗ್ನಮಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಇಷ್ಟೊಂದ ಚಲವಿಚಲಿತ
ಳಾಗಿಬಿಡುವಿ. ನನಗಿಂತ ನೀನು ಗಟ್ಟಿಗಳೆಂದು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಕ್ಕದೆ
ಬರೆಯುವೆನು. ಹೀಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರಿಯ ಕವಿಯ ಕಲ್ಪನಾ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿ ವಿಹಂಗಮದಲ್ಲಿ ಆಶಾ ಭವನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ
ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುವೆನು. ಆದರೆ ರಸಮಯ
ವಾದರೂ, ಶುಷ್ಕವಾದ ಆ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಶ್ರಮ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು.
ಅನುಭವಿಸದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಟಿಸಿ ಬರೆ
ಯುವುದು ನನಗೆ ಬರದು. ನಾನು ಏನನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕಂಡೆನೋ,
ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಉಂಡೆನೋ, ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು, ಕೂಡಿಸಿ
ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡಿದೆನೋ ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರೆಯಬಲ್ಲೆನು! ಇದು ನಿನಗೆ
ನೋವನ್ನು ಮರುಕಳಿಸುವುದಾದರೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಬಿಡುವೆನು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಪತ್ರಗಳಿಂದ, ನೀನು ನನ್ನ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ಜೀವಿಸ
ಬೇಕೆಂಬುದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವೆಯಷ್ಟೆ?

ಇನ್ನು, ಹಿತೋಪದೇಶ ಸಾಕು. ಪತ್ರ ಈಗಾಗಲೇ ಉದ್ಭವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಉಪದೇಶವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಗಿಸಬೇಡವೆ? ಜಗದ ಉದ್ಭವವನ್ನು ವೀರಿ ಸಂತಿರುವ ಮನದ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಕೈಚಾಚಿ ನಿನ್ನ ಮುಟ್ಟುಬೇಕಾದರೆ ಈ ಚರ್ಮದ ಕೈಗಳು ಸಾಲವು. ಕಲ್ಪನಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ರಸದಿಂದ ಎರಕ ಹೊಯ್ದ ಕೈಗಳು ಬೇಕು.

ನೆನಪು ಹತ್ತಿದರೆ, ಇರುವೆಯ ಸಾಲಿನಂತೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವವು. ಯಾವುದನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆಣಕಲು? ಶೃಂಗಾರ ರಸದ ಆ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಡಲೇ? ಆ ಹೊಸಹಸಿರು ಬಳೆಗಳ ಸದ್ದು ಅಂತಃ ಪುರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಹೊರಗಿನ ಅತ್ತಿ ಮಾವಂದಿರಿಗೆ ಕೇಳಿಸೀತೆಂದು ಎಲ್ಲ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಗೈಗೆ ಸರಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಾಗ, ನಾನು ತುಸು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಸದ್ದು ಎಂದು ಬಾಯಿ ಅದುಮುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಪೇಚಾಟವನ್ನು ನೆನಸಿಗೆ ತಂದರೆ ನಿನಗೆ ನಗು ಬರುವುದೇ? ಅತಿಯಾಗಿ ನಗಬೇಡ, ಅರ್ಜೀಣವಾದೀತು.

ಪ್ರಿಂಗಿನ ಮಂಚ, ಅದಕ್ಕೂ ನಿನ್ನ ಕಟ್ಟಾಣತಿಯೇ? ಕಿರ್ರೆಂದು ಶಬ್ದ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದು ಅವಿಧೇಯವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅದರ ಸಹವಾಸನ್ನೂ ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಸಹವಾಸವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಭೂಶಾಯಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಧು-ಚಂದ್ರಮದರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೆನಸಿಗೆ ತಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಗಲ್ಲ ಕೆಂಪೇರುವುದೆ? ನೋಡಿಕೊ ಒಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಸೊಗಸು. ನನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಮಂಚಕ್ಕೇರಿದ ನನ್ನ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಲ್ಲವೇ ಪೂರ್ಣ, ನಿನಗೆ ಅಂದೇಕೆ ಅಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆ ಬಂದಿತ್ತು? ನಾನೇನು ಅಂದು ತಾನೇ ವಿದೇಶದಿಂದ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆನೆ?

ನನ್ನನ್ನು ಅದು ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡದಿದ್ದಷ್ಟು ಹೊಸ ತನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆಯಲ್ಲಾ? ಎಷ್ಟು ಜನರು ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಯಿತು ನಿನ್ನನ್ನು ಕತ್ತು ಹಿಡಿದು ಬಾಗಿಲ ಒಳಕ್ಕೆ ನೂಕಲು. ನೂಕಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನೀನು ಅಂದು ನನ್ನಿಂದಲೂ ನೂಕಿಸಿಕೊಂಡೇ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಅಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತಂದಿತ್ತು ಆ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗಿಸಿದ ತಲೆ, ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಎದ್ದು ಆ ನಿನ್ನ ನಿಲ್ಲದೆ ತಲೆ, ಅಂದು ಎಂನೂ ಬರದೆ ಸಹನೆ ನನಗೆ ಬಂದಿತ್ತು! ಅದು ನಿನ್ನ ಸುಪ್ಪೆನ!

ನಿನಗೇನು ಗೊತ್ತು? ನೀನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಆ ಮಹಾ ಮಾತೆ, ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡರಂತೆ. ಆಗಲೇ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಇವನಿಗೇ ಎಂದು. ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ನೀನು ಅವತರಿಸಿದೊಡನೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಪೂರ್ವಕವಾದ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ; ನೀನು ಬೆಳೆದು ಹೆಣ್ಣಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ; ನಾನು ರಜದಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಿನಗೆ ನಿತ್ಯ ಕೃಂಗಾರ, ನಿತ್ಯ ನಾಚಿಕೆ, ನಿತ್ಯ ಕೀಟಲೆ; ಹೀಗಾಗಿ ಹುಡುಗರು ಆಟದ ಗೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಕರೆದು ಮದುವೆ ಮಾಡುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪುರೋಹಿತರ ಮಂತ್ರವಿಲ್ಲದೆ, ತಾಲಿಯ ಬಿಗಿತವಿಲ್ಲದೆ, ನೆಂಟರಿಗೆ ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳಾಗಿ ನಾವು ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅತ್ತೆಯ ಮಗಳಾಗಿ ನಾನು, ಮಾವನ ಮಗ ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದೆವು. ಅಂತಹ ನಿನ್ನ ಹೆಣೆಯ ಗಂಡನಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಹಸುವಿನಂತೆ ಬೆದರಿದೆಯೇ? ಆ ಬೆದರು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಲಲ್ಲೆಯಾದುತ್ತಿದ್ದ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಈ ಬೆದರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಗು ಮತ್ತು ಕೋಪ ಎರಡೂ ಸಮವಾಗಿ ಬಂದವು. ನಾನೇನು ಅಂದು ಹುಲಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆನೆ? ಮಾವನವರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡಿಸಿದ ಮೇಲುಕೋಟೆ ಪಂಚೆಯ ಪಂಚಕಚ್ಚೆ, ನಾನೊಪ್ಪಿ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ ಮಿರು ಮಿರುಗು ರೇಶಿಮೆಯ ಜುಬ್ಬ, ಮಿಸೆ ಕಾಣದ

ಮುಖ, ಇವುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನಷ್ಟು ಚೆಲುವಿಲ್ಲದ್ದರೂ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಚೆಲುವು ನಾಗಿದ್ದರೂ, ನೀನು ಮೂಕಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತರೆ ಕೋಪ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನೀನೇ ಹೇಳು ನೋಡೋಣ?

ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದವರಾರು ಗೊತ್ತಿ? ಹೇಳಿಬಿಡಲೆ? ಸಿಟ್ಟುಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ (ಚಿತ್ರದ) ಗಾಜನ್ನು ಹೊಡೆದೀಯೆ? ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ ಮಾರ್ಜಲರಾವ. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬಹುದು. ನಿನ್ನ ಮೌನವೂ ಸೇರದಿರಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಉರುಳಿಸಿತು. ಶಬ್ದ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿತು. ಮೂರು ಮೊಳದ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಕುಳಿತಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ನೀನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬೆಕ್ಕು ಹಾರಿದಂತೆ ಹಾರಿದೆ ನನ್ನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ! ಮುಂದಿನದನ್ನು ಬರೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀವೆಷ್ಟು ಬಣ್ಣಗೇಡಿಗಳು ರಸಾಭಾಸಿಗಳು ಎಂದು ಬಯ್ಯುವೆ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದೋ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಹನ್ನೆರಡು ಬಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆಕಳಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮೈಮುರಿತನವೂ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಗಿಸುವೆನು. ನಿದ್ರೆಯ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು-ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗಳ ದೂರದ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗಾದರೂ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಬರಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಇಳಿ ನಯಸ್ಸಾಯಿತೆಂದು ನೀನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಂದಗಮನೆಯಾಗಿ ಬರಬೇಡ. ನಾನು ಬಯಸಿದ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರಿತ್ತ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಾರಿಬಿಡು. ನೀನು ಹಾರಿಬರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕಲ್ಪನೆಯೆಂಬ ಕೇಲ್ಗುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಂದುಬಿಡುವೆನು. ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕವಿದ್ದ ರೇನು ಮನದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿರುವುದಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಆಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿನ ತಂಪು ಹವವಾಗಿ ನಾನು ಬರುತ್ತಿರುವೆನು. ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ. ಗುಡನ್ನೆಟ.

ಇತಿ ನಿನ್ನವನೇ

[೪]

ಒಲುವಿನ ಚಿಲುಮೆ,

ನಿನ್ನ ಪತ್ರ ಬಂದು ತಲುಪಿತು. “ನೀವಾದರೂ ರಸವತ್ತಾದ ಪತ್ರ ಬರೆದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶಾಂತಪಡಿಸಿರಿ.” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಿ. ನೀನಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರಸ ಒಸರುವುದೆಂತು? ಪತ್ರಗಳು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಬಲ್ಲವೆಂತು? ದುಂಬಿ ಯೇಂಕರಿಸುವುದು ಪುಷ್ಪದ ಬಂಡಿನವಾಸನೆ ಮೂಗಿ ಗೇರಿದಾಗಲಲ್ಲವೆ? ಏಕಾಠಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ಈ ನಿನ್ನ ದುಂಬಿಗೆ ಈಗ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಗತ ಜೀವನದ ನೆನಪು. ಈ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ನಾನು, ನೆನಪಿನ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಏನು ಬಿಂಬಿಸುವುದೋ ಅದನ್ನು ಮಂಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬರೆಯುವೆನು.

ತಾಪತ್ರಯಗಳ ನರದಿಯನ್ನು, ಈ ನಿನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೀಕೆಂತಲೇ ಕಡಮೆ ಮಾಡಿರು. ಅದರೂ ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದೆಲ್ಲ ವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿರು. “ಹೇಗೋ ತೇಲಲಾರದ ದೋಣಿಯನ್ನು ಬಲವಾದ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ, ತೇಲಿಸುತ್ತ ತಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನು. ಎಂದು ದಡ ಮುಟ್ಟುವುದೋ ಈಗಲೇ ಹೇಳಲಾರೆ.” ದೋಣಿ ಮುಳುಗುವುದೆಂಬ ನಿರಾಶೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ದಡಮುಟ್ಟುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇವೆರಡರ ಮಾಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು, ನಿನ್ನ ದೋಣಿ, ಅವರ ಯಾನ ಏನಾಗಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆನೆ? ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಅದರೇನು? ಆ ದೋಣಿಗೆ ನಾನು ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬಿರುಗಾಳಿ; ಅಲೆ, ಅಬ್ಬರ, ಉಬ್ಬರಗಳೇ ಬಂದಡರುವುವಲ್ಲ? ಇಂತಹ ಈ ಸಂಸಾರ ನೌಕದ ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ರಹಸ್ಯವೇನೋ?

“ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋದರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸುವುದಾಗದಿದ್ದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗವೇ ಅಲ್ಲ. ಆ ಸ್ವರ್ಗವೇ ನನಗೆ ಬೇಡ” ಎಂದೊಬ್ಬ ಅಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತಿ ಹೇಳಿರುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದು ನಾಳೆಯಲ್ಲೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಇರುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಜೀವನವೆಷ್ಟು ಸೌರಭ ಮಯವಾಗಿರಬೇಕು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೂ ಇರುವುದೆಂದ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವು ನೀನಂದಂತೆ ತೇಲಿಲಾರದ ದೋಣಿಯನ್ನು ತೇಲಿಸಿದಂತೆಯೇ ಇರುವುದು.

ಎಂತಹ ಸೊಗಸಾದ, ಉಚಿತವಾದ ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿರುವ ಪೂರ್ಣಿ? ಇದನ್ನು ಶಾಲೆ ಕಲಿಸಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ; ಪುಸ್ತಕ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನೀನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತುದು ಏನೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಚನ್ನಪ್ಪ ಮೇಷ್ಟ್ರರ ತ್ರೈರಾಶಿ, ಮದ್ದೂರಾಯ ಮಾಸ್ತರರ ಚದುರಗಣಿತ, ಸುಬ್ಬರಾಯರ ಘಜನೀಯಾತ್ರಿ. “ವನಿತೆ ವಲಗಿಹಳೋ ಅಧೈರ್ಯದಿ ಧೈವಪನ್ನವಳೋ” ಎಂಬ ನಳಚರಿತ್ರೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಮೊದಿರರೂ ನೀನು ಉರುವು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಗಂಟಲು ಗೀಚಿ ಹೋದರೂ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೆ, ಈಗ ಶಾಲೆಯ ಮರೆಯಂತೆ, ಅರ್ಥಭರ್ತವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಮಸೆಯುತ್ತಿರುವಿ.

ಮರತೆಯೇನು? ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸದು, ಶಾಂತಿಪ್ರಸ್ತದ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ; ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸ ದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. “ಪಾಪ ಸಾಧುವಾದ ಹಿಂದೆ ಬಂದರೆ ಒದೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಹಾಯುವುದಿಲ್ಲ” ವೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಾನ ಅತ್ತೆಯರು ನಂಬಿದ್ದರು. ನಾನಾದರೂ ಈ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡೆನು ಅಲ್ಲವೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನನ್ನ ಸಾಧು ತನಕ್ಕಿಂತ ಅಪ್ಪನ ವ್ಯಾಘ್ರತನವೇ ಅಲ್ಲವೆ!

ನಿನ್ನ ಓದು ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಓದೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆಯ ಮೋಟುಗೋಡೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ದಾಟುವುದು ಕಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ದಾಟಬೇಕೆಂಬ ದಿಟ್ಟುತನ ಮಾತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಆಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಲಾರ

ದಷ್ಟು ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅರ್ಧದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಂದು ಆ ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಾಲೇಜಿನ ವರೆಗೆ ಹೊತ್ತು ತಂದು ಕೊಡಲೇ ಎಂದನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವವರ ಭಯ; ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಲು ದಾರಿಯವರ ದಯ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಅಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ, ಇಂದು ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ನಗು ಬರುವುದಿಲ್ಲ; ನಾಚಿಕೆ ಬರುವುದು. ಹದಿನೈದು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಮೈಸೂರು ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರ ಸ್ತ್ರೀಬವಾಕಿಂಗ್, ಖಾಕಿಂಗ್, ಜೋಸಿಂಗದಲ್ಲಿ ಈಗಿನಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದರೆ, ನಾನೂ ಸಹ ನನ್ನ ಜಡೆಯ ಕುಚ್ಚನ್ನು ನನ್ನ ತೋಳಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಒಂದು ದಿನ; ಅಂದು ಶನಿವಾರ ಅನ್ನು ಅಪ್ಪ ಇಬ್ಬರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಸಂಜೆ ಕೋಟೆಯಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರೇ ಹೋಗಿರೆಂದು ಹೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟರು. ನೀನು, ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಎರಡು ಬಿಗಿಯುವಷ್ಟು ಕೋಪ ಬಂದಿತ್ತು; ಬಿಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಇನ್ನೂ ಮೂಢ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೋ ನಾಪೆಬ್ಬರೇ ಹೊರಬಿದ್ದೆವು. ಅಂದು ನೀನುಟ್ಟ ಮೇಘವರ್ಣದ ಸೀರೆ ನಿನಗೊಪ್ಪಿದ್ದಿತು. ದೇವಾಲಯವು ದೂರ, ದೂರವಾಗಲಿ, ಎಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಉದ್ದವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದುಹೋದ ದಿನವದು. ಹೋದ ಗುರುತಿಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಪ್ರಸಾದ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆಯೇ ಹಾಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೇ ಪೂರ್ಣ! ಹೇಗೋ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತೆಂಗಿನ ಹೋಳು ಮಾಡಿ, ತೀರ್ಥ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆನಸರ; ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿಯದೆ ಪಕ್ಕದ ಪಾರ್ಕಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಾಗ, ಅಪ್ಪನೆಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಡುವನೋ ಎಂಬ ಅಳುಕು ಇದ್ದರೂ ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದೆವು ನಿಜವೆ? ಅಂದಿನ ನಾಸ್ತಿಕತನ ದೇವರಲ್ಲಿ ಇದ ಅಸಡ್ಡೆ ಇಂದು ನಿನಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಅದೂ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರಲ್ಲಿ ಇರುವೆ

ನಿಕಟನಂಬಿಕೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಆ ಪೂರ್ಣಮಾ, ಎಲ್ಲಿಯ ಈ ಪೂರ್ಣಮಾ? ಮೂವತ್ತು ವರುಷ ತುಂಬುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಬಡತನದ ಬವಣೆಯನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ನನ್ನ ಬಡ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಎದೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು, ಲೀಲಾ, ಶಂಕರ, ರಾಘವರನ್ನು ನನಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿ. ಈ ಉಸಕಾರವನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಸಹವಾಸದಿಂದ ತೀರಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಸರ್ವಶ್ರಮದಿಂದ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಗಲಿಕೆಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ದಾರಿಪ್ರಾಪ್ತ ನಮ್ಮ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಅಗಲಿಕೆಯು ಅಸಂಭವವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬಡತನವನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಶಿಸುವೆನು. ಆದರೆ ಅದೇ ಬಡತನದ ಬೇಗೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ, ನನ್ನಂತಹ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಸೋದರರ ಗುಡಿಸಲುಗಳತ್ತ ಅದು ನನ್ನನ್ನು ನೂಕಿದಾಗ, ಅಗ ನನಗೆ ಉಕ್ಕಿಬರುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಾಗ, ಬಡತನವೇ ಇರಲೆಂದು ಅಶಿಸುವೆನು. ನೀನಿಲ್ಲದ ಸಿರಿತನವು ನನಗೆ ಬೇಡವೆನ್ನುವೆನೇ ಹೊರತು ನೀನಿರುವ ಬಡತನವು ಬೇಕೆಂದರೂ ನೀನಿಲ್ಲದ ಬಡತನವೇ ನನಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ! ಇದು ಯಾರ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ?

ಮೈ-ಮನಕ್ಕೊಪ್ಪಿದ ವೃತ್ತಿಯೇನೂ ದೊರಕಿದಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೈ ಮನವನ್ನು ಅಪ್ಪಿದ ಮಡದಿಯನ್ನು ದೂರವಿಡಿಸಿದೆ. ಈ ನಮ್ಮ ವಿರಹ ವಿಧಿಗೆ ವಿಲಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನೆದುರಿಗೆ ಗೊಣಗುಟ್ಟಲು ನಾವೆಷ್ಟರವರು ?

ಇಂದೊಬ್ಬ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ನೀವೆಷ್ಟುದಿನ ಹೀಗೆಯೇ ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸಂಸಾರದಿಂದ ದೂರಿರುವಿರಿ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಉತ್ತರವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ! ಆದರೂ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಾಗ “ಅನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ” ಎನ್ನುವ ಮಾತು ನನ್ನನ್ನು ಅಧೀರಗೊಳಿಸದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ. ಎಂದಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದೆ ಎಂದು ನಾನು ಗೊಣಗಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಈ ಉತ್ತರದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಸಮಾಧಾನವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಈ ದೊಡ್ಡಾಟ ?

ಲೀಲಾ ದಿನಕ್ಕೆಷ್ಟು ಅಂಗುಲ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಳು ? ಈಗ ಉದಯ ಶಂಕರ ಮುಂಜಾವಿನಿಂದ, ಸಂಜೆಯ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ತಾಯಿಯರ ದೂರನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವನು ? ಮುದ್ದು ರಾಘವೇಂದ್ರ ನನ್ನ ಘೋಟೋದ ಕಡೆಗೆ ದಿನಕ್ಕೆಷ್ಟು ಬಾರಿ ಕೈ ತೋರಿಸಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸೊಂಟ ದಿಂದ ಕುಸಿದುಬೀಳುವನು ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬಾರದೆ ? ನನಗೆ ನಾನೇ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ?

ನೀವು ಎಂದು ಬರುವಿರಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲೂ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಿ ? ಇದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಬಂದು ಹಿಂದುರುಗಿದರೆ ಏನತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ತಿಂಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಏನತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಗವೇನಲ್ಲ. ಇದರ ಲೆಕ್ಕವೇ ನನ್ನ ಕಾಲಿನ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಅಡಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮನೋವೇಗವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತಿದೆ. ಸಂಯಮ ನಿಗ್ರಹಗಳ ಮಾತು ನಲವತ್ತರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ನನಗೇ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿದರೆ ಹತ್ತು ವರುಷ ಚಿಕ್ಕವಳಾದ ನಿನಗೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವುದೇನು ? ಇರಲಿ ಮತ್ತೆ ಬರೆಯುವೆನು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಪತಿ

X X X

[೫]

ನಳಿನ ನಯನೇ,

ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವಂತಿದೆ. ರಘು ನಗುತ್ತಿರಬಹುದು ? ಲೀಲ ಹಠಮಾಡಿ ಮೋರೆಯುಬ್ಬಿಸಿ ಗೊಂಡಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು ? ಉದಯ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ? ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಕುಳಿತು ಬರೆದ ಪತ್ರವಂತಿದೆ.

ಇಷ್ಟೊಂದು ಧೈರ್ಯ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಹನೆ, ನಿನಗೆ ಬಂದಿರುವುದೆಂದರೆ ಯಮನ ಸಾವಿರ ಕೋರೆಗಳನ್ನಾದರೂ ಹಿಡಿದು ಅಲುಗಿಸಬಲ್ಲೆನು.

ಅದಿರಲಿ. ನೀನೀಗ ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ನಡೆಸಲಾರಂಭಿಸಿರುವೆಯಲ್ಲ? “ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸುಖಿ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳಿರುವೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಬಾರದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಉತ್ತರಿಸಲು ತೊಡಗಿಸಬಾರದ ವಿಷಯವಿದು. ಅದರೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೇನಿದೆ?

ಸುಖಿಯಾರು ಎಂದು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಿಂತವೇ ಾದಲು ಸುಖವೆಂದು ರೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಅರ್ಧ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗುವದು.

ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯು ಸುಖವೆಂದು ಕೆಲವರು ಅನ್ನುವರು. ಬಡವನಾಗಿರುವ ನನಗೆ ಈ ಮಾತು ನಿಜವೆನಿಸಿದರೆ, ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನು ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅವನ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಗೆ ಮೇರೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ತಕ್ಕಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಧನವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ರೋಗ ರುಜಿನ, ಭಯ, ಸಂದೇಹ, ಪಿತ್ತ, ಅಜೀರ್ಣ, ಸಮೇತವಾದ ಹಲವು ದುಃಖಗಳ ಕಂತೆಯೇ ಇರುವುದು. ಹಣದ ತೂಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತೂಗುತ್ತಿರುವ ಇವನಿಗೆ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ತಲೆಗೆ ಭಾರವಾಗಿರುವುದು. ಅದರೂ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಸಡಲಿದರೆ ಅವನ ಮೈ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದಂತಾಗುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಧನ ಬೇಕು, ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿವಾರ ದೇವತೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಈ ಉಪದ್ರವಗಳು ಬೇಡ. ಈ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಂಗಾಲಾಗಿ ತೋರಿಕೆಗೆ ಕಾರು, ತೋರಿಕೆಗೆ ಉಪರಿಗೆ, ಜರತಾರಿ ಉಡುಪು ಇದ್ದರೂ ಇವನು ಸದಾ ಅಸಂತುಷ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಧನದಿಂದ ಸುಖ ಬರುವುದೆಂದರೆ ನಂಬುವುದೆಂತು? ನಿನಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ಸಲಭಯ್ಯನವರು. ಅವರಿಗೇನು ಕಡಿಮೆ? ಅದರೆ ಅವರ ಕೊರಗಾಟ ನಮ್ಮ ಮಾವನವರ ಮನೆಯ ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರೆ ಅಹೋರಾತ್ರಿಯೂ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೆ? ಅವರ ಉಬ್ಬುಸ ರೋಗಕ್ಕೆ

ಮದ್ದೇ ಇಲ್ಲ. ಉಸಿರಾಡುವ ವರೆಗೂ ಉಸ್ರೆನ್ನುತ್ತಲೇ ಸಾಯುವುದೊಂದೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಒಲಿದು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವಾದರೂ ಏನು.

ನನ್ನ ಬಡತನದಿಂದ ಸುಖವಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾನು ನೀನು ಇಬ್ಬರೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವೆವು. ನಮಗೆ ಸಿರಿತನ ಬಂದರೆ ಸುಖವಾಗಿರುವೆ ವೆಂದು ನಮಗನ್ನಿಸುವುದಾದರೂ, ಉಂಡ ಉಟಕ್ಕಷ್ಟೇ, ತೊಟ್ಟ ಅರಿವಿಗಷ್ಟೇ ತೃಪ್ತಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಸಿರಿತನದಿಂದ ಸುಖ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಎಳೆದು ಎನ್ನುವುದು, ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಮಾನವನ ಆಸೆಯ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಈ ಸಿರಿತನ ಬೇಡ ವೆಂದೂ ನಾನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಸುಖಪಡುವವರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ಸ್ವಭಾವ ನಮಗೆ ಬಂದರೆ ಸಾಕು. ಆಗ ನಾವೂ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಸುಖಿಗಳೇ. ಪರಹಿತ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಇಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆ, ಸಂಸತ್ತು, ಸೌಂದರ್ಯ, ಯೌವನ ಇವೆಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವು ಮಾನವನ ನೆಮ್ಮದಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕರುಳಿನ ಬೇನೆಯಂತೆಯೇ ಸರಿ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ನೆಮ್ಮದಿ, ಸುಖ, ಸಂತೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವರು ಹಲವಾರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಬರೆದಿರುವರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೆ, ಅಪಾರ ಅನುಭವಿಗಳೇ! ಆದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಅನುಭವ ಒಂದೊಂದು ಮುಖವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕೈದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವೆನು. ಓದಿಕೊಂಡು ಅರಗಿಸಿಕೋ. ಅವುಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸು.

ಒಬ್ಬರನ್ನು ವರು:-ತಾನು ಸುಖಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವನೊಬ್ಬನೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು:-ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತು ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬುದು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಅಳತೆಗೋಲಲ್ಲ. ನಾವೆಷ್ಟು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವೆವು ಎಂಬುದೇ ಅದರ ಅಳತೆಯ ಗೋಲು.

ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, “ಬುದ್ಧಿವಂತ ನಿಗೆ ಸುಖಿಯಾಗಿರಲು ಕೆಲವೇ ಸಂಸತ್ತು ಸಾಕು. ಅವನೇರಿಗೆ

ಯಾವುದೂ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸುಖಿನಿಯವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರು ದುಃಖಿಯಾಗಿರುವರು."ಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ನೆಮ್ಮದಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವದೇ ಹೊರತು ಅನನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅನುಭವ.

ಸುಖಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಸತತ ಸಂತಪಿಸಬೇಡ. ಅನೆಮ್ಮದಿ, ಅಸುಖ, ಬಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಹೆದರಬೇಡ. ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸು. ಇದೇ ನೀನು ಸುಖಿಯಾಗುವ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸಂಕಿತರು ತಮ್ಮ ಜೀವನ ರಸಾಯನವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವರು.

ಪೂರ್ಣ, ನೋಡು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ನಿನಗೆ ಸಮ್ಮತ? ಮಧಿಸು; ಚರ್ಚಿಸು. ಪತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ದಾರಿ ಬುತ್ತಿಯಾದ ನೆನಪಿನ ಗಂಟನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಚ್ಚಿ ಚೂರನ್ನು ನಿನಗೆ ಉಣ ಬಡಿಸಲೆ? ಹೊ, ಹೋ! ಈಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನು ಈ ಮೊದಲು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಮೊದಲ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆನೆಂದು ನಾಚಿಕೆಯೇ? ಈ ವಿಷಯಾಂತರಿಸಲು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ಇದು ಮೊದಲೇ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಬರಿಯ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥ ಚಿಹ್ನೆಯಷ್ಟೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಗಲಿ ನೀನು ಗೆದ್ದೆ, ನಾನು ಸೋತೆ.

ಅಗೋ, ಸೋಲು ಗೆಲುವುಗಳ ಮಾತು ಬಂದಕೂಡಲೇ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಂದಿನ ಆ ದಿನ. ವರುಷ ಉರುಳಿದರೇನು? ನೀನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಉರುಳಿಸಿದ ದಿನ ನನ್ನ ನೆನಪಿನಿಂದ ಉರುಳಿದು. ನನ್ನ ಈ ಸೋಲು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೆ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ? ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾದಿನಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಡುಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೋಲು; ಮರೆಯಬಲ್ಲೆನೆ?

ಅವನು ನಿಮ್ಮೂರ ಕ್ಷೌರಿಕ! ನನಗೆ ಪಂಚಯವಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅನ್ನದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಹೊಲಗದ್ದೆಯ ರಾಗಿ ಭತ್ತದ ಋಣವಿದೆ ಅವನಿಗೆ. ಅವನು ಅಂದು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟನು. ಪಾಪ ಆ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗನೇನು ಗೊತ್ತು? ಆಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಾಡಿ ನೀನು ಹಿಂದು ನಿಂತು ಅಂದು ಆಯುಷ್ಯಮೃತವನ್ನು ನನಗೆ ಮಾಡಿಸಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ.

ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನನ್ನ ಜೋಟಿದ್ದ ತಲೆಯ ಶಿಖೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನವಿತ್ತು! ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಶಿಖೆ ಇದು ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಜ್ಜೆಯಂತೆ ನಾನು ೨೦ ವರುಷ ಆದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆನು. ನಿನಗಂತೂ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಜುಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಇದ್ದಿತು. ಎಷ್ಟೋಸಾರಿ ನೀನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ ನಾನು ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ. ಅಪ್ಪನ ಕಡೆ ಕೈ ಮಾಡಿ ಹೆದರಿಸಿದ್ದೆನು. ನೀನು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಎರಡು ವರುಷ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ನಿನಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತಲ್ಲಾ? ಅದೂ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ನನಗಂದು ಆಯುಷ್ಯಮೃತದ ಅವಸರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿರುವನೆಂದೂ ಅವನಿಗೂ ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯ್ಯಾಡಿಸಲು ಬಹಳ ಆಶೆ ಇದೆಯೆಂದೂ ನನಗೆ ಸಂಣ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಆಯುಷ್ಯಮೃತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುಳ್ಳ ಮಂಚನ ಮಗನಿವನೆಂದೂ, ಕಾಫಿ ಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಅದೂ ನಾನು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು? ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೀಟಲೆ? ಇದಕ್ಕೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಮೇಲುಸಿರು ಬಿಡುವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆನು. ನಂದಿನಿ ನಗುತ್ತಲೇ ಮಣೆಹಾಕಿದಳು, ಸಡಗರ ದಿಂದ ಬಿಸಿನೀರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದಿಟ್ಟಳು.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಮುಖವೋ ತಲೆಯೋ ಎಂದು ಕೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಆತ ಎತ್ತದೆ ತಲೆಗೇ ಕೈ ಹಚ್ಚಿದನು. ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿದೆ. ನನ್ನ

ಹುಟ್ಟು ಗುಣ ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ನಾನು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದಾಗ ದೃಷ್ಟಿ, ಮನಸ್ಸು, ವಿಚಾರ ಇವುಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಗುವೆನು, ಅಂದು ಅವುದೋ ವಿಚಾರದ ಝರಿ ಆ ನಾಸಿತನ ಮುಂದೆ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿದಾಗ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಝರಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಕುಳ್ಳನುಂಚನ ಮಗನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿದ್ದನು.

ನಾನು ಸ್ನಾನದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರ. ಎಂದೂ ಸ್ನಾನದ ಮನೆಗೆ ನೀನೇ ಬರುವವಳು, ಅಂದು ನಂದಿನಿ ಬಂದಳು. ತಲೆಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ ಸೀಗೆಯ ಪುಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ದಳು. ತಲೆಯುಜ್ಜುವೆನೆಂದು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದೆನು. ಏನೂ ತಡವರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಹಿಂದಲೆ-ಮುಂದಲೆಯನ್ನು ಸವರಿ ನೋಡಿದೆನು. ನಂದಿನಿಯೂ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದಳು. ತಲೆಯ ತುಂಬ ಬಿಸಿ ನೀರನ್ನು ಬಸಿದುಕೊಂಡು ನಾನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದೇಕೆ ಅಳುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ (ಅಳಲಿಲ್ಲ) ಹೊರಗೆಬಂದೆನು. ನೀನು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕ (ನಿಮ್ಮತಾಯಿ) ನು ಅಂದು ಕಾಫಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು. ನೀನು ಅಂದು ಕಾಫಿ ತಂದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಗ್ರಹಚಾರ ಕೂಡಿ ಬಂದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಡುಕಿದೆನು. ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾವನವರ ಮಾವಿನ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿರಿ. ನಾನು ತಲೆಯ ತುಂಬ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊರ ಹೊರಗೆ ಅಡ್ಡಾಡಿ ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದೆನು. ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾವನವರು ಮಾತಿಗಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತಾಯಿತು. ಊಟವನ್ನು ಅಂದು ಅಕ್ಕನೇ ಬಡಿಸಿದಳು. ನಿನ್ನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. ನಂದಿನಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು ನಾಚಿಗೆ. ಊಟವಾಯಿತು. ಮಂಚದ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಯೂ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಿಟ್ಟು ಎರಡುಪಟ್ಟಾಯಿತು. ಶಿಖೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವಮಾನ. ಸಿಟ್ಟುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೀನು ಸಿಗದಿದ್ದೂ ಎಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಹಗಲಾಗಿ ಕಳೆದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸ್ನಾನದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನಾನು ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟು ಬರುವಂತೆ ತಾರು ಬಂದಿತ್ತು. ಬಂದು ಎರಡು ದಿನಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನದ

ಹೈರಾಣ ಇಂತಾಯಿತು. ಈಗ ಹೋಗುವದೆಂದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಕಾಲು ಬರಬೇಕು. ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಕಡೆ ದೈನ್ಯದಿಂದ ನಾನು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ನಿನಗೂ ಕೆಟ್ಟನಿಸಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಇದಾದ ಆರು ತಿಂಗಳನಂತರ ಅಸ್ತನು ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಠಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಳಿಕ, ಒಂದು ದಿನ ನೀನು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಕೂದಲ ಉದ್ದವನ್ನು ಅಳಿಯುತ್ತ ಎಣ್ಣೆಹಾಕಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂತ್ಯೈಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆಗ ಸಣ್ಣದನಿಯಲ್ಲಿ ಸೋಲು ಯಾರದು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರ ನಿನಗದೆಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಯಿತು. ಸೋಲುವುದೇ ಸರಿ—ಸುದತಿಗೆಇದು ತಾಂ ಸತಿವ್ರತಾ, ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದಾಗ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ, ಮೊಸೆ ಮಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಗಂಡಸರು ನೀವಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಸೋಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಗೆಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡೆ.

ನಿನ್ನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುವ
ನಿನ್ನವನೇ,

[೬]

ಪ್ರಿಯೆ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ,

ನಾನು ನಿನ್ನ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೇಲೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಸುಖದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಪಡೆದ ಮರು ಪತ್ರದಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ತಂದೊಡ್ಡಿರುವಿ. ಇದಂತೂ ಬಿಡಿಸಲಾಗದ, ಅದರೆ ಬಿಡಿಸಲೇ ಬೇಕಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.

ನಿಜ! ನಾನು ಹೋದಸಾರಿ ಬಂದಾಗಲೇ ತೀರ್ಥಾನಂದರು ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಶ್ಚೇಷರಾಗಿ ತುಟಿ ಒಣಗಿಸಿದರು. ಆಡುವ ಮಾತು ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದು ಆಡುವಂತಿದ್ದಿತು. ಇವರು ನನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಉಗುಳು ನುಂಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರ ನನ್ನ

ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ಪರಿಚಯವೆಲ್ಲ ಆಗಲೇ ಮೊದಲು. ನಾನು ಕಾರಣವನ್ನು ಊಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇವರನ್ನು ಸಂತಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯಬರಲಿಲ್ಲ.

ಎಂತು ಬರಬೇಕು ಮೂರ್ತಿ? ಅನ್ನು ಇದ್ದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಮನಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನ್ನುನ ಕೈಯ ಊಟ ಇವರಿಗೆ ಬಲು ರುಚಿಯಂತೆ! ಖತ್ತರ ದೇಶದಿಂದ ಇವರು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳಿಗೇನು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧುಸಂತರೆಂದರೆ ತನುಮನಧನಗಳನ್ನು ಧಾರೆಯರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ರಸಕವಳ, ಮೇಲೆ ಪಾದಗಾಣಿಕೆ, ಇವುಗಳಿಂದ ಬೊಜ್ಜು ಬೆಳೆಸುತ್ತ ರಕ್ತದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹೊಕ್ಕವನು ಬವನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮಶೇಷಸ್ಸೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಶರಣು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಂದರು. ಹಿಂದಿಯೊಂದರ ಹೊರತು ಇವರಿಗೆ ಮತ್ತಾವ ಭಾಷೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿರುವರು. ತಾವು ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಭಕ್ತಿಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರ ಇವರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಊರೊಂದೂರಿಗೆ ತಿರುಗುವ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗದೆ ಇವರು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಾಡಿಂತರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಲಾಲಬಾಗಿಲ ಹವ ಇವರಿಗೆ ಒಗ್ಗಿತು. ಊಟ ಉಪಚಾರ ಇವು ಇವರನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಿನ ಆಟ ಇವರ ರಸದೇಹದ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸು ಕಳೆದಂತೆ ಇವರು ತರುಣರಾಗುತ್ತಿರುವರು. ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಬೆಳೆದ ದೇಹವದು. ಕರಗುವುದೆಂತು?

ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೊಸಬರಲ್ಲದ ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಈ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿ ಬಂದಿರೇಕೆ? ಹೊಸಮಾತು ಕತೆಗಳು ಬಂದಿರುವುದೇಕೆ? “ವಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರದ ಮಾತೊಂದೂ ಇಲ್ಲ. ನನ ತರುಣನ ಆಶಾ ಜೋತಿಯ ಕಡಿಯಂತಹ ಮಾತುಗಳು ಈ ಸಾಧುವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ! ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ

ಬರಬೇಡಿ ಎನ್ನುವ ತುದಿನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ ದೇಳಿಬಿಡಲೇ " ಎಂದು ನೀನು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀನು ಅರಿಸಿರುವಿ.

ಹುಚ್ಚೆಯಲ್ಲವೇ ನೀನು? ಏಕಾಕಿಸಿಯಾಗಿರುವ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬರೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಓನುವ ನನಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂದೀತು, ಸಂದೇಹ ಬಂದೀತು, ಮನಸ್ಸು ತಳಸುಕಗೊಂಡಿತು; ಓಡಿಬಂದು ಅ ಬಡ ಪನ್ಯಾಸಿಯ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಎರಡು ನಿಗಿಹಾರು ಎಂದು ಊಹಿಸಬಾರದೆ?

ಅದರೆ ನೀನು ಹುಚ್ಚೆಯಲ್ಲ, ಬಾಣೆ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂದೇಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಧ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಿ. ಆದರೂ ನಾನೊಮ್ಮೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಾಗ, ಒಬ್ಬ ನವ ತರುಣಿ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿದಳು. ಗೋಡಲು ಬಹು ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ವಯಸ್ಸು ನಿನಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಬರೆದರೆ ಸಾಕು ಮುಖವು ಬುದ್ಧಿನ ಮೂಡೆಯಾಗಿ ಅತ್ತನು ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ವಿಚುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಾನೀಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚಲಿತ ನಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂದೇಹ, ಗಾಬರಿ ಇವಾವೂ ನನ್ನ ತಲೆಗೂ ಸುಳಿದಿಲ್ಲ.

ಅದಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೇನೆಂದು ಬರೆಯಲಿ! ಯೋಚಿಸಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದು. ಅದರೆ ಒಂದು ಮುಕ್ತಿನಂತಹ ಮಾತನ್ನು ನಿನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬೆಳಸದೆ ಮುಗಿಸುವೆನು. ಏಕೆಂದರೆ ಹ್ಯಾಗೋ ಎಂಬುವರು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಅವೆಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ ನೋಡು. "Men have sight; Women have insight" ಅಂದರೆ ಪುರುಷರಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದರೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಂತರದೃಷ್ಟಿ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಂತರದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪನ್ಯಾಸಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸು. ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಶಾಂತವಾಗಿ, ಗಾಬರಿಯಾಗದೆ ಗ್ರಹಿಸು. ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಲೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಕೊಬ್ಬಿದ ಕಾವಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮದ ತೀಟಿಯಿದ್ದರೆ, ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣ

ವಾಗುವಂತಹ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು. ಇವರಂತಹ ಕಾವಿಯ ವೇಷದ ಕಾಮುಕರೆಲ್ಲರೂ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಈ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಡು. ತಂಪಾದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಸುಲಿದು ಕೊಡು. ಜೊತೆಗೆ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಟ್ಟುಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರಲಿ. ಸಕ್ಕದ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೋ. ಅವರ ಎದುರಿನಲ್ಲೇ ಕೆಂಪಗೆ ಕಾಸಿದ ಸೊಟ್ಟನ್ನು ತಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಿರುವ ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ ಇಡು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನುವನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ತುಟಿಗೆ ಹಾಕುವ ಮಾರುತಿ ಮುದ್ರೆ ಇದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಹಾಕಿಬಿಡು. ಭಯ ಪಡಬೇಡ. ಸುಟ್ಟು ಮೋರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ನಂತರ ಸುಡುಗಾಡೇ ಗತಿ. ಈ ವಿಷಯವು ಜನಜನಿತವಾದಂಗಳಿ ಭಯ ಪಡಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಶೀಲದ ಕಾವಲಿಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಏಳು ಸುತ್ತಿನ ಕೋಟಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಅದಕ್ಕಾವ ಚ್ಯುತಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಡ್ಡುವ ಮೊದಲು, ಇನ್ನೊಂದು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡು. ಪೂಜ್ಯರೆಂಬ ಪುರಸ್ಕಾರದ ಬದಲು ಆಯೋಗ್ಯರೆಂಬ ತಿರಸ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದರೂ, ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಪತಿ.

[೭]

ಪೂರ್ಣೇ,

ನಾನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸದೆ, ನನ್ನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ಚೆನ್ನ ತಂಗಿ ಆಶಾಕೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಾನು ಇಳಿದು ಬಂದು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದುದು ನಿನಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯ-ಸಂತೋಷ ಇವೆರಡನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ತುಂಬಿ ತೀವಿತಲ್ಲವೆ? ಬನ್ನಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಯಾವಾಗ

ಬಂದಿರಿ, ಎಂಬ ಅನುನಯದ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವೇ ಬೇಡವೇ? ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಮೂಕಿಯಂತೆ ಮೌನವಾಗಿ, ನನ್ನನ್ನೇ ಸುಂಗುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ತನ್ನ ಅಕ್ಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶಳಿಗೆ ನಗು ಬಂದರೂ, ತಡೆ, ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ತೊಡೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲೇ ನಿಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ರಾಘು ನನ್ನ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟು ಎಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಉಚ್ಛರಿಸಲಾರದೆ ತನ್ನ ಬಲವಸ್ತ್ರಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು 'ಪಪ್ಪಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವೊಂದನ್ನೇ ಉಚ್ಛರಿಸಿದನು. ಪಾಪ, ಒಂದು ವರುಷ ತುಂಬಿದ ಪುಟ್ಟ ಬಾಯಿಗೆ, ಎರಡನೇ ವರುಷದ ವರ್ಧಂತಿ ಇನ್ನೂ ದೂರವಿರುವ ಆ ಹಾಲು ಜೊಲ್ಲಿಗೆ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಛರಿಸುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಶಬ್ದ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ, ಆ ಕಷ್ಟಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಲುಗುವ ತುಟಿ ಕುಣಿಯುವ ಗದ್ದ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೀತಿಗೇನು ಕಡಿವೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಬುಳ ಬುಳನೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದ ರಘುವನ್ನು ನಾನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುತ್ತಿಡುವ ಮೊದಲೇ, "ಕಾಲುತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆ? ಮಗು ಓಡಿ ಹೋಗುವುದೇ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಆರುತಿಂಗಳ ಇತ್ತ ತಿರುಗಿಯೂ ಸಹ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇಕೆ" ಎಂದು ನಿನ್ನ ವಕೀಲಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ ಬಂದ ಮಾತಾಡಿದ ಆಶಳ ಕೆನ್ನೆ ಚಿವುಟು ವಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ರಸದಾಳೆಯ ಕಬ್ಬಿನಂತೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಹುಡುಗಿ, ಲಾವಣ್ಯದ ಲಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು 'ನಾನಿಲ್ಲಿ' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಮುಖ, ಅದರೂ ನಿನ್ನಷ್ಟೇ ಗಡುಸುತನದ ಮೂಗು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದಾಗ ಆಕೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಧೈರ್ಯ, ಸಲಿಗೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬೇಡಿಬಿದ್ದಿತು. ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅದೇಕೋ ಮೊದಲಬಾರಿ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಆಳಯನನ್ನು ಅತ್ತೆಯ ಮಗಳು ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಕದ್ದುನೋಡುವ ಹೊಸಲಜ್ಜೆ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲವೇ ಪೂರ್ಣ, ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಹೊಸತನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವಿ. ಅದು

ತಾನಾಗಿ ಬಂದುದೋ, ನೀನಾಗಿ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡುದೋ? ನನಗಂತೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕತ್ತತ್ತಿ ನೋಡುವಂತಿದ್ದಿತು. ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲರಲ್ಲಿ. ಸಂಜೆ, ಪೂರ್ಣ ಸಂಜೆಯಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿತ್ತು. ಮುಂಜಾನೆ, ಮುಸುಕು ಹರಿಯುವ ಮುನ್ನ ಧೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹದಿನೈದು ತಾಸು “ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್” ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಧೈಲಿನ ವೇಗಕ್ಕಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿಬಂದ ದಣಿವು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಅರಿವೋಯಿತು. ಅದರೇ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿದೆ, ಏಕೆ? ಅದೇ ದುಳು ಕುಳಿತ ಬಿಳಿಯ ಜುಬ್ಬ. ಬುಚಲು ಹೋದರೆ ಬಗ್ಗದ ಮಡಿಗೂದಲಿನ ತಲೆ, ಪುಟ್ಟ ಸೊಂಟ, ಚಿಕ್ಕ ಕುಲುಗು ಹೊರಲಾರದ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ. ಇವಿಷ್ಟೂ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೂ ನಾನು. ನಿನಗವೆಷ್ಟು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡೆನು, ಈಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತೆ? ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸತು ಹಳತು ಸೊಗಸು, ಸಂಕಟಗಳು ಅಡಗಿರುವುದೆಂಬುದು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಪ್ಪು, ಯೌವನ, ಕುರೂಪ, ಸುರೂಪ ಇವುಗಳು ದೇಹಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದಾವುದೂ ಅಲ್ಲ. ಈ ನೋಟವನ್ನೇ ಕವಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನದ, ಬೆಳಕಿನ ರಿಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು.

ಬಹು ಕೆಟ್ಟ ನೋಟ ನಿನ್ನದು. ಅಂದು ನನಗೆ ಊಟವೇ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಟಲಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೇ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕಾಯಿ ಪಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಾರಿದ್ದ ಉಪ್ಪು ಹುಳಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದೆನು. ನೀನು ಊಟ ಮಾಡಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅವಸರ ನನ್ನ ಈ ಊಟಸೇರದಿರುವಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲವು ವನ್ನೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನೀನು, ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊರಬರದ ನಗು ವನ್ನೇ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೆ?

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಾಡಿಗೆಯ ಮನೆಯ ಸುಖ ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಉದ್ಯಮದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ನಗರದೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ಮನೆ ಹೆಚ್ಚಲಿಲ್ಲ.

ಬಾಡಿಗೆ ಇರುವವರ ಸಂಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚದಿದ್ದರೂ ಬಾಡಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಲಾಲಬಾಗನ್ನು ಉದ್ದಗಲದರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಬಾಯಾ ನೀರು ಕುಡಿಯುವವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಯೆಂದು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದುತಂದು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಆಗವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗರ್ಭಗುಡಿಗಳ ಬಂಡವಳ ಗೊತ್ತಾಗುವದು. ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂದಾಜದ ಮೇಲೆ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಹೊಲೆದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ ಇಬ್ಬರ ಉದ್ದ-ಎತ್ತರದ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವಷ್ಟು ಮನೆಕಟ್ಟುವ ಮಾಲಕರು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರುವರು. ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಉರಳಾಡುವ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಹು ದಂಪತಿಗಳಿಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈಯ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಅಂದ ಮಾತೊಂದು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದು. ಅವರು ಮುಂಬೈಯ ನಗರದ ವಿಸ್ತರಣಾವೊಂದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದ ಐದಾರು ವರುಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಒಂದು ವರುಷವಾಯಿತಂತೆ. ನಾನು ಏಕೆ ಮದುವೆಗೆ ವಯಸ್ಸು ಸಾಲದಿತ್ತೋ, ಅಥವಾ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕ್ಷಾಮವಿದ್ದಿತೋ ಎಂದು ನಗೆಯಾಡಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯೂ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದರು. ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಈತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದನು. ಏದ್ಯಾವಂತ ತರುಣಿ, ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆಕೆಯೇ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿದಳು. ಆದರೆ ಗಂಡನೇ ಮುಂದಾದನು. ಮಿಸ್ಟರ ಇದು ಮುಂಬೈ. ಮನೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನನಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಸಿಕ್ಕಿ ಮೂರು ವರುಷವಾಯಿತು. ಮನೆ ಸಿಕ್ಕು ವರುಷ ಮಾತ್ರವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಮನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ, ಆ ಮೇಲೆ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ. ಬಡದಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೇಲೆ ಮಡದಿ, ಎಂದೀತ ಪ್ರಾಸುಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು. ಮದುವೆಯಾದ ಹುಡುಗೆ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಕ್ಕಳು. ನಾನೂ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು ರಸಾಭಾಸಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ, ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮರ್ಯಾದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲವೆ.

ನನಗೆ ಹೊತ್ತು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದ, ಎಂದೂ ಇರದ ಕೆಲಸ ನಿನಗೆ ಎಂದು, ಗೊಣಗುತ್ತ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆನು. ಪೂರ್ಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವುದೇ ತಡ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಂಡುದೇನು ಗೊತ್ತೇ; ಕಾವೇರಿಯ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ನೀರು ಜಾರುತ್ತಿರುವ ಕರಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಂಗನಾಥ ಸ್ವಾಮಿಯಷ್ಟೇ ಕವು ಬಂಡೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತೆಂದೂ ಆ ಕಲ್ಲಿನತ್ತ ಕಣ್ಣೋಡಿಸಿದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ ನೀನು. ಕಾವೇರಿಯು ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒದ್ದೆಯಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಯೇ ಏನೋ ನಿನ್ನ ಮೈಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಳಿಯ ಸದ್ದು ಇನ್ನೂ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆ ಯಲ್ಲೇ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಕಾವೇರಿ, ಬಂಡೆ ಇವು ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ತೆರೆಯನ್ನು ಓಸರಿಸಿಬಿಟ್ಟವು. ಪತ್ರ ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು, ಅದರಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬರೆಯುವೆನು.

ಇತಿ ನಿನ್ನವನೇ

X

X

X

[೮]

ಹಿ ನನ್ನಾಕೆ,

ನಿನಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನಾನು ದಿನದ ಕೆಲಸ ದಿಂದ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಅಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಸೆತ್ತಿಗೇರಿದ್ದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಚಿತ್ರಿಸಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಪತ್ರವನ್ನೇ ಇಂದು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ ಅರ್ಥವಾದ, ಗೋಪಾಲರಾಯರ ಫಿಲ್ಮರ ಕಾಫಿಯೂ ಕರುಳಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಪತ್ರವೂ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಟಪಾಲಿನ ನೇಳೆಗೆ ಬರುವ ಪತ್ರ ಅಂದು ಮುಂಜಾನೆಯ

ಟಪಾಲಿಗೆಕೆ ಬಂದಿತೋ? ಈ ಪತ್ರ ಈಗಲೇ ಬರದಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ದಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಸುಲ್ತಾನದರ್ಬಾರದ ಜೀವನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಚಿತ್ರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನಿನ್ನ ಪತ್ರದ ಆ ಹಿತೋಪದೇಶ ಅಲ್ಲಿನ ನಿನ್ನ ಜೀವನದ ಸಂಕಟದ ಸಂಭ್ರಮ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಕಾರ್ಗತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು.

ರಂಗನಾಥನ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ, ಪಾಳಾಗಿ, ಬಯಲಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಅವಶೇಷವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಟೀಪುಸುಲ್ತಾನನ ಅರಮನೆಯಂತೆ ಶೂನ್ಯನಾಯಿತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು. ಈ ಅರಮನೆಗಿರುವ ಇತಿಹಾಸವೆಷ್ಟೋ ಆದರವನ್ನು ಹೇಳದೆ, ಮೂಕಾಗಿ ಬಂದವರ ಹೋದವರ ಬಣ್ಣಿಸುವರ ಬೈಯುವರ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಅದು ನಿಂತಿರುವಂತೆಯೇ ನೋಡುವವರ, ಕಾಡುವವರ, ಅಣಕಿಸುವರ ದವಡೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ನನ್ನ ಜೀವನದ ನಿಜ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆನು. ಈ ಕೈಸನ್ನೆಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡವು. ಮುಖದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೃದಯದ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೆರೆದವು. ಅದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುದು ನೀನು; ನಿನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೆರೆಯೊಡೆದು ದಪ್ಪವಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಆ ದೊಡ್ಡಕ್ಷರಗಳ ಒಂದೇ ಒಂದು ವಾಕ್ಯ.

“ಲೋಕವನ್ನು ಮೀರಿ ಬದುಕುವ ಎದೆತನವು ನಿಮಗೆ ಬಂದಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಸುಖ.” ಪೂರ್ಣ, ಇದೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮಾತು. ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ಏತಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ಈ ವಿರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ? ಇದನ್ನು ತಾತ್ಪ್ರಿಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೋ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೋ? ಅಥವಾ ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ?

ಹತ್ತೇ ಹತ್ತು ಜನರು ಸಾಕು, ಲೋಕವನ್ನು ಮೀರಿ ಬದುಕಬಲ್ಲ ಸಾಹಸಿಗಳು? ಅವರಿಂದ ಲೋಕದ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದು ಎಂದು ಮಹರ್ಷಿ ಅರವಿಂದರು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅಂದ ಮಾತನ್ನು ನೀನೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಓದಿದ್ದೆ

ಯೇನು? ಅದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತೆ? ಅಂತಹ ಸಾಹಸಿ ನಾನಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯೇ? ನೀನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಂತಹ ಸಾಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ.

“No man can live piously or die righteously without a wife” ಅಂದರೆ ಯಾವನಾಗಲಿ ಹೆಂಡತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಬಾಳಲಾರ, ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಾಯಲಾರ ಎಂಬ ರಿಚರ್ಡ್ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದಿರುವಾಗ, ನಾನು ಲೋಕ ಮೂರಿ ಬದುಕುವಂತಹ ಎದೆತನ ಪಡೆಯಲು ನಿನ್ನ ಎದೆಯ ಧೈರ್ಯವನ್ನು, ಭುಜದ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆ ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನನ್ನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಬಂದಾಗ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಲು ಸಹ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆ. ಆದರೆ ಮನೆಯು ಹಳೆಯದಾದಂತೆ, ಮನವು ಕುದುರಿದಂತೆ ನೀನು ಕುದುರಿಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟೆ. ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿರುವೆನು ಇದೋ ನೋಡಿ ಎಂದು ಲೀಲಾ ಶಂಕರರನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ. ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ, ಅಸಲು ಬಡ್ಡಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಿಂತ ಸಾಲಗಾರನ ಸಮಾಧಾನದ ಮುಖದಂತೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದ ಮುಖದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಮುಖವಾಯಿತು. ರಾಘವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲಂತೂ ಸಾಲದ ಜೊತೆಗೆ ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತೆತ್ತುವರಂತೆ, ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇನು ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಜಂಭ ಬಂದಿತು ನಿನಗೆ. ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳೆಂದು. ಈಗ ನನಗೆ ಎದೆತನದ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟೆ. ಇನ್ನುಳಿದಿರುವುದೇನು? ಪೂರ್ಣ, ನೀನು ನನ್ನ ಕಿವಿ ಹಿಂಡಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀವು ವಿರಹ, ಅಗಲಿಕೆ, ಬೇನೆ, ಬೇಸರ ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಬೇಡಿರಿ. ನಾನು ಇನ್ನು ನಿಮಗೆ ಪ್ರೇಮದೇವತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಎದೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುವ ಕಾಳಿದೇವತೆ ಎಂದೆಲ್ಲಿ ಗರ್ಜಿಸಬಿಡುವೆಯೋ.... ಸದ್ಯ, ದಮ್ಮಯ್ಯ, ಅಂತಾಗು. ನೀನು ನನ್ನ ಪಾಲಿನ ಕಾಳಿಯಾದರೆ, ಎಷ್ಟರ ಕೆಲಸ ನನಗೆ ಈ ಲೋಕ

ನನ್ನ ಮಿರಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಲೋಕದ ಕಾಳಿಯಾಗಬೇಡ ಆ ಲೋಕದ ಕಾಳಿಯಾಗು ಅಷ್ಟೇ. ಆಗ ನನ್ನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಅದಿಶಕ್ತಿ ಬಂದಂತಾಗುವುದು.

ನಾನು ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೆದರುವುದು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ. ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರು, ಮಕ್ಕಳ ಬರಿಹೊಟ್ಟೆ, ಸತ್ಯವಂತರ ಶಾಪ ಈ ಮೂರರ ಹೊರತು ನಾನು ಯಮನ ಸಾವಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿನ ಫಾಲ ನೇತ್ರವನ್ನು ಕಂಡರೂ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಹೆದರುವುದಾಗಿದ್ದರೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿದು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ಬಲವಾಗಿರುವುದೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇತರರ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲರು. ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಗೆ ನೀನು ಅನುದಿನವೂ ನೆರವಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದೆ. ಒಂದೇ ರಾಗೀ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಎರಡು ದಿನ ತಿನ್ನಬೇಕಾದ ಬಡತನದ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ನೀನು ಅಳಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ ನಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಸುಣ್ಣದ ಹರಳಂತಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ನೀನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಹಸಿವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಸಿನಗುವನ್ನು ನಕ್ಕು ನನ್ನನ್ನು ನಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಾದಂತೆಲ್ಲಾ ನೀನು ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಮೇಳವಿಸಿಕೊಂಡು ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತಿರುವಿ. ಹೆಣ್ಣು ಮೊದಲೇ ಸಿಹಿ. ಅದು ಹಣ್ಣಾದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆ? ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವಾವುದೋ, ಕಾಮವಾವುದೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಬೇರೈಡಿಸಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೇ ವೇಳೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಅತಿ ಕಾಮಿಗೂ ಬಹು ಪ್ರೇಮಿಗೂ ಇರುವ ಅಂತರವೇ ಆಗ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಆವೇಶವಿಳಿದಾಗ, ಕಾಮದ ಪ್ರಾಯವು ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ, ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡುಗಳ ಪ್ರೇಮದ ನಿಲುವು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಈಗಲೇ ನನ್ನ ನಲವತ್ತು ವರುಷ ವಯಸ್ಸಿನ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಅನುರಾಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕುರುಡಿಯಾಗಿರುವಿ. ನಾನು ಊರಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ನೀನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿರಲಾರನೆಂಬುದನ್ನು

ಹೇಗೋ ನನಗೆ ಸಂಕಟದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿಸುವೆ. ಈ ಸಂಕಟ ಮುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಮೊದಲೇ ತಡೆಯಲಾರದ ಹೃದಯವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುದುಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನ್ನ ಅರಿವೆಗೂ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಔದಾರ್ಯಕ್ಕೂ, ಬಂಧು ಮನುತೆ, ಸಹೋದರ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಆದರ, ಆತಿಥ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಲದ ನನ್ನ ಸಂಪಾದನೆ, ಇವು ಸೇರಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಬತ್ತಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ನೀನು ಈ ಸಾರಿಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನೇ ನಿಜವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವೆ. ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿರುವೆನು.”

“ಉರುಬಿದರೆ ರಕ್ತ ಬರುವಂತೆ ಇದ್ದ ನಿಮ್ಮ ದೇಹ ಬತ್ತಿಹೋಗಿ ಸೊರಗಿ ಸೊಪ್ಪಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನಾನು ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಕ್ಷಯಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ವೈದ್ಯರು ವಾಸಿಮಾಡದಂತಹ ಕ್ಷಯರೋಗವು ನನಗೆ ಬರತೊಡಗಿದೆ. ಚಿಂತೆ, ಚಿತ್ತಾಂಗಿಂತ ಕ್ರೂರಾಂಗಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆ? ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಲೋಕಮೊರೆ ನಿಲ್ಲುವ ಎದೆ ತನದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲರಿ; ಆಗ ನನ್ನ ಕ್ಷಯರೋಗವು ವಾಸಿಯಾಗುವುದು.”

ಪೂರ್ಣೇ, ಪೂರ್ಣೇ ಬರೆಯಲಾರೆ. ನಿನ್ನ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಉದಿಸಿರುವ ನೋವಿನ ಕಾವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರೆ. ಎದೆ ತುಂಬ ನಾನು ತಡೆಯಲಾಗದ ಭಾವಾವೇಶವು ಬಂದು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದೇನು ಶಕ್ತಿದಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೋ, ಅಥವಾ ಮತ್ತೇನೋ? ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವೆನು.

ಇತಿ ನಿನ್ನಾ ತ.

٪ X X

[೯]

ಜೀವ ಸ್ನೇಹಿತೆ,

ಇಂದೇನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ತಲೆಕರೆದುಕೊಂಡಾಗ, ನೀನು ಒಂದೆರಡು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ

ತಾಯಿಯಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರದ ರಾಶಿ ಯನ್ನು ಹರವಿಕೊಂಡೆನು. ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಿಸಿಯು ಸಿಂಹ ಬಿಸಿಯು ನನಗೆ ತಟ್ಟಿತು.

“ಹೂವು ಬಾಡದ ಮುನ್ನ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಅದು ಕುಗ್ಗಿಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಗಾಳಿಗೆ ಅದರ ಪಟಲಗಳು ಮುದರಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಂಚೆ, ಅವರಿವರ ಕಣ್ಣಿನ ಕೆಚ್ಚು ಅದಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಎದೆಗೊತ್ತಿ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

ಮೇಲಿನ ಈ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿನ ಭಾವನೆಯ ಐಸಿರಿಯನ್ನೂ ಅದನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗದಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ನೋವಿನ ಉರಿಯನ್ನೂ ತುಂಬಿರುವಿ. ಪತ್ರ ಹಳೆಯದಾದರೂ ಶಬ್ದಗಳು ಓದಿದಷ್ಟು ಹೊಸದಾಗುತ್ತಿವೆ; ಹರಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಾನಂದು ಈ ಪತ್ರಕ್ಕೆ “ಬೇಡವೆಂದವರಾರು? ಮುಷ್ಪದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಎಸಳೂ ಅದರ ಕಮ್ಮನೆಯ ಪರಿಮಳದ ಅಣು ವೊಂದೊಂದೂ ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಮೊಸಲು” ಎಂದು ನಿನಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದ ನೆನಪು. ಆದರೆ ಆ ಪತ್ರ ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿ ತೇನೋ? ಈಗೇನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿ? ಹಳೆಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲೇ ಔಚಿತ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮೂರು ವರುಷಗಳ ನಂತರ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಉತ್ತರವೆಂತೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರಗಳಿಂದ ನೀನು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಪ್ರೇಮವಾರಿಲ್ಲ, ಬಯಕೆ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜೀವನದ ನಲುಗಾಟ, ಕೊರಗಾಟ, ಜಂಜಾಟ ಇವು ಸ್ವರದ ಇಂಪನ್ನು ಕೆಡಿಸಿವೆ; ಭಾವನೆಯ ಪಂಪನ್ನು ಸೊರಗಿಸಿವೆ. ಆದರೂ ಆಗಾಗ, ನೀನು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಉಪೇಶಿಸಿದಂತೆ ಲೋಕವಿರುವ ಎದೆತನವು ಬರುವುದು. ಆಗ ಉಮರಖಯಾಮನ ಧೈರ್ಯ, ಆವೇಶ ಬಂದು “ಬಾ ತುಂಬು ಬಟ್ಟಲಲಿ ಮಧುವನು; ನಾಳೆ ಎಂಬೆಯೋ? ನಾಳೆ ಸೇರುವುದು ನೂರ್ರೋಟಿ ನಿನ್ನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ” ಎಂಬ ಅವನ ಹಾಡು ನನ್ನ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಮಧುರ ಬೀರುವ ಹೊನ್ನ ಹೂವು ನೀವೆಂದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಸರು ಚೆನ್ನೆನಿಸಿ ಹೃದಯವು ಅರ

ಳುವುದು. ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ಇಂದಿನ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕ ಜೀವನವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಣಕಿಸುವ ಅಣಕ ಕಾಣುವುದು.

ತಾಳು, ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ನೋಡುವೆನು. ಅದರಲ್ಲಿನಾದರೂ ಸಮಾಧಾನ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಎಂದು. ಈಗ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದುದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಬರೆದ ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬಣ್ಣನೆಯ ಪತ್ರ. ಇದನ್ನೋದಿ ನೀನು ಮರೆತಿರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಬರೆಯುವೆನು. ಈಗ ಓದಿ ನೋಡು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ನಿನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನೋದಿದಾಗ ಈಗ ನನಗಾದಂತೆಯೇ ನಿನಗೂ ಆಗುವುದಾದರೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇರುವ ಅಧ್ಯಾಯ ಎಷ್ಟನೆಯದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ಪತ್ರ ಇಂತಿದೆ :—

“ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರವಿದು. ನಿನ್ನನ್ನು ಅಳಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲ, ನಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ತಾನೆ? ಚಂದ್ರ ರೋಹಿಣಿಗೆ ರತಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅನಂಗನಾದ ಮನ್ಮಥನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು, ಅವನ ವಿಹಾರಕ್ಕಲ್ಲೂ ಎಡೆಸಿಗದೆ ನನ್ನ ಶಯ್ಯಾಗಾರದ ಅಥವಾ ವಿರಹದ ಗುಹೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಸರಿಸಾತ್ರಿ. ನಿಶ್ಯಬ್ದವೆಂದು ಆತಬಂದನು. ನನ್ನ ಕಿಟಕಿ ತೆರೆದಿದ್ದಿತು. ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮತಿಗೆಟ್ಟ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ನಾಚಿಗೆ ಇನಿತರಲಿಲ್ಲ. ರೋಹಿಣಿಯ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದನು. ಹರಿಣಿಯನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಕರೆದು ತಂದಿದ್ದನು. ಇವನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ತಾಳಲಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಇಂಚರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ರೋಹಿಣಿಯ ಹೊಂದೊಡುವುಗಳ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಈ ಹರಿಣಿ ಕುಣಿದು, ನಲಿವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಿತು. ನಾನು ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ, ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ನೋಡಿದೆ. ದಿಟ್ಟತನ ಇಚ್ಛು ಬಂದಿತು. ತಾಳು, ಮತ್ತೊಂದು ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಯೋ ಜೊಕೆ. ನನ್ನ ವಿರಹವಡಗಿ ವಿಹರಿಸುವ ಉದ್ಯಾನವಿದಾಗುವುದು. ನೀನು ಬಂದರೆ ಚಂದ್ರ, ನಿನಗೆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಪ್ರಯೋಗವಾದೀತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆನು. ಆಗ ಚಂದ್ರ ನನಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಉತ್ತರ

ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲಾ “ನಾಳೆ ನಾಳೆ ನನ್ನ ಸುಖ ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡೆ. ನಿನ್ನ ಯಾವನವೆಲ್ಲಾ ಅಡಗಿತು. ನನ್ನ ಹಾಗೆ ನಿನಗೆ ಚಿರ ಯಾವನ ವಿದೆಯೇ? ನಾವು ಅಮರರು, ನೀನು? ನಾಳೆ ನಿನ್ನದೆಂದು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು?” ಎಂದೆಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನುತ್ತರವಾಗಿ “ಯಮನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಸಾವಿತ್ರಿ ಯಂತಹ ಸುದತಿ ನನಗಿರುವಾಗ ನಾಳೆ ಏಕೆ ಕಾಲವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನದೇ” ಎಂದು ಜಂಘ ಕೊಚ್ಚಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ರೋಹಿಣಿ ತನ್ನ ಮೋರೆದಿರುವಿದಳು. ಬಾಸಲ್ಲ ಇವನೇನು ಬಲ್ಲ ಮೊಗದಾನಂದವನ್ನು. ಹೊತ್ತೇಕೆ ಕಳುಹುವುದು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವವಾದರೆ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವರು. ಅವರು ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನಾಚರಿಸೋಣ” ಎಂದು ಚಂದ್ರ ನನ್ನು ದರದರನೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು, ರೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ಹಾರಿಬಿಟ್ಟರು. ರೆಕ್ಕೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡುಗಗನವನ್ನು ಚುಂಬಿಸಲು ರೋಹಿಣಿ ನೆಗೆದುಬಿಟ್ಟಳು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೃದು ಹೃದಯಗಳೇ, ನೀನೇ ಹೇಳು. ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ, “ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ” ಎಂದು ಮರುಗಿದ್ದರೆ ಅವಳಿಗೇನು ಭಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಸುಮ ಕೋಮಲೆಯರಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ನಿಂತಾಗ ವಜ್ರ ದಷ್ಟು ಕಠಿಣರೂ ಹೌದು.

ಚಂದ್ರನು ನಡು ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಹೆದರದೆ, ಲಜ್ಜೆ ಬಿಟ್ಟು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿದ ರೋಹಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರಮನ ಕಣ್ಣು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯ ಕಿಟಕಿಯ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಬಿದ್ದಿತು. ರೋಹಿಣಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯೂ ಚಂದ್ರಮನ ದೃಷ್ಟಿ ಯನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ನೋಡುವರು; ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ, ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು ನಲಿವರು, ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ. ರೋಹಿಣಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಂಚಾಚಿ ಕೊಠಡಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹುಡುಕಿದಳು. ನನ್ನ ರೋಹಿಣಿ ಎಲ್ಲಿರುವಳೆಂದು? ನೋಡಿ, ಹುಡುಕಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದಳು. ಚಂದ್ರನು ಈ ಕೇಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಿರುನೆಗೆಗೂಡಿ ಸಿದನು. ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಿಹು ಬಂದಿತು. ಚಂದ್ರ ರೋಹಿಣಿಯರ ಕಡೆಗೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿ, ತಾಳು ಚಂದ್ರ ನಗಬೇಡ, ನಾಳೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಒಂದು ದಿನ

ವುಳಿದಿದೆ; ನಿನ್ನ ಬಾಳಿನ ಸುಗ್ಗಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಅದು ಕುಗ್ಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ರೋಹಿಣಿಯ ಹಿಗ್ಗಿಲ್ಲ ಮದುರುವುದೆಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡೆನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆತನೆಂದ ಓ ವಿರಹಿ ಇಂದು ನಮ್ಮದು. ಈಗ ಪಡೆದ ಸುಖ ನಮ್ಮದು. ನಾಳೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷವು ನಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ಕತ್ತಲು, ಅದರಿಂದ ಇಂದು ನಮಗೆ 'ಕಾಮನ ಹುಣ್ಣಿಮೆ.' ನಿನ್ನ ವೈರಾಗ್ಯ ಸಾಕು; ನಾಳೆ ನನ್ನದು; ನಾಳಿನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದಿನ ತ್ಯಾಗ, ಎಂದು ದಿನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವ ನೀನು ಬಹು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ರೋಹಿಣಿಯ ಬಗಲಿಗೆ ಕೈಸೇರಿಸಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುರುಪಿನಿಂದ ಕಾಮ ರತಿಯರಂತೆ ಕುಣಿಯ ಹತ್ತಿದನು. ಘಂಟೆ ಗಟ್ಟಲೆ ಕುಣಿದನು. ನನಗೆ ನಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗುವರೆಗೂ ಕುಣಿದನು. ನನ್ನದೆ, ವಿರಹದಿಂದ ಬೆಂದಷ್ಟೂ ಅವನ ಕುಣಿತ ಕೇಕೆ, ಹಾಡು, ಇವು ಕಳೆಗೊಂಡವು. ಕೊನೆಗೆ ಮದವೇರಿದ ಚಂದ್ರಮನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ನನ್ನ ಕಿಟಕಿಯ ಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ರೋಹಿಣಿಗೆ ಭಲು ಆನಂದವಾಯಿತು, ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಕುಣಿಯಲು. ನನ್ನ ಹೊರತು ಉಳಿದ ಜಗತ್ತು ಆನಂದದಿಂದ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂದ್ರ ರೋಹಿಣಿಯರ ಮಧು ಚಂದ್ರನನ್ನು ನಾನೊಬ್ಬ ಈಕ್ಷಿತ ನಯನದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನಾನು ಕದ ಮುಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ರೋಹಿಣಿ ಚಂದ್ರ ಇಬ್ಬರೇ ಉಳಿದರು. ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಕ್ರೇಡೆಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಚಿತ್ರಗತವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ರೋಹಿಣಿಗೆ ಉಸಿರು ಬಂದಿತು. ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಲುನಗೆಯಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕೈಯ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತುಸು ಸದ್ದುಮಾಡಿದಳು. ಈ ಸದ್ದುನನ್ನ ಎದೆಯುರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸಿತು. ಚಂದ್ರನೂ ರೋಹಿಣಿಯೂ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ಬಂದಿರುವರೆ ಎಂದು ದೀಪ ಹಿಡಿದು ಕೊಠಡಿಯ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ನೋಡಿದೆನು. ಇಲ್ಲ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ದೀಪವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನೋಡಿದೆನು, ನಗುತಿಹಳು ನನ್ನಾಕೆ. "ಇದೋ ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ, ಚಂದ್ರಮನ ಮೇಲೇಕೆ ಸಿಟ್ಟು ರೋಹಿಣಿಯ ಕಂಡೇಕೆ ಕಣ್ಣುರಿ?" ಎಂದು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು, ನನ್ನ ಚಿತ್ರಗತ ಸಖಿ. ಎದೆಯುಬ್ಬಿತು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರ ನನ್ನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಯೋ ಅಥವಾ ರೋಹಿಣಿಯಿಂದ ಜಿತನಾಗಿಯೋ ಮೇಲೆ

ಮೇಲಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ. ರೋಹಿಣಿ ಅವನ ಮೇಲು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಅವಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಭಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ನಾನು ವಿಜಯಗರ್ವದಿಂದ ನನ್ನ ಸಖಿಯು ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಅವಳ ಬಲಕ್ಕೆ ಬಾಗಿದೆ. ಅವಳ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸ್ವರ ಕೂಡಿ, ಪೂರ್ಣ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆಯಾ? ಹೋಗಲಿ ಬಾ. ನಾಳೆ ನಮ್ಮದಲ್ಲ, ಎಂದು ಬಿಗದಪ್ಪಲು ಕೈಗಳೆರಡನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದೆನು. ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ನಗುತ್ತ ನಾನಿನ್ನೂ ವ್ರತಧಾರಿ; ನನ್ನ ವ್ರತ ಮುಗಿಯಲು ಒಂದು ಮಾಸವಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ. ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡೆಯಿರಿ ಎಂದು ಅಣಕನಾಡಿ ಪುನಃ ಚಿತ್ರಗತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಉಸಿರಿಲ್ಲದವಳಾಗಿ ಕೈಕಾಲು ಕಟ್ಟಿದ ಖೈದಿಯಂತೆ ಗಾಜಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ನಿರ್ದಯಿ ಎಂದಾಕೆಯನ್ನು ಶಪಿಸಿ, ಶಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದೆನು. ಇದು ನನ್ನ ರಾತ್ರಿಯ ವೈಭವ ಇಂತಿದೆ ನನ್ನ ರಾತ್ರಿಗಳು ”

ಅಂದೇನು, ಈಗಲೂ ನನ್ನ ರಾತ್ರಿಯು ಅಂತೆಯೇ. ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆಯೇ ಇವೆ. ಆಗ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹನೆ ಈಗಿನಷ್ಟು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬರತೊಡಗಿದೆ; ನಿನಗೋ?

ಇತಿ ನಿನ್ನವನೇ.

X

X

X

[೧೦]

ಪ್ರಿಯ ಸಖಿ,

ಮುಂಜಾನೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದೆನು. ಅದರ ಇಂದು ಸಂಜೆಯೇ ಈ ಪತ್ರ ಪುನಃ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನು. ಅದೂ ಪ್ರಿಯಸಖಿ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿ. ಈ ಸಂಬೋಧನೆಯು ಬಹು ಅಮೂಲ್ಯ ಪವಿತ್ರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹೊರಹೊರಟಿದೆ. ‘ಗೀತಗೋವಿಂದ’ ಚಿತ್ರನೋಡಿದಾಗ ಜಯದೇವ ಪದ್ಮಾ

ವತಿಯರನ್ನು ಕಂಡೆ. ಇದೊಂದು ಹಿಂದಿ ಚಿತ್ರ. ಲೀಲಾದೇವಿಯು, ಪ್ರೇಮ ಅದಿಬ ಇವರು ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವರು. ಇದು ಜಯದೇವ ಕವಿಯ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ. ಬಹುಶಃ ನೀನು ಇದನ್ನು ಭಕ್ತವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಓದಿರಬಹುದು. ಜಯದೇವನು ಸದ್ವ್ರಾವತಿಯ ಗೆಜ್ಜೆಯ ನಾದದಿಂದ ಕವಿಯಾದ ಜಯದೇವನು ಉದ್ಭಾವವಾದನು. 'ಗೀತಗೋವಿಂದ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನು. ರಾಧೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಕೃಷ್ಣ ಗೀತ ಹಾಡು ಎಂದು ದೇವ ಬಲವಂತ ಪಡಿಸುವನು. ರಾಧೆಯು 'ಗೋವಿಂದ' ಎನ್ನುವಳು. ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ, ಕವಿಯು ಗೀತಗೋವಿಂದವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವನು.

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ಹೊಸಲನ್ನು ಹರಿಸಿ, ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ರಸಮಯ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಚೇತನದ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಜಯದೇವನು 'ಸಖ' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಶಬ್ದ ಅದೆಷ್ಟು ಭಾವೋದ್ರೇಕವಾಗಿದೆ. "ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳೋಣ, ಜೊತೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯೋಣ, ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಅಳಿಯೋಣ" ಎಂಬ ಮೂರು ಮಾತುಗಳು ಇಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಒಂದೇ ಸಾರಿ ಬಂದಾಗ ಅದ್ಭುತ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸಿತು. ನನಗೂ ಅಂತಹ ಹಂಬಲ ಇಲ್ಲವೇ? ಸಾಯುವ ವರೆಗೆ ಜಯದೇವ ಸದ್ವ್ರಾವತಿಯವರು ಕ್ಷಣವೂ ಆಗಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೀವಿತೇಶನ ಕೈಯ ವೀಣೆಯಾಗಿ, ಜೀವದುಸಿರಾಗಿ, ಆತನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಆತನ ಇಹಪರವಾಗಿ, ಆತನ ದೇವಿಯಾಗಿ, ದಾಸಿಯಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸದ್ವ್ರಾವತಿ ಬಾಳಿ ಅಳಿದಳು. ಜಯದೇವನಷ್ಟೇ ನನಗೂ ರಸಾಭಿಲಾಷೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದಿಂದು ನೀರಸವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿದೇವಿ ಮೂರು ನೂರು ಮೈಲ ದೂರದಲ್ಲಿರುವಳು. ಬಾಳದೋಣೆಯ ಬಿರುಗಾಳಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಬೆದರಿಸಿರುವುದು. ನಾಳಿನಗತಿಯೇನೆಂಬ ಕಳವಳಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿರುವೆವು. ಸುಖದಾಶೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಹು ಬಹು ಹೆದರಿ ಹಿಂಜರಿದು ಬಾಳನೂಕುತ್ತಿರುವಾಕೆ ನೀನು.

ವಿರಹಿಯಾಗಿ ಏಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಭಾವಜೀವನಕ್ಕೆ ಎಳೆಯಬಾರದು. ಆದರೆ ನಿನಗಾಗಿ ಮತ್ತೇನನ್ನು ಬರೆಯಲಿ?

ಒಂದೇ ಮಾತು. ಬರೆದಿರುವ ಮಾತನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಬರೆಯುವೆನು. “ಅಳು. ನುಂಗಿ ನಗುವೊಮ್ಮೆ ನಾನೂನೂ ನಕ್ಕೇನ” ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಠಿಸು. ಬರುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ ಸಹಿಸುವುದು ಶಿಷ್ಟರ ಲಕ್ಷಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಜುವುದು ಬೇಡ; ಅಳುಕುವುದು ಬೇಡ. ಬಳಕುವುದು ಬೇಡ, ಬಾಗುವುದು ಬೇಡ. ಸುಖವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಮುಗಳನಗಿಯೇ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿ. ಇದು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಧರ್ಮ; ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಕಾಯಕದ ಮರ್ಮ. ಇದನ್ನರಿತ ನೀನು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಜೀನಹನಿಯಾಗಿ ಅನವರತ ಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಧುರವಾಗಿರು.

ನನ್ನ ಸಖಿ, ರಾಘುಗೆ ಎಷ್ಟು ವರುಷ? ಎಷ್ಟನೇ ವರುಷದ ಜಯಂತಿ? ಇದು ಇದೂ ನೆನಪಿಲ್ಲ ಅವನ ತಂದೆಗೆ. ಇಂದವನ ಜಯಂತಿ. ಅವನು ನಗು ನಗುತ್ತ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆಕಳಿಕೆ ಬಾಯತುಂಬಿ, ಬಾಯಿ ಹರಿಯುವಷ್ಟು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅವನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲೆಂದಲೇ ಹರಸುವ ಭಾಗ್ಯ ಮಾತ್ರ ನನಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನದು ಈಗಿಲ್ಲ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಿತ್ತ ರಾಘವನ ಕ್ಷೇಮ ಶ್ರೀ ಗುರುರಾಯರಿಗೇ ಸೇರಿದುದು. ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಾದ ನಮಗೇಕೆ ಅದರ ಹಂಬಲ? ಸರ್ವಶುಭೋದಯವಾಗಲಿ. ಅವನ ಬಾಳು, ಅವನ ಶೀಲ ಇವೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಲಿ. ಎಂದು ನಾವೀರ್ಪರೂ ಅಘಟಿತ ಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ನಮ್ಮ ಗುರುದೇವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋಣ. ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬದ ನೆನಪಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಮುದ್ದು ಲೀಲೆಗೂ ತುಂಬಿರ ಬಯಸುವಾಗುತ್ತಿರುವ ಉದಯ ಇವರಿಗೂ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದಗಳು.

“ಸಖಿ” ಇದನ್ನೆಷ್ಟು ಸಲ ಕರೆಯಲಿ? ಜೀವನದ ಸಖಿ. ಭಾವನೆಯ ಸಖಿ, ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ಸಖಿ; ರಾಘವನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಸಖಿಯೆಂದು ಕರೆದನು. ಗೀತಗೋವಿಂದನನ್ನು ಜಯದೇವ ಕವಿಯು ಬರೆದ ಪುಣ್ಯವೂ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಅವನ ಜೀವಸಖಿ ಪದ್ಮಾವತಿದೇವಿಗೆ ಸಲ್ಲುವುದು. ಪೂರ್ಣ, ಪದ್ಮಾವತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಕಳ್ಳರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಡುವರು; ಜಯದೇವನ

ಕಡಿದು ಬಿಡುವರು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ವಿರಹಿಯಾಗಿ ಬಿಡುವರು. ಜಯದೇವ ಕವಿ ಸಹಜ ಕವಿಯಾದರೂ ಪದ್ಯಾವತಿಯ ಇನಿದಾದ ಇಂಚರ ವಿಲ್ಲದೆ, ಆಕೆಯ ಮಧುರ ಕಂಠದ ಇಂಪಿಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯ ಕಾಲಿನ ಗೆಜ್ಜೆಯ ರ್ಭುಣಾತ್ಮಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ. ಬರೆಯಲಾರದೆ ಹೋದ! ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ಆನಂದದಿಂದ ಪೂಜಿಸದೆ ಹೋದನು. ಕಳ್ಳರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪದ್ಯಳು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಜಯದೇವನ ಕಣ್ಣು ಬೊಗಸೆಗಣ್ಣಾದವು. ಮೊಂಡು ಕೈಯಿಂದಲೇ ಪದ್ಯನ ಮುಂಗುರಳನ್ನು ನೇವರಸಹತ್ತಿದನು. ಪದ್ಯ ಓಲೆಯ ಗರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಯದೇವನಿಗೆ ಕವನಕಟ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳುವಳು. ಆಗಲೂ ಕವಿದೇವನಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆದ್ದಳು, ಪದ್ಯ ಒಂದು ಸಾರಿ ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮುರಳಿಯನ್ನಣ ಕಿಸುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ತುಸಿಯಿಂದ ಹೊರನೂಕಿದಳು.

ಆಕೆಯ ಭಾವದ ಬೆಡಗು, ಕಂಠದ ನಾದ, ರೂಪಿನ ರಾಶಿ, ಇವನ್ನು ಕವಿ ನೋಡುತ್ತಲೇ ರಾಧೆಯ ನೆನಪುಬಂದಿತು. ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಉಕ್ಕೇರಿತು. ಅವನ ಹಾಡಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಗವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪದ್ಯ ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದ್ದಳು. ನನಗೂ ಕೈ ಮುರಿದು ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಸಖಿ ನೀನು ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಹಾಡಿದ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಹಾಳು ಕೈ ಮುರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೈ ಮುರಿದರೂ ಜಯದೇವ ಕವಿಯಂತಾದರೆ ಸಾಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇಡವಪ್ಪ ಬೇಡ. ಪ್ರೇಮ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬುದರ ನಿರೂಪಣೆ ಅದೆಷ್ಟು ಭಾವನಾಮಯವಾಗಿದೆ? ಸತಿಪತಿಗಳ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ, ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಮುಕ್ತಿ ಇದೆ, ಅನುರಾಗವಿದೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣವಿದೆ. ಗೀತಗೋವಿಂದ ಇದರ ಪಜೀವ ಸಾಕ್ಷಿ. ಜಯದೇವ ಕಲಿಯುಗದವನೇ. ಅವನಂತೆ, ಅವನ ಸಖಿ ಪದ್ಯಳಂತೆ ನಾನು ನಿನೇಕಾಗಬಾರದು? ಇದನ್ನು ಗುರುದೇವನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು. ಇಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೂ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಾದರು ಅಂತಹ ಭಾವಜೀವಿಗಳಾಗೋಣ. ಭಕ್ತಿಜೀವಿಗಳಾಗೋಣ, ಪ್ರೇಮಜೀವಿಗಳಾಗೋಣ. ಸತ್ಯ ಪದ್ಯಳನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಂಡ ಗೀತಗೋವಿಂದವನ್ನು ರಚಿಸೋಣ. ಈಗ ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ಬಾಲಗೋಪಾಲ ಎಂಬ ಕವನಕ್ಕೆ ಠಾಘನೇಂದ್ರ ಗುರುವರೇಣ್ಯರ ಅಂಕಿತ

ವಾದರೆ ಅದೂ ಗೀತಗೋವಿಂದದಷ್ಟೇ. ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯಾಗುವದೆಂಬುದು ನನ್ನಾಸೆ; ನಗಬೇಡ. ಆ ಗುರುರಾಯನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಇದು ಎಷ್ಟರದು?

ಸತಿಯ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾರಿದ ಕೂಡಲೆ ಪ್ರೇಮದ ಬುಗ್ಗೆಯು ಭಕ್ತಿಯ ಬಾಂಧಾರವು ಕೈವಶವಾಗುವದೆನ್ನುವಾಗ, ಅಂತಹ ಸತಿಯಿಂದ ಕಾಮದೂಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ನಾವು ಪತಿತರಲ್ಲವೇನು? ಜಯದೇವ ಪದ್ಮಾವತಿಯರ ಚಿತ್ರ ನನಗೆ ಹಗಲಿರುಳೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಕುಳಿತರೆ, ನಿಂತರೆ, ಮಲಗಿದರೇ ಅವರೇ ನಾನು ಜಯದೇವ, ನೀನು ಪದ್ಮಳಾಗಿ ನನ್ನ ಕವನವೆಂಬ ವೀಣೆಯ ಬುರುಡೆಗೆ ನೀನು ತಂತಿಯಾಗುವೆ.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಭಾವದೇಶ್ವರ

X

X

X

[೧೧]

ಪ್ರಿಯೆ,

ಈಸೂರಿನಿಂದ ಬರೆದ ಪತ್ರ ನಿನಗೆ ತಲುಪಿರಬಹುದು. ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಬರೆದೆ. ಇದೀಗ ವಿವರಯುತ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಂಸಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಕಾರಿನ ಒಳಗಡೆ ದಿಂಬಿಗೆ ಅತುಕುಳಿತು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನು. ಊಟದ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೂ ಬರೆಯುವೆನು. ಈಗ ಮುಂಜಾನೆ ೧೦-೨೦; ಒಂದು ನೂರು ಪುಟಗಳ ಬರೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ತುಂಬಿದೆ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ಹುರುಸು ತುಂಬಿರುವುದು. ಮಲೆನಾಡಿನ ನನ್ನ ಈ ಅಲೆದಾಟದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ 'ಗೀತ ಗೋವಿಂದ' ಧ್ವನಿಸಿದ್ದ ಕವಿತಾಸ್ಫುರ್ತಿಗೆ ಸಾಣೆ ಬಂದಿರುವುದು. ತಾಳು ಸಖಿ, ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಪ್ರಯಾಸಗೊಂಡ ಲೇಖನಿಯು ರಸ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವೆನು.

ರಸ ಕುಡಿದ ಮೇಲೆ ರಸಿಕನಾಗಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ರಸದ ಇಂಚರಕ್ಕೆ ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸುವ ವೀಣೆಯ ಬುರುಡೆಯು ತಂತಿ ಕಿತ್ತು, ತಾಳದಪ್ಪಿ ದೂರ ದೂರ ಬಹುದೂರ ಮೊಂಚುತನದಿಂದ ಕುಳಿತಿದೆ. ಹೋಗಲಿ ವೀಣೆ ಇಲ್ಲದಾಗ ವೀಣೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹಲುಬಿದರ ಫಲವೇನು? ಇದು ಸದಸದ್ವಿವೇಕವಲ್ಲವೆ? ಪ್ರಿಯ ಸಖಿ ನಾನು ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪಿ ದಿನೆ? ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಸಾಗರದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದೆನಲ್ಲವೆ? ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧ ಗೊಳಿಸಿತು. ತಪ್ಪೇನು? ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಪರವಾಗಿ ನಿನ ಆರ್ಥಾಂಗನೇಕೆ ಸರ್ವಾಂಗನಾದ? ನಾನು ಮಾತನಾಡಿಸಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಆಕೆಯ ಒಂದು ಸಲ ಸಹಜ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ನಗೆ, ಆಕೆಯ ತಂಗಿಯದೊಂದು ಎಳೆ ನಗೆ, ತಾಯಿಯ ಮಮತೆ ಪೂರಿತ ನಾಲಕ್ಕಾರು ಮಾತುಗಳು ಇವಿಷ್ಟು ಕೆಲವು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದವು. ನಂತರ ಬೀಳ್ಕೊಡುವ ವೈಯಾರವಳಗಿ ನಿಂದಲೇ. ರಾತ್ರಿ ಜೋಗಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಎಂಬೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡೆವು. ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ನಿಜವಾಗಿ ಸಿರಿಯ ಹಿರಿಯಾರು. ನಾವಿಳಿದಿದ್ದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸಿರಿಯ ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆತನ.

ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಮಲೆನಾಡಿನವಳು ತಾನೆಂದು ಮರೆತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನ ಎಲೆ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗಿಡ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ತನಿರಸವು ತುಂಬಿರುವುದು. ನಿಸರ್ಗದೇವತೆಯ ತವರೂರು ಈ ಮಲೆನಾಡು. ಮಾತನಾಡದೆ, ಮೌನದಿಂದ ವನದೇವತೆಯು ನಮ್ಮ ಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವಳು. ಭವ್ಯವಾದ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವುದೇ ಒಂದು ಸೊಗಸು. ಅದರ ವೇಗವು ಸೊಗಸಿಗೆ ಹುರುಪುಕೊಡುವದು. ಮಲೆನಾಡು ಗೌಡರ ಅದರ ಅತಿಥ್ಯವೆಂದರೆ ಬಣ್ಣಿಸಬರದಷ್ಟು ಭವ್ಯ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಶಿಸುವಷ್ಟು ರುಚಿ. ಇನ್ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮನವನಸ್ಪಿದ ಮನ ನೋಡದ ದೃಶ್ಯಗಳು. ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ ನೂರಾರು. ಭಾವನಾಜೀವಿಯಾದ ನನಗೆ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯೂ ಮೈಮರೆಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಡುಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ

ನನವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದ ಭೋಗ ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಜೀವನದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಯಲ್ಲೂ ರಮಿಸುತ್ತಿರುವರು, ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವರು, ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿರುವರು; ತೃಪ್ತಿ ಜೀವಿಗಳವರು. ಮೈತುಂಬ ದುಡಿದರೆ ಕೈತುಂಬ ಉಣ್ಣುವರು. ಅಡಿಕೆ ಬಾಳೆ, ತಿಂಗಳುಗಳ ತೋಟ ಇವರ ದುಡಿಮೆಯ ಕಣವೂ ಹೌದು, ಜೀವನದ ಉದ್ಯಾನವನವೂ ಸಿಜ. ಸೂರ್ಯನೂ ಕೂಡ ಇವರ ಸುಖವನ್ನು ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವನು. ಈ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ, ಮೇಲಿಂದ ಸಂದು ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಮಲೆನಾಡಿನವರು ಈ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ವನದಲ್ಲಿ ತಾವು ನೀರೆರೆದು ಬೆಳೆದ ಎಲೆಯ ಚಿಗುರು, ಅಡಿಕೆಯಚೂರು, ಇವುಗಳನ್ನು ಜಿಗಿಯುತ್ತಾ ಬಳ್ಳಿಗಳಂತೆ ಬಳಕುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಂಗಾತಿಯರೊಂದಿಗೆ ತಗ್ಗು ದಿನ್ನೆಗಳನ್ನು ಇಳಿದೇರುತ್ತ ಬಾಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಲವಂತ ವಿರಹಿಯಾದ ನನಗೆ, ಮುಂದಿನ ಹುಟ್ಟು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಾಗಲಿ ಎಂದೆನ್ನಿಸಿತು.

ವನಸುಮದಂತೆ ಅರಳಿ ಬಾಡುವ ಈ ಮಲೆನಾಡಿಗರಿಗೆ ಬಾಳು ಶೂನ್ಯವೆಂದನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡೆನು. ಒಣಬಾಳು ಇವರದಲ್ಲ ನಮ್ಮದೆಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡೆನು. ಪಟ್ಟಣಗರ ಜೀವನ, ನಾಗರಿಕತೆ, ಇವೆಷ್ಟು ಕೃತ್ರಿಮಪೂರ್ಣವಾದವು. ಸತ್ಯದ ಮಾತಿರಲಿ, ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ತಿರುಳಿಲ್ಲದೆ ಬಿಸಲಿಗೆ ಬಾಡುವ, ಭಳಿಗೆ ಮುದುಡುವ ನಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿದೆಯೇ ರಸ? ಮಳಲಗದ್ದೆ ಎಂಬೊಂದೂರು. ಅಲ್ಲಿನ ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶುಭ ಶೋಭನ. ಈ ಶೋಭನಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋದಾಗ ಅವರಿಗಾದ ಅನಂದವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ಬರದು. ಸಡಗರದ ಗುಡುಗಾಟ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದಪ್ಪಾದಷ್ಟೇ ಮೃದು ಹೃದಯವಿರುವ ಗೌಡತಿ ನಮಗೆ ಬಡಿಸಹತ್ತಿದಾಗ, ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಗದ್ದರಿಸುತ್ತ ತಿಂಡಿ ತಿನಸುಗಳನ್ನು ಎಲೆಗೆ ನೂಕುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಮ್ಮನ ನೆನಸು ನನಗಾಗಿ ಹನಿಗಣ್ಣಾಯಿತು. ನಾನು ಒಬ್ಬ ಅಮ್ಮನ ಕುವರನಲ್ಲ ನನ್ನ ಅಮ್ಮಂದಿರು ನಾಡಿನ ತುಂಬಿರುವಾಗ ನನಗೇಕೆ ಈ ನೋವು ಎಂದು ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡೆನು.

ಪೂರ್ಣ ಮದುವೆಯ ಮನೆಗೆ, ಶಾಂತಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ನನ್ನಂತಹ ಭಾವ ಜೀವಿ ಹೋಗಬಾರದು; ಹೋದುದಾಯಿತು. ತೆರೆ ತೆರೆಯಾಗಿ ಎಳುತ್ತಿರುವ ಭಾವನೆಗಳ ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ಎದೆಯೊಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. ಈ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ನೂರಾರು ಮೈಲಿಯ ಸಂಚಾರದ ಪ್ರತಿನಿಮಿಷವೂ ಜೀವನದ ರಸನಿಮಿಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಾಡಿಯನ್ನು ಮಿಡಿಯುವ ಘಳಿಗೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಒಂದೆಡೆ ಒಬ್ಬ ಗೌಡರ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗುಲಾಬಿಯ ಸಸಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕೆಂಪನೆಯ, ಪೆಂಪಿನ ಸೊಂಪಿನ ಕಂಪಿನ ಗುಲಾಬಿ ಅರಳಿ ಬಿರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಈ ಗುಲಾಬಿ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನು ಎಂದೆ. ಕೆಟಕಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಗುಲಾಬಿಯೊಂದು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಗಿಡದ ಗುಲಾಬಿ, ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಮೈಮರೆತೆ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ಮೂಗಿಗಾಣಿಸಿದಾಗ. ಇದು ಸಾಗರದಲ್ಲಲ್ಲ! ಸೋಲೂರಿನಲ್ಲಿ. ಬಾಳೆಯ ವನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಬಾಲೆಯರನೇಕರು ಬಾಳಿನ ಪಾಲುಗಾರನಿಗಾಗಿ ದಾರಿಕಾಯುತ್ತಿರುವರು. ಎಳೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಯ ಸುಳಿಯಂತೆ ಬಯಕೆಗಳು ಮೂಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಎಳೆ ಹುಡುಗಿಯರ ಹೃದಯದ ಬಡಿತವು, ಮುಖದ ಮುಗುಳು ನಗೆಯು, ಕಣ್ಣಿನ ಸರಳತೆಯೂ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನಾದರೂ ದೀನವದನನ್ನಾಗಿ, ದರಿದ್ರನನ್ನಾಗಿ, ಮಾಡಿಬಿಡುವವು. ಭಯ ಬೇಡ. ನನ್ನ ವದನ ದೀನವಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವರ ಬಾಳಿಗೆ ರಸವೆರೆಯುವ ರಸಿಕ ಜೀವಿತೇಶನು ದೊರೆತಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮರುಕದಿಂದ. ನಾನು ದರಿದ್ರನಾಗಿದ್ದರೆ, ಇವರನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೂನ್ಯವಾದುದರಿಂದ. ನನ್ನೇ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಅಣ್ಣನು ತಂಗಿಯನ್ನು ತಂದೆಯು ಬೆಳೆಯುವ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾವನೆ ಇರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅಗತು, ನೀನು ನನ್ನ ಬಣ್ಣನೆಯಿಂದ ಬಣ್ಣಗಿಡಬೇಡ.

ಮಲೆನಾಡ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ಸರದೆಯು ಅತ್ತ ಸರಿದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರದ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಹಳೆಯ

ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬೆರಸದೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. “ನೆಲ್ಲಾಂಟು ನೀರುಂಟು ಒಲ್ಲೆನುವ ನಲ್ಲೆಯರು ಅಲ್ಲಾಂಟು” ಎಂದು ನೀನು ನನಗೊಮ್ಮೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತ ಓರ್ವ ಮಲೆನಾಡ ಹುಡುಗಿಯ ಬಿಂಕವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದೆ. ನೀವು ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಹೋದೀರಿ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದ ಆ ಪತ್ರ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಂತಿದೆ ಯಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪತ್ರ? ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಬಾಳಿನ ಬವಣೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಚಿಂತನದಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯಳಾಗು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಜೀವ ಸಖ

X

X

X

[೧೨]

ಪ್ರಿಯ ಪೂರ್ಣೇ,

ಹಂಸಭಾವಿಯಿಂದ ಬರೆದ ಈ ಹಿಂದಿನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡನ್ನು ಕುರಿತು ಅಷ್ಟೊಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿರುವುದು ನಿನಗೆ ಸೇರಿಲ್ಲವೆಂದನ್ನಿಸಿದೆ ಅದ್ದರಿಂದ ಸಿಡುಕಗೊಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಅಡಿಗೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕುವಂತೆ ನೀನು ನಿನ್ನಿನ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವಿ. ಉಪ್ಪು, ಹುಳಿ ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ, ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ, ಉದ್ದವಾಗುವ ನಿನ್ನ ಮೋರೆಯ ಚಿತ್ರವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿತು.

ಇಲ್ಲ. ನೀನೇಷ್ಟು ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡರೂ ಈ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಇತರರಂತೆ ಗಂಡನನ್ನು ನಂಬಲಾರದವಳೇ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆ ಮಲೆನಾಡ ಹುಡುಗಿಯ ನೆನಪು ಬಂದಿತೆಂದರೆ ತೀರಿಯೇ ತೀರಿತು. ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲಾ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿ ಬಿಡುವವು; ನಾನೂ ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ ಬಿಡುವೆನು.

ನಾನು ಮಲೆನಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿಬಂದಿರುವೆ ನೆಂದೇ ನಿನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಇಲ್ಲವೆಂದು ಆಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ನಂಬುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದೇಕೆ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಘಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಘಂಟೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕಳೆದೆನು. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನಾನಾಗಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಅಣ್ಣ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದನು. ಮನೆಗೆ ಬರಲೇಬೇಕೆಂದು ಹಠ ಹಿಡಿದನು. ನಾನು ನಿನ್ನಷ್ಟು ಹಠಮಾರಿಯಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆನು. ಎದುರಿಗೇ ಆ ಹುಡುಗಿಯೂ ಬಂದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದೆವು.

ಕೊಟ್ಟ ಕಾಫಿಯ ಬಿಸಿ ಆರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಅವರೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದೆನು. ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಿಯೂ ಮಾತನಾಡಿದಳು. ನಿನ್ನ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವೇ ಆಕೆ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕೊನೆಗೆ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ತಾವೆಷ್ಟು ಪತ್ರ ಬರೆದಿರಿ ನನ್ನ ಅಕ್ಕನಿಗೆ. ಎಂದು ಉಗುರು ಕಚ್ಚುತ್ತಾ ಈ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಹುಡುಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಗುತ್ತಲೇ ಕೇಳಿದಳು. ನನಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಹಾಸ್ಟಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮೂರುದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಆರೂ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಈ ಹುಡುಗಿ ತೂಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳೆಂಬುದು. ನೀನು ಪತ್ರ ಓದಿದಷ್ಟು ಕೇಟಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ರೂಮ್‌ಮೇಟೆ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಓದಿರಬಹುದು, ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆಯಲ್ಲವೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ರಸಿಕತನ ವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆಯೆಂದು ನೀನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಈ ಮದುವೆಯಾಗದ ಕನ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೆ. ಬರೆಯುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೆ. ಅದೇ ಸಲಿಗೆ. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇದ್ದ ಐದಾರು ದಿನಗಳ ಪರಿಚಯ, ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಪತ್ರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ತುಟಿತೆರೆದಳು. ಆಗ ಸರಿಯಾಗಿ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡಿದೆನು. ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿದವು. ಮುಖ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿತು. ಪೂರ್ಣ, ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸಲಾರೆ. ಒಂದು ನಿಮಿಷದ ಆಕೆಯ

ನೋಟದಲ್ಲಿನ ಹಸಿವು ನನ್ನನ್ನು ಸುಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನಾನು ಅದುವರೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಚಪಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ನೀನು ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡುದು ಸರಿಯೇ ಎನ್ನಿಸುವುದು. ಅದೇ ಸಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಅಂದು ಕಾಪಾಡಿತು. ಅದರ ನೆನಪಾಗದಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೇನೂ ಅನಾಹುತ ಸಂಭವಿಸದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಆಕೆಯನ್ನು ಪಾಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿಬಿಡಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಡವರಿಸಿಕೊಂಡು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು. ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನಾನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ವರೆಗೂ ಆಕೆ ತನ್ನ ಅರಳಿದ ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ತುಂಟ ತಿಳಿನಗೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನನಗೆ ಪೇಚಾಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ನನ್ನ ರಸಿಕತನದ ದಿವಾಳಿಯಾಗುವುದು. ಅದೂ ಮೂಗು ಬಲಿಯದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಹುಡುಗಿಯ ಮುಂದೆ ರಸ ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರಿಕ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆಗ, ಅಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೂ ಭಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಅಗಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡಕಾರಣ್ಯವನ್ನು ತಿಂದು ತೇಗುವಷ್ಟು ಹಸಿವಿದ್ದಿತು. ಬಕಾಸುರನ ಹಸಿವಿಗಿಂತ ಈ ಬಲಿತ ಹುಡುಗಿಯ ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸುಲಭವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಈಗ ಪೂರ್ಣಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲ. ಹೆಚ್ಚು ಪತ್ರ ಬರೆದು ಅವಳ ಓದಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಇಷ್ಟನಿಲ್ಲ. ಬರಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪರಿ ಸಾಂಪ್ರತ ಇದಿಷ್ಟನ್ನೇ ಬರೆಯುವೆನು ಎಂದುತ್ತರಕೊಟ್ಟೆನು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಆ ತುಂಟ ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತು ತುಟಿತೆರೆದಳು. ನಾಲಗೆ ನೂಕಿದಳು. “ಹೊ, ಹೊ, ಬಾಬುಜೀ ಹಾಗಾದರೆ ಅಕ್ಕನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸು ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ, ಯುವರ್ ಲೆಟರ್ಸ್ ಆರ್ ಹರ್ ಲೈಫ ಆಂಡ್ ಸ್ಪಿರಿಟ್, ಸ್ಲೀಜ್ ಸ್ಲೀಜ್ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂದೇ ಒಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಡೆಲಿವರಿ ಬರೆದು ಹಾಕಿರಿ,” ಎಂದು ಏನೋ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡುವಂತೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆಕೆಯ

ಭಾವಾಭಿನಯ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಮೂದಲಿಕೆ, ಅವಳ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲಿದ್ದ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡದಿರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೋಡಿದೆನು, ಹೆದರಿಕೆಯೇಕೆ? ಸಬಲನಾದ ನಾನು ಅಬಲೆ ಅದರಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಧರ್ಮ ಪತ್ತಿಯಾಗಿರುವ (ಆದೂ ಅರ್ಯ ಧರ್ಮ) ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟು ದೂರದಿಂದಲೇ ಹೆದರಿಕೊಂಡರೆ, ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡಸತನ ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿದೀತು !

ಅರ್ಧ ಪತ್ರ ಓದಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸಿಟ್ಟುಗಬೇಡ. ಇನ್ನೂ ಇದರ ಉತ್ತರಾರ್ಧವಿದೆ.

ಮಲೆನಾಡ ಹುಡುಗಿಯ ಈ ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಮನಸ್ಸು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರೊಳಗಾಗಿ ಆಕೆಯ ತಾಯಿ ತಮ್ಮಂದಿರು ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಆಕೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ಇದ್ದಿತು. ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಊರು ಬಿಡುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಎದ್ದು ಹೊರಟೆನು. ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆಯೇ ಈಕೆಯೂ ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಬಂದಳು, ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ. ನಾನು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಶಾಲೆಗಾಗಿ. ಶಾಲೆಯ ದೂರವನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದವು. ಮತ್ತೆಂದು ಬರುವಿರಿ ಎಂಬುದೊಂದೇ ನಾಲ್ಕು ಪರಾಂಗಿನ ದಾರಿಗೆ ಕೇಳಿದ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಧ್ವಜದಂತೆ ತಲೆಎತ್ತಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮುಖವು ಭೂಮಿಯತ್ತ ಬಗ್ಗಿದ್ದಿತು. ದೃಷ್ಟಿ ಕಾಲಿನ ಬೆರಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಿತು. ನಾನು, ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡಿನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಬರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಬಂದಾಗ ಬರುವೆನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನು. ಹೋಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ ಎನ್ನುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಾಲೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಸಂಜೆ ಹಂಸಬಾವಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆನು.

ಪೂರ್ಣಮಾ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಹುಡುಗಿಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಮಾಡಿದ ತಿಳಿ ಮೂದಲಿಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಷ್ಟು ಭಾವಾಪನ್ನನಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ನಡೆವಾಗ ಭೂಮಿಯಷ್ಟು ಭಾರವಾಗಿ ಆಕೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಜ್ಜೆ, ಆಕೆಯ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಯುತ್ತಿರುವ

ಭಾವನೆಗಳ ಬಡಿತದ ಸದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ವ್ಯಾಕುಲರೈಡುಮಾಡಿತ್ತು. ಈ ವ್ಯಾಕುಲದಲ್ಲಿ ಅನರ್ಥವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಮಹಾರಾಯತೀ. ನನ್ನ ಈ ಪತ್ರದ ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೋ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಲುಪಿನ ಮರುದಿನವೇ ನಿನಗೆ ಪತ್ರಬರೆದ ಕೂಡಲೇ ಅದೇ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಈ ಹುಡುಗಿಗೂ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದೆ. ಏನು ಬರೆದನೋ ಎಷ್ಟು ಬರೆದನೋ ಹೇಗೆ ಬರೆದನೋ ತಿಳಿಯದು. ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಕೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಒಂದು ವೇದನೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು, ಆಕೆಯನ್ನು ಆಶಾವಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು, ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಜೀವನದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿರಬಹುದು.

ನನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಉತ್ತರ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿನಗೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಬಿಡುವ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಯಿತು.

ಆ ಪತ್ರ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ಅರ್ಧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅರ್ಧ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದೆ. ನಾನು ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಕಾಸುರನ ಹಸಿವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೋ ಅದೇ ದಾಹ, ಅದೇ ಹಸಿವು, ಅದೇ ಆತುರ, ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಿತು. ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಹೋಗಿ ಆಕೆ ಸಫಲಗಳಾದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ನೋವನ್ನು ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುವಳು. ಇದರಲ್ಲಿನ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಸಿದುಕೊಂಡಿವೆ.

“ಅಣ್ಣಾ, ನನಗೆ ಪತ್ರಬರೆಯುವರೆಲ್ಲರೂ, ಇಂತೇ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ. ನಿನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಸಹೋದರ, ಎಂದು ಬರೆಯುವರೇ ಇರುವರು. ನೀವಂತೂ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅಣ್ಣನಷ್ಟು ಹಿರಿಯರು. ಪೂರ್ಣಕ್ಕನ ಭಾಗ್ಯದದೇವರು. ನೀವು ಉಪದೇಶಮಾಡುವದೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ತಂಗಿಯೇ ಆಗಿರಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಣ್ಣಾ. ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ಶಬ್ದವೇ ಇರುವುದೇನನ್ನಾ ? ನನ್ನ ಜೀವನದ ಆಶೋತ್ತರಗಳಬಗ್ಗೆ ಅಕ್ಕನು ಎನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲವೆ? ನಾನಷ್ಟು ಭಾವಬೇವಿ ಸಾಹಿತಿ ಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪೂಜಾರಿಣಿ. ಈ ಒಂದು ತಪ್ಪಿನಿಂದಲೇ ನಾನಿಂತು ಕೊರಗಿಗೀಡಾಗಬೇಕೇ ? ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರ ನನಗೆ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಆಶೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ (I can't be happy) ನನಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ; ಸುಖ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪಾಪಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಪಾಪದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅಸುರಶುದ್ಧಳಾಗಿರುವೆನು. ಅಕ್ಕನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅಕ್ಕ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಾಡಿ, ನೀವಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಭಾವನಾಜೀವನದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿನೋಡಿ ನಾನು ಜಗತ್ತಿನತ್ತ ಆಶೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಕ್ಕನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದೆನು. ನಾನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೋಡಿದೆನು; ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಜೀವನದ ಲೀಲಾ ವಿನೋದವನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟೆನು. ಈ ಸಂತೋಷದ ಜೊತೆಗೆ ಆಣ್ಣಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕರುಬಿದೆನು. ಸುಳ್ಳೇಕೆ ಹೇಳಲಿ, ಅದು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸಹಜವಾದುದು.

ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಜೀವನದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಿಡಲೇ ? ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಲೀಲಕೆಗೆ ೧೨ ವರುಷವಾಗಿದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಇನ್ನು ಹತ್ತುವರುಷಗಳಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಹೆಣ್ಣುಗರುಳಿನವರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನಿದೆ ? ನಾನು ಈ ವಯಸ್ಸಿಗೇ ಸಜ್ಜಿ ವೇಶಗಳ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೋಗಿರುವೆನು. ಕಾಮ ಪ್ರೇಮಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದಿರುವೆನು. ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವೆನೆಂದು ಬರುವವರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕಾಮವೋ ಪ್ರೇಮವೋ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆಶೆಯ ಮಹಲಿನ ಮೇಲೇರಿ ಕುಳಿತು ಅಲ್ಲಿ ಬಿರುವ ಗಾಳಿ ಬೀಸಲು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವೆನು. ನನಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆತುರವಿದೆ. (ನನ್ನ ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ ತನಕ್ಕೆ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ) ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಗಾದರೂ ಈ ಬೆಳೆದ ಹೆಣ್ಣು ತಲೆಯಕೂಲಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕಾಟವಿಲ್ಲ. ನಾವೂ ಕನ್ಯಾ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ಓದಿರುವ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೊಪ್ಪುವವರನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಅದೇ ನನ್ನ ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ. ನನಗೆ ಕೆಲವು ವರಗಳು ಬೇಡವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೊಪ್ಪಿದ ಕೆಲವರಿಗೆ ನನ್ನ ಓದು ನನ್ನೇ ಅಧುನಿಕತೆ ಬೇಡ

ಹಾಗಿದೆ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ನನಗನ್ನಿಸಿದೆ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಡಲೇ? ಏನನ್ನಾ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವೇ ತಿಳಿಸು.”

ಆಕೆಯ ಪತ್ರ ಮುಗಿಯಿತು.

ಪೂರ್ಣ, ಏನಿದು ನಿನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ? ನನಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಅನುಲಾಪವಿದೆ. ಈ ರೇಣ್ಣಿನ ಹೃದಯವು ಕೊರಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮರುಗುವೆನು. ಆದರೂ ಆಕೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ತಾನು ಎಂದಿಗೂ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಅವಿವಾಹಿತೆಯಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನನಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡಲು ನೀನೇ ಬಲು ತಕ್ಕವಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟೆನು. ಪಾಪ, ಆಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಂದಿನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡು. ಏನೂ ದರೂ ಉತ್ತರ ಬರೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವಿವಾಹಿತೆಯಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಪೂರ್ಣ? ಯೋಚಿಸು. ಒಂದು ಸಾಂತ್ವನಪರ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆ. ಅಥವಾ ಏನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು.

ಈಕೆ ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾದರೆ ಪ್ರೇಮವು ಕುರುಡೇನು? ಯೋಚಿಸು. ಆದರೆ ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಹಜಧರ್ಮ. ಪ್ರೀತಿಯ ರೀತಿ ರೂಪಗಳು ಬೇರಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಈ ಹುಡುಗಿ ಬಯಸುವುದು ತಾನೊಬ್ಬರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವದನ್ನು, ತನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಸುವದನ್ನು. ಪಾಲುಗಾರನನ್ನು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಕೆ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವಳು ಅಂದ ಮೇಲೆ ಇಂದಾಗಲೀ ನಾಳೆಯಾಗಲೀ ಈಕೆ ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಬೇಡ, ಇದು ಪುರುಷ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀ ಜಾತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ. ನೀನೆ ಉತ್ತರಿಸು. ನೋಡಬೇಕು, ಆ ಉತ್ತರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ನನಗೂ ಕಳುಹಿಸು. ನೀನೆಂತು ನಿನ್ನ ಬುರುಡೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಈಗ ಕಲಿತ ಹುಡುಗಿಯರ ಭವಿಷ್ಯದ ಮುಂದಿರುವ ನಾಜೂಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದು.

ಇನ್ನೇನು, ಈಗಲಾದರೂ ನಿನ್ನ ಮಲೆನಾಡ ಹುಡುಗಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅಲ್ಲ ನನ್ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಥಾ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಪಾಪ ಆಕೆಯ ಮದುವೆಯ ಪೌರೋಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಪುಣ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೋ.

ಲೀಲಾ, ಶಂಕರ, ರಾಘವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿನ್ನ ಪತ್ರದ ಒಕ್ಕಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸು. ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಏನು ಅವರಿಗೆ ಹೊಣೆ? ಹಣ ಕಳುಹಿಸುವುದಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಕೆಲಸವೇನು?

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಎದೆಯನ್ನ.

X

X

X

[೧೩]

ಶ್ರೀಮತಿಯವರೇ,

ತಮ್ಮ ಪತ್ರವನ್ನು ಎದುರುನೋಡಿದೆ. ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬಂದಿತು. ತಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳು ಬರುವ ದಿನಗಳು ನನಗಿಂತ ನಮ್ಮ ಕಚೇರಿಯ ಸಿಪಾಯಿಗೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇಂದು ಅವನಿಗೂ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ಪತ್ರ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟಾಗ ನಾನು ಅದನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಓದಿ ನೋಡಿದರೆ ಆ ಸಿಪಾಯಿಗೇ ಎಷ್ಟೋ ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯ ಸಮಾಧಾನ? ನಿನ್ನ ಪತ್ರ ಬರಬೇಕಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ಅಂದು ಆ ಹುಡುಗ ನನ್ನೆದುರಿಗೇ ಬರಲು ಹಿಂಜರಿಯುವನು. ಪಾಪ, ಅವನಿಗಿಂತಹ ಹಿಂಸೆ? ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗುವುದು.

ಇಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರದಿಂದಲೇ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದೆನು. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪವೂ ಬಂದಿತ್ತು. ನೀನು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಾದಂತೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಂಭ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿತಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಸಹ ಎರಡು ತಿಂಗಳು

ಒಂದೂ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬಾರದು ಆಗ ಬುದ್ಧಿಬರುತ್ತೆ. ಎಂದು ಗೊಣಗಿ ಕೊಂಡೆ. ಕಾಫಿಗಾಗಿ ಕಚೇರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ 'ನ್ಯೂ ಗಣೇಶ ವಿಲಾಸ' ಹೊಟೇಲಿಗೆ: ಹೋದೆನು. ಅದು ನೀನು ಅನ್ನುವಂತೆ ನನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಯೇ ಸರಿ. ಅತ್ತೆಯಿಲ್ಲದ, ಮಗಳಿಲ್ಲದ ಮಾವನ ಮನೆ ಅಷ್ಟೆ? ಉಡುಪಿಯ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ನನಗೂ ಬಹಳ ಸ್ನೇಹ. ಹಣೆ ಬಹಳ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಹಳವೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ನಮ್ಮ ಈ ಹೋಟೇಲಿನ ಆಚಾರ್ಯರ ಹಣೆ ಅದೆಷ್ಟು ಅಗಲ; ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವ ಜನರ ನೈಲಾ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇವರು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರ ವಿಷಯವಾಗಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯವಾಗಲಿ ಇವರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಬಹು ಹಳಬ ರಂತೆ ಮಾತನಾಡುವರು. ಈ ಆಚಾರ್ಯರೂ ಈ ಊರಿಗೆ ಎಳೆಗರುವಾಗಿ ಬಂದು ಈಗ ಎತ್ತಾಗಿರುವರು. ಇವರು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡದ ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಐದು ವರುಷಗಳು ಸಮಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇವರಷ್ಟು ಪರಿಚಿತರು ನನಗಾರು ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೀನು ಬರೆದ ಮಾತುಗಳು ಮೂಡಿದ್ದರೆ, ಇವರು ಕೂಡಲೇ "ಊರಿನಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಿತೇನು ಎಷ್ಟು ಪುಟದ್ದು?" ಎಂದು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಡುವರು. ಮುಖ ಸವೆಗಿದ್ದರೆ ಏಕೆ ಪತ್ರ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿಬಿಡುವರು. ನೋಡಿದೆಯಾ ನಿನ್ನ ಪತ್ರ ಬರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪಾಡು? ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ರಾಘು ಕೈಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ದೊಂದು ಸುಳ್ಳು ನೆಪ. ಅವನು ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ ಮೇಲೆ ಎದ್ದುಕುಳಿತು ಬರೆದರೆ ಏನು? ನೀನು ಮೊದಲೇ 'ಸದ್ವಿಯ ಮುದ್ದೆ;' ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೇ? ಹಾಲಿನವಳು ಬೆಳಗಿನಾರು ಗಂಟೆಗೆ ಬೆಳಕುಹರಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ, ಅವ್ವಾವರೇ ಎಂದು ಕೂಗಿದರೆ, ಅವಳನ್ನು ತುಟಿಯೊಳಗೇ ಶಸಿಸುತ್ತ ಅತ್ತಲಿತ್ತ ಹೊರಳಾಡುವುದೂ, ನಿನ್ನ ಪಾಡನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ನಾನೇ ಎದ್ದು ಹಾಲು ತೆಗೆದು ಇಡುತ್ತಿದ್ದುದು? ಆಗ ಹಾಲಿನವಳು ಒಳಗೊಳಗೇ ನಗುತ್ತ "ಎನ್ ಬುದ್ಧೀ ಅಮ್ಮಾವ್ರಗೆ ಮೈಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಊ, ಮತ್ತು ಉಹು, ಎರಡನ್ನು ಇಲ್ಲ ಹೌದು ಎಂಬ ಎರಡರ್ಥ ಸೇಗಿಸಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನ ಹಸಿಗೇಯ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟು ಗಂಟೆ

ಎಂತಾಯಿತು ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ “ನಿನ್ನೇನು ಗಂಡಸರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ದಯೇನೇ ಇಲ್ಲ. ಉಸಕಾರ ಸ್ಮರಣೆ ಇಲ್ಲದೋರು ನೀವು” ಎಂದು, ಹೊರಳಾಡಿ, ಕೂಗಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೇಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಳೆ ಬಿಸಿಲು, ಕಿಟಕಿಯ ಕಿಂಡಿಯಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ನಿನ್ನ ಅರ್ಧ ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ, ನಾಚಿಕೆ ಬಂದು ದಡಾರನೆ ಎದ್ದು, “ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ಯಾವಾಗಲೂ ರಾಹು ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ತೋರಿಸ ಬೇಡಿ, ಬೆಳ್ಳಿ ಎದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ರಕ್ತಕಾಣೋದೇ, ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ನಿದ್ರೆಯ ಕೋರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನನ್ನ ಜೊಲ್ಲಿನ ಮುಖವನ್ನೇ ಬೆಳಗಿನ ಉಸಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ತಿಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗಿನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳ ಕಾಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತೆಯಂತೂ ಪರಲೋಕವಾಸಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರು. ನೀನೇ ಮನೆಗೆ ನನಗೆ ಒಡತಿ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನಗಷ್ಟು ನಿದ್ರೆ. ಚಿಂತೆಯ ಸಂತೆಗಿನ್ನೂ ನೀನು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗದರ ಸಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಿದ್ರೆ ಬರದೆ ಒದ್ದಾಡುವ ಬದಲು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ನನಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೆ? ಇನ್ನೂ ದರೂ ಬರೆ.

ನಿನ್ನ ಜಂಭ, ನಿನ್ನ ನಿದ್ರೆ ಇವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಬರೆಯಬೇಕಾದ್ದನ್ನೇ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆನು. ಬೆಳಗಿನ ಕಾಫಿ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಈಚೆಗೆ ಬಂದು ಎಳೆಬಿಸಿಲ ಕಡೆಗೆ ತಲೆಎತ್ತಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸೈಕಲ್‌ವಾಲಿ (ಹೆಂಗಸಲ್ಲ) ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನ ಸೈಕಲನ್ನು ಸಾಲ ಕೇಳುವವರು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಆತ ಸೈಕಲನ್ನು ಬಿಡಲಾರ. ಹುಡುಗಿಯ ರನ್ನುನಾತನಾಡಿಸುವುದನ್ನೂ ಬಿಡಲಾರ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಹಾಗೆಯೇ ಅತ್ತಲೇ ಹರಿಯಿತು. ಕಾಲುಗಳು ಇದ್ದ ಭಾಗದಲ್ಲೇ ಇದ್ದವು. ಆ ಹುಡುಗಿಯರು ನೇಷಭಾಷಣದಿಂದ ಅವರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯವರಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರೇಕೆ ಇಂದು ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನನುಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸೈಕಲ್‌ವಾಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವರು

ಎಂಬುದು ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಂತು ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಸೈಕಲ್ ಹಿಡಿದು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅಟವಾಡುವ ನೆವದಲ್ಲಿ ವೆಡಲನ್ನು ಹೆತ್ತಿ ತುಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಂಗವಿನ್ಯಾಸ ಬಹಳವಾಯಿತು. ಅಸಹ್ಯವಾಗುವಷ್ಟಾಯಿತು. ನಕ್ಕರು. ಕೇಕೆಹಾಕಿದರು. ಇನ್ನು ಸೈಕಲ್ ವಾಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯಬೇಕು. ಅದೊಂದೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ನಾನು ನೋಟ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ರಿವಿಯನ್ನು ಅತ್ತಕೊಟ್ಟೆನು. ಮಾತುಗಳು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಏನೋ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಕೊನೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆತನನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು 'ಚಾರ ಆಣೆ'ಗೆಂದು ಅವರ ಮಾತುಗಳ ಮೇಲಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಇವರೇನು ಭಿಕ್ಷುಕಿಯರೆ? ವೇಷ ಅಂತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಸಂಭಾವಿತ ಬಡಪ್ರಿಯರೇ? ಅಲ್ಲ. ಅವರೇಕೆ ಈ ನಡುಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಸರ್ಕಸಮಾಡಿ ಹಣ ಕೇಳುತ್ತಿರುವರು ? ನಾನು ತಲೆ ಕೆರೆದುಕೊಂಡೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು ಆ ಹುಡುಗಿಯರಾರಂಬುದು. ಅರ್ಥವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಚಾರಾಣೆಯ ಅಟಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯುರಿ ಬಂದಿತು. ಎಲ್ಲೋ ಹುದುಗಿದ್ದ ಸಂಕಟವು ಉಕ್ಕಿಬಂದಿತು.

ಗಾಂಧೀಜಿ ಒಮ್ಮೆ ಅಂದಮಾತು ತಟ್ಟನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. “ಸೀತಾ ಸಾವಿತ್ರಿಯರ ನಾಡಿದು. ಇಂತಹ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅಪಮಾನ ಅಪಚಾರವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ನೋಡಲಾಗದು” ಎಂದು ಅವರು ಪಂಜಾಬಿನ ದುರಂತವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂದಿದ್ದರು. ಸರಿ, ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಭಾರತ ವಿಭಜನೆಯ ಚಿತ್ರವೇ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹಾಯ್ದಿತು.

ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ! ಇಂತಹ ಗತಿಯೇ ಎಂಬ ಉದ್ಗಾರ ನನ್ನ ಕರುಳಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪೂರ್ಣ, ನಿನಗನ್ನಿಸಿರಬಹುದು ನನ್ನ ಈ ಉದ್ಗಾರ ಈ ಸಂಕಟ, ವಿಚಿತ್ರವೆಂದು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬರುವವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮರುಗುತ್ತಿರಿ ಎಂದು ನೀನು ಎಂದಿನಂತೆ ಚೇಷ್ಟೆಯಾಡಬಹುದು.

ಆದರೆ ಪೂರ್ಣ ನಾನು ಚೇಷ್ಟೆಯಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಹುಡುಗಿಯರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನೂ ಸಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಿರುವೆಯ ಮಾತಿರಲಿ. ಇವರಾರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು, ಎಲ್ಲಿಯವರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಇವರು ನಿರಾಶ್ರಿತೆಯರು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಆಫೀಸ್ ರೂಮಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರದೆ, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಅಸ್ವಾಮದ ನಿರಾಶ್ರಿತೆಯರಿಬ್ಬರ ನೆನಪು ಬಂದಿತು.

ಸ್ತ್ರೀಯ ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ ಧನವಾದ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ತುಳಿದು ನಿಂತ ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೇಸಿಕೆಯಾಗುವುದು. ನಾವು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು ಗೌರವಿಸುವುದು ಅವರ ಶೀಲಕ್ಕಾಗಿ. ನಾನು ಅಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯ ದರ್ಶನವಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇರುವ ಅಪಾರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಕುಂದು ಬಂದುಬಿಡುವುದೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ, ನಾನು ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೇ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಸಂಸ್ಕೃತೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀ, ದೇವರ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ತಿಲಕವಿದ್ದಂತೆ. ಆದರೂ ಈ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರ ಬರದೆ ಕರಳು ಕೀಳುವ ವೇದನೆಯಾಗುವುದು.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನಮಗಿತ್ತ ಶಾಪವಿವೇನೋ ಎಂದನ್ನಿಸುವುದು, ಆ ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊಂಬೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು. ಓದುವದಿರಲಿ ಅದನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗಲೇ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಕಮರಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೇಡಿಗೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನದ ಚಲ್ಲಾಟವಾಡಿದಾಗ ಸ್ವತಂತ್ರದೇವಿ ರಕ್ತರಂಜಿತ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಪಹೃತ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೈ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಯಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನೆನಪು ಬಂದಿತು.

ಜಾತೀಯತೆ ವಿಷವು ಅದೆಷ್ಟು ಕ್ರೂರವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗೊಂಡ ಪಂ. ನೆಹರು, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭಾಷಣದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಮಾತಿನಲ್ಲೂ ಈ ವಿಷದ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗದೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೀನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ?

ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಕರುಣಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕರಳು ಕಳಚಿಬೀಳುವವು. ಅವರು ಮನೆಮಾರು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗಿ ಬೀದಿಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಮರದ ಕೆಳಗಡೆ ಮೃಗಗಳಂತೆ ಸಂಸಾರ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿ ಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುವುದು ನಮಗೆ ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ತಾವು ಸ್ತ್ರೀಯರು. ತಮ್ಮ ಲಜ್ಜೆಯೇ ತಮಗೆ ದೇವರು ಎಂಬ ಆರ್ಯಸ್ತ್ರೀಯ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ನಾಲ್ಕಾಣೆಗಾಗಿ ಏತಕ್ಕಾದರೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಈ ನಡುಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ನೋಡುವುದೆಂತು ಸಾಧ್ಯ? ಭಾರತವು ನೀತಿಪ್ರಧಾನವಾದರಾಷ್ಟ್ರ. ಓರ್ವ ಸೀತೆ ಅಬಲೆಯಾಗಿ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಕಾಮುಕಿ ದಶಮುಖರಾವಣನಿಗೆ ಮಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಆರ್ಯಭೂಮಿ ಇದು. ಪ್ರತಿಯುಗದಲ್ಲೂ ಯುಗಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದಾವ ಕೇಡಿಗೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿತೋ?

ಸೈಕಲವಾಲಿಯ ಹತ್ತಿರ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಪೈಯೂ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಚಾರಾಣೆ ಲಾಭವಾಗದೆ ಬಿಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೈಕಲನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದರು. ಬೆಲ್ಲು ಬಾರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಣಿದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆಯುವಂತೆ ಕೇಕೆಹಾಕಿ ನಕ್ಕರು. ಅದರೂ ಅವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸೈಕಲ್‌ವಾಲಿಯು ನಿರುಪಾಯವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ವಿದೆ; ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನೊಡನೆ ಬನ್ನಿ ಕೊಡುವೆನು ಎಂದನು. ಸರಿ ಅವನ ಮೈಗೆ ಮೈ ತಗಲಿಸುತ್ತಾ, ಬೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತ ಅವನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಚಾರಾಣೆಗಾಗಿ ಹೊರಟರು!

ಪೂರ್ಣೇ, ನನ್ನಿಂದ ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸೀದಾ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮೇಜಿಗೆ ಆತು ಕುಳಿತು ನನ್ನ ವ್ಯಸನವಷ್ಟನ್ನು ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋಡಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಇಂತಹ ಭಾವನೆಯ ಬಡಿತಗಳನ್ನೂ ಭಾವದೇಶ್ವರಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ ?

ಸ್ತ್ರೀಯು ಆಡುವ ಮಾತೂ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾದ ಸಂಗೀತದಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಆಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒರಟಾಗಿ ಎತ್ತಿದ ಕರಟುದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಆಕೆಯ ನಯವಿಹಿನೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿಬಿಡುವ ನನಗೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಒದಗಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಬಹಳ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರುವೆನು. ಆದರೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಈಜುವಾಗ ಮೈಗೆ ನೀರು ಅಂಟಿದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಪೂರ್ಣ ಹೇಳು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಪತಿ

X

X

X

[೧೪]

ಏ, ಏ, ಪೂರ್ಣೇ,

ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲವೆ? ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದಿತ್ತು. ಹೋದುದೇಕೆ, ಈ ಮಾರುದ್ದ ರೋದನದ ಕೊರಗಿನ ಪತ್ರವೇಕೆ? ನಾನು ಇಲ್ಲದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿನಗೇನು ಕೆಲಸ ? ಇರುವ ಸಂಕಟವೇ ವ್ಯಸನವೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಕೆರೆದು ಹುಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇಕೆ ?

ಗೊತ್ತಿದೆ ನಿನಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ಸ್ವಭಾವ ? ಅವರು ಸಮಯ ಕಾದು ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುರಿಯದ್ದು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವವರು. ನಾನು ನನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರನ್ನೂ ದೂಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಚಿಸದೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ

ಅತ್ತಿಯ ಪುಣ್ಯ ತಿಥಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ದೂಷಿಸುವೆನು. ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ನೀನಿಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೊಳಗಾಗುವೆ, ಅದೂ ನನ್ನ ಕೋಪ ಕಲಕುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ!

ಅಮ್ಮ ಸತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷವಾಯಿತು. ಅಪ್ಪ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಹತ್ತು ವರುಷವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ದಿನದ ವರೆಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅಮ್ಮನ ನೆನಪು ಇರದೆ, ಈ ವರುಷವೇಕೊ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪು ಬಂದಿತೋ? ಅಮ್ಮನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆ. ಪೂರ್ಣಿ, ನಿನ್ನ ವತ್ಸು, ನೀನು ಅಪ್ಪನ ಸನ್ಯಾಸಾರ್ಥಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅತ್ತಿಯ ಆರಾಧನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ನೆನಪು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದಿನಗಳತ್ತ ಹೋಗಿಯೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎದೆಯಿಂದ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಇಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಲೇಖನಿಯು ಮುಂದಕ್ಕೋಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಕಾಳಮ್ಮನವರ ಮನೆ, ಮೈಸೂರಿನ ಹಳೆಯ ಅಗ್ರಹಾರ, ಅಮ್ಮ ಸತ್ತ ಶುಕ್ರವಾರ, ಈ ಮೂರೂ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಧುತ್ತಿಂದು ಬಂದು ನಿಂತವು. ಕೊರಗಿ ಸಣ್ಣಾಗುವುದೊಂದೇ ಅಮ್ಮನಿಗಿದ್ದ ಖಾಯಲೆ. ಭಳಿಯಿಲ್ಲ, ಜ್ವರವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಮ್ಮ ಸತ್ತುಹೋದಳು. ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ಅಂದು ತಡೆದು ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಳು. ತಾನೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದಳು. ತನಗೆ ಬಲು ಇಷ್ಟವಾದ ಬೆಲ್ಲದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಪೂಜೆಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಆಕೆಯ ಭಜನೆಯ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಏನೊ ಒಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ರವವಿದ್ದಿತು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಆ ಪೂಜೆ! ಅವೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ತಾಳ ತಬ್ಬುತ್ತ ಕುಣಿಸ ಕುಣಿತ! ದಿನದ ಪೂಜೆಗಿಂತಲೂ ಏನೊ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆದರೂ ನಾನೆಂತು ಅಮ್ಮನ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಅಸ್ವರಿಂದಲೇ ಊಹಿಸಲಿ ?

ಪೂಜೆ ಮುಗಿಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದ ಅಪ್ಪ ಬಂದರು. ಒಂದೊಡನೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಪೂಜೆಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ

ಪಾದ ತೊಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಪ್ರತಿ ದಿನ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ನಿತ್ಯ ವಿಧಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ನಡುಹಗಲಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಏ ಹುಚ್ಚೇ, ಇದೇನು ಈ ಹೊತ್ತು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಪೂಜೆ ಎಂದವರು ಎಂದೂ ಕಾಣದ ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿ ವರು, ನೋಡಿದರು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಅದೇ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವಾಯಿತು. ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನೋಡಿದರು. ಪಾದಗಳಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರಳಾಡಿಸಿ “ನಾಪೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಡಿ. ಇದೇ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಪೂಜೆ,” ಎಂದು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನನ್ನ ಹೆಗಲಿನ ಅಸರವನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಇದರ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. “ಹೋ, ಹೋ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯ ಬೆರಸೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಡುವಳು ಈ ಹೊತ್ತು” ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರು. ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಕೂಸು ಲೀಲಾಳನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕತ್ತಲು ಕೋಣೆಯ ಬಾಣಂತಿಯಾಗಿದ್ದ ನಿನಗೂ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಕೇಳಿಸಿದ್ದರೂ ಹಗಲು ನಿದ್ರೆಯ ಗೊರಕೆ ನಮಗೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ: ಎಂದೂ ಅರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದ ಅಮ್ಮ ಅಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಶಿಸಿದಳು. ನನಗೂ ನಗು ಬಂತು. ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟೆ. ಒರಗಿ ಕುಳಿತಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಒಲದ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಮುತ್ತಿಡುತ್ತಾ ಎಡದ ಕೆನ್ನೆಯನು ಸವರಿದಳು. ನನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಿಸಿನೀರು ಚೆಲ್ಲಿದಂತಾಯಿತು. ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಅನಂತರ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಗೀತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಓದು ಎಂದಳು. ಅಪ್ಪನು ವಿಶ್ವರೂಪದರ್ಶನದ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಓದು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅಮ್ಮನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನಿತ್ಯ ಪಾರಾಯಣ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕೇಳುವಂತೆ ಕೇಳಿದಳು, “ಸರ್ವಧರ್ಮಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮಾಮೇಕಂಶರಣಂ ವ್ರಜ”|| ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಓದು ಎಂದಳು. ತಾನೂ ಬಾಯಲ್ಲಿ

ಅನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಓದು ಬರದ ಬಾಯಿ ಅದು; ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ವಿಪ್ರಕಂಠದ ವೇದಘೋಷದಂತೆ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಎದೆ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು. ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು, ಅಮೇಲೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೂತು ಕೊಂಡು “ಮೂಕಂ ಕರೋತಿ ವಾಚಾಲಂ ಫಂಗುಂ ಲಂಘಯತೆ ಗಿರಿಂ” ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೀತೆಯನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅಮ್ಮನ ಧ್ವನಿ ಕುಗ್ಗಿ ದಂತಾಯಿತು.

ನನ್ನನ್ನು ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದಳು. ಮುಂಗುರುಳು ಸೇವಿಸಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿವೆ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಕಂಠ ಬಿಗಿದು ಬಂದಿತ್ತು “ನನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿ ದಾಗ ಇಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲೂ ಒಂವೇ ಸಾರಿ ನೀರು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ಚಿಮ್ಮಿದ ಅಮ್ಮನ ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪನ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಸಂಗಮವಾಗಿ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಅಪ್ಪ ಒಂದು ದುಡಿಯುವ ಎತ್ತಿನಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡ, ಜ್ಞಾನ ಸ್ನಾನ ವಾಗಿರಬೇಕು. ಪೂರ್ಣ, ಅಮ್ಮನ ಕ್ಷಮಾಯಾಚನೆಯ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರೇ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಅಮೇಲೆ ತಿಳಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಇದೇ ಶಕ್ತಿಯೇ ಅಪ್ಪನು ನನ್ನನ್ನು ಬೀದಿಗಳೆದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಾಗ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಅಪ್ಪನ ಸ್ವತಃಯದೇ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೋ? ನೀನು ಮಾತ್ರ ಮಾತು ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರುವದೆಂದು ಹೆದರಿ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದು ತಿಳಿಯದೆ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಾದೆನು.

ಅಮ್ಮ ಮುಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯುಸಿರನ್ನೆಳೆದಳು. ಆಗ ಅಮ್ಮನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತೊಂದನ್ನು ನನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಜನರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಈ ವಾರ್ಷಿಕ ತಿಥಿಗಳ ಅವಶ್ಯವೇನು ನನಗೆ? ಅಮ್ಮನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದಾನ ಧರ್ಮ ಮಾಡಿ ಆಕೆಗೆ ಪುಣ್ಯಗಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಮೂವತ್ತು ವರುಷ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿ ಗಂಡನಕೋಪ, ದುಡುಕು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಈಡಾಗಿ ಸಂಯಮನದಿಂದ ಹಿಮಾಲ

ಯದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆಮ್ಮನ ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಕಳ್ಳರು ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದಂಥ ಭಾವನಾ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕುಬೇರರಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅಮ್ಮನು ಮೇಳಿ ಹೋದಳೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೆ?
 “ಬಡವನಾಗಿಯೇ ಕೊನೆ ಯವರೆಗೂ ನೀನಿರು ಮಗು. ಆಗ್ಲೇ ನಿಂಗೆ ಬಡವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮರ್ಯ ಬರ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಗುಣಾನೇ ಸಾಕು- ದೇವರು ನಿನ್ನ ಕಾಪಾಡ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ತಾಯಿಯ ಮಾತು ನನಗೆ ವರಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಡವನಾಗಿ ಬಡವನಿಗೆ ಮರುಗವುದಷ್ಟೇ ನನ್ನಿಂದಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ. ಅವರ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ವೃಥೆಯು ನನಗಿಲ್ಲವಾದರೂ ನಾನು ಅವರಿಗಾಗಿ ಒಡುವ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಅನುತಾಪವಿದ್ದರೆ ಬುಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅದೊಂದು ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಣ್ಣ ಅಣುವಾಗಿ ಇರುವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವು ನನಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನನ್ನ ಭಾವನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಿನ್ನೆದುರಿಗೆ ಇಂತು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಹೃದಯವು ನಿನ್ನದಾಗಿರುವುದು, ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವೇ. ನಾನು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಓದಲಾರದಂತಹ ಓದಿದರೂ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತಹ, ಹೆಂಡತಿನಾತ್ರ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಕೇಳಬೇಕೇ ನನ್ನ ಜೀವನ ನಾಟಕದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು?

ಆಮ್ಮನು ಸತ್ತ ಅರುತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ಪನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಅವರ ಸಿಟ್ಟು ಸಿಡುಕಿಗೆ ನೀನು ಸಾಕಷ್ಟು ತಡೆದು ಕೊಂಡರೂ, ನಾನೂ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಸಹಿಸಿದರೂ, ಆ ಸಹನೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಗೊಡಿಸದಂತಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅಂದು ಅಪ್ಪ ಬಹುರೇಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಅಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಆಡದಿದ್ದರೆ, ಅಪ್ಪನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೆ ನಿಸುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆನು. ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ವಿಚಿತ್ರವೃಥೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಲು ಮಮತೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಋಷ್ಯಶೃಂಗನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ ವಿಭಾಂಡಕನ ಪ್ರೀತಿಯಂತಿದ್ದಿತು. ನಾನು ಎರಡು

ಮಕ್ಕಳ ತಂ ಯಾಗಿದ್ದರೂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಇನ್ನಾವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ಸಾಲಭ್ಯ ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸ್ನೇಹಿತರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವನೋಯೆಂಬ ಸದಭಿಲಾಷೆ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಇದ್ದರೂ ನನಗೆ ಆಗ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅತಿಯಾದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಆದರೂ ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀಯ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಶಂಕರ ಒಂದು ದಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಆತ ನನ್ನನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡರೀತಿ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆದ ಬಿಸಿಮಾತು ಇವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿದವು. ಶಂಕರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಹೇಳಿದೆ. ಅದನ್ನವನು ನುಂಗಿಕೊಂಡ. ಆದರೂ ನನ್ನ ನೋವು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ನೆನಪಿದೆಯ ಪೂರ್ಣೇ? ಒಂದು ದಿನ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಾಗ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೊರಬಾಗಿಲಿಂವ ಒಳಗೆ ಬಿಡದೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಒಳಬಾಗಲಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕದಹಾಕಿದ ಆದ್ಯತ್ಯ? ಅಂದು ನಾನು ತಂದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ನಿನ್ನ ವಕೀಲಿಗಾಗಿಲ್ಲ. ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ತಾಯಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪೂರ್ಣ ಹಕ್ಕಿರುವುದೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ ವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತೆನು. ಮಾತು ತುಟಿಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿ ಕೊಂಡವು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಬಂದಾಗಲೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದರೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ರೇಗಿಬಿದ್ದು ಒಬ್ಬರಿ ಗೊಬ್ಬರು ಕೈ ಕೈ ಮಿಲಾಯಿಸಹತ್ತಿದಾಗ ನಾನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಾಗಿ ಅಲ್ಲ ದಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬ ಧೈಯವಾದಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ; ಈ ವರ್ತನೆ ಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀರ ಮತಿಮೀರಿದಾಗ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿಯು ತೀರ್ಮಾನ ಹೇಳುವಂತೆ ಇಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂದು, “ಮಾವನವರೇ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟುಸಾರೆ ಬೇಕಾದರೂ ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಲಾರದು” ಎಂದು ಹೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟೆ.

ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನೋವು ಆಯಿತು; ಅಂದೇ ಅವರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ವೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತು. ಅಪ್ಪನಮಗನಪ್ರೀತಿಯೆಲ್ಲವೂ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಅಂತರಂಗ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಡ್ಡಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೇನು? ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಗನಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಂತಹ ಮೌನವಾತಾರವರಣದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು, ನೀನು ಹೇಳುವದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದರೂ, ಅನುಭವಿಸುವದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೂ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕಾಣದವನಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅಪ್ಪನ ಸುಹೃದ ಯಾವು ಅವರು ನನಗಾಗಿ ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಷ್ಟ ಇವುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನೆಂದು ಬಡತನದ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ನನಗೆ ಓದು ಕಲಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಪಾಠವನ್ನು ಈಗ ನೆನೆದು ಕೊಂಡರೆ ನನಗೆ ದುಃಖವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿರಿವಂತರಾದ ಭಾವವೈದ್ಯನರು ನಕ್ಕು, ಅವರ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಮಧ್ಯೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ (ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಲ್ಲ ಆದರೆ ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮಂದಿರು) ಉಮ್ಮಳಿ ಸುತ್ತಾ ಕಳವಳಗೊಂಡ ಅಪ್ಪನ ಜೀವಿತದ ನೋವನ್ನು ನಾನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಹದಿನೈದು ವೈಲಿ ದೂರವಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ತಲೆಯಮೇಲೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಬಿದಿರು ಕುಕ್ಕೆ ಮರಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅತಿ ಮಮತೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಅವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಋಣಿಯಾಗಿರಬೇಕು? ಮಗ ಬೆಳೆಯಲೆಂದು, ಮಗ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲೆಂದು ತನಗಿಂತ ಸಾವಿರಪಾಲೂ ಕೀಳಾದವರನ್ನು, ಅವರು ಓಲೈಸಿದುದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲೇ ನೋಡಿದ್ದೆನು. ಇಬ್ಬರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ತನ್ನ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಅಮ್ಮ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವ ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ತಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಎಂತು ಮರೆಯಲಿ? ಶನಿವಾರ ಬಂದರಂತೂ ಇಂದಿಗೂ ಅಪ್ಪ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ನೆನಪು ಬರದಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಸ್ನಾನದ ಬಚ್ಚಲಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನೇ ಮೈ ಉಜ್ಜಿದ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಮೈ ನರಸಬೇಕು, ಹಾಸಿ

ದಪ್ಪವಾದ ರಗ್ಗನ್ನು ತಂದು ಹೊದಿಸಿ ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಮ ನೆ ಯ ಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸದ್ವು ಮಾಡದಂತೆ ಕಾಯಬೇಕು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನೆಸಿ ಕೊಂಡಾಗ ಅಪ್ಪನ ಕೋಪವನ್ನು ಒಂದುಕ್ಷಣ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದು ಅತಿಶಯ ವೇನಲ್ಲ ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ, ಪೂರ್ಣ, ಆ ದಿನದ ನೆನಪಾಗಬಾರದು. ಶಾಂತಂ ಪಾಪಂ! ಅಂದೇನೋ ತಂದೆಮಕ್ಕಳ ಸಂಬಂಧ ತೀರಿಬಂದಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾ ಗುವ ಸಮಯ ಯೋಗವು ಒದಗಿ ಬಂದಿತ್ತೋ? ಅಂದು ಅವರು ನಿಷ್ಕಾರಣ ವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದದ್ದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಕೆನ್ನೆಗೆರಡು ಬಿಗಿದುದಕ್ಕೆ ಕೋಪ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವೈಮೋಳಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿರುವಾಗ ಈ ಎಂಟೇಟು ಎಷ್ಟರದು. ಆದರೆ.....ಆದರೆ.....ಬರೆಯಲೇ, ಪೂರ್ಣ,

ಅವರು ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಬಾರದಿತ್ತು.

ನನ್ನನ್ನು ಜೈಯುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದ ಅಮ್ಮನಿಗೆ..... ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿಸುವದೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ? "ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿಲ್ಲ.....ನನಗೆ.....ರೇ, ಇಂತು ನೀನು ಎದುರು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ" ಎಂದವರು ಮುಂದೇನು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೋ. ಆ ಮಾತನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತ ನ್ನೂ ಅಂದುಬಿಟ್ಟರು.

ನನ್ನ ಸಿಟ್ಟಿನ ಕಟ್ಟಿ ಒಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅನ್ನುವ ಅವರಿಗೆ ಆ ಅಧಿಕಾರ ವಿರುವದು ನಿಜವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸಿಟ್ಟಿನ ಜೈಗುಳವಿದ್ದಿರಬಹುದು. ನನಗೆ ಆ ಮಾತುಸಹಿಸುವದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಂದ ಮಾತು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ನಾನು ದೇವರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ ಈ ಮಾತು ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರುತ್ತರ ಕೊಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನನಗೇ ನಾನು ಗಡಬಡಿಸ ಕೊಂಡೆನಲ್ಲವೇ ? ತಿಳಿಯಿತು, ಅಪ್ಪನಿಗೆ; ತಾಳ್ಮೆ ಮೀರಿಕೊಂಡು; ತನ್ನ ಮಗ ತನಗೇ ತಿರುಗಿ ಬಿದ್ದನೆಂದು ಅದೇ ವ್ಯಸ

ನಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಏಕೋ, ಏಕೋ ನಾನವರನ್ನು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನೀನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ನಾನು ತೀರಾ ಉದಾಸೀನನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆನು. ನನ್ನ ಈ ವರ್ತನೆ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಮವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಇಂಥ ಅವಿಧೇಯನಾದುದು ಅವರಿಗೆ ಮೋಹದ ಪರಿಯನ್ನು ಮರೆಯಾಗಿಸಿತೆಂದು. ನನ್ನ ಅನ್ನಿಸಿಕೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ.....

ಇವೇನು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷದ ಜೀವನ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿವೆಲ್ಲಾ?

ವತ್ರಕ್ಕೆ ಇತಿಮಿತಿ ಇರಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿದರೂ ಓದುವ ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ವಿಶಾಲ ವಾಗಿರುವಾಗ ಬರೆದರೆ ತಪ್ಪೇನು?

ಪ್ರೀಯ ಪೂರ್ಣ, ಹೆಚ್ಚೇನು ಬರೆಯಲಿ? ಆಪ್ತನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದ ದಿನವೇ ನನಗೆ ತಂದೆ ಇರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತೆನು. ಮರೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲೂ ನೀನು ಅವರ ಸೊಸೆ, ನಿನಗೆ ಗೌರವ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿದೆ. ಇದೆಂತಹ ಹಕ್ಕು ನಿನ್ನದು? ಅವರು ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಾನಸಿಕವೂ ಅಲ್ಲ. ರಾಗದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ತೊರೆದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಪುರಸ್ಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ ತಿರಸ್ಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನೀನೇನು, ನಾನೇನು, ಅವರ ಮಗಳೇನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಕ್ತನೇನು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮರು. ನನ್ನ ತಂಗಿ ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಪ್ಪನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯದು ಕುರುಡ ಮೋಹವಷ್ಟೆ.

ಆಪ್ತ ಈಗ ಭಿಕ್ಷುಕ ನಾಥರು ಸಾಧಕರು ಅಂತೆಂದೇ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸೋಣ. ಹಾಗೆಯೇ ಪೂಜಿಸೋಣ. ಲೋಕದ ಜನರಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಹಕ್ಕಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ನನಗೂ ನಿಮಗೂ ಇದೆ. ನೀನು ಅವರ ಸೊಸೆಯೆಂಬ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಚಲಾಯಿಸುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ.

ಇತಿ ನಿನ್ನವನೇ

ಡಿಯರ್, ಪೂರ್ಣ,

ನಿನಗೆ ವಯಸ್ಸು ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಂಟೆ, ಕ್ರೂರತನವಿನ್ನೂ ಕೋಗಿಲ್ಲ. ಮಲೆನಾಡ ಹುಡುಗಿಯ ನಾಗಕನ್ಯೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿರುವೆ ಎಂದು ನಾನು ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದರೊಳಗೆ, ಡಾಕ್ಟರರ ಮನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದೆಯಲ್ಲ! ಅಲ್ಲಾ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅದೇಕೆ ನೆನಪಾಯಿತು ? ೧೯೨೨ರ ವರುಷವ ನೆನಪು ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಏಕೆ? ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗದಿದ್ದಾಗ ಆಯಿತೇನೋ ?

ಆದರಾಗಲಿ, ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪು ಅದರಲ್ಲಿ? ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ತರುವಾಗ ಆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನೇ ಖಳನಾಯಕಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ?

ಸಾರಿದ ನಾಯಿ ಕಾಲು ಕಚ್ಚುವಂತೆ ಔಷಧಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿದ ಡಾಕ್ಟರ ಮನೆಗೆ ಮುಳುವಾಗಬೇಕೇ ಆ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ? ನನಗೇನೂ ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯೋಜನವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ನಡೆದುಹೋಗದಿದ್ದರೆ ನಾನೆಲ್ಲಿ 'ರಾಯರ ಸಂಸಾರ' ಎಂಬ ನಾಟಕ ಬರೆದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿಹಾರಿ ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ? ನಾಟಕ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತೋ, ನಾನು ನಾಟಕಕಾರ ನಾಗಿ ಉಳಿದೆನೋ. ಚಲಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸವು ತೋರಿದೆ ನೋ, ಆ ಕಥೆಯೇ ಬೇರೆ; ಆ ಉದ್ಯೋಗವೇ ಬೇರೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಬರೆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿತ್ರ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ನಾನೇ ಒಂದು ಕಥಾವಸ್ತುವಾಗಬಹುದು. ಅದು ನನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ. ಕಲಾವಿದ ನೆಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಲಾಸೇವೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆದು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿ ಮೂತಿಯೊಡೆದು ಕೊಂಡು ಈಗ ತೆಪ್ಪನೇ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿರುವೆನು.

ನಾನು ಅಡಿಸಿದ ನಾಟಕವನ್ನು ಮರೆತರೂ ನೀನು ಆಗ ನನ್ನೊಡನೆ ಅಡಿದ ಸಿಡಿವಿಡಿಯ ನಾಟಕವನ್ನು ನಾನು ಮರೆಯಲಾರೆ. ರಾತ್ರಿ ನಾಟಕದ ರಿಪರ್‌ಲನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ತಪವಾಗಿ ಮನೆಗೆಬರಬೇಕು. ನೀನು ಅರಿವೆ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಅರಲೆಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಸೋನ್ಯಾ ಬಾಯಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದರೂ. ಗಬಗಬನೆ ನಾನು ತಂಗಳನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಾನು ಮೂಲೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುಂಜಾನೆ ಎರಕ್ಕಾಪ್ಪದ ಸಿಕ್ಕು ಅದಾಗ, ಹೊತ್ತಾಯಿತೆಂದು ಅನಿಸಿದಿಂದ ಎದ್ದು ಅರ್ಧಮುಖ ತೊಳೆದು, ಓಡಿರೋಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಪುನಃ ಸಂಜೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುವದೇ ತಡ, ಕೋನೇನ ಅಗ್ರಹಾರದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ನಾನು ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ವೈಲುಗಳನ್ನು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ನಡೆದುಬರುವದು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಸಾಕಾಗಿರಬೇಕು. ನಾಟಕದಮನೆ ಹಾಳಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಪಿಸುವದೇ ನಿನ್ನಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲವೇ? ನೀನು ಹೆಳದಂತೆಯೇ ಅದೇ ನನ್ನ ಕಲಾಸೇವೆಯ ಕೊನೆಯ ಅಂಕವಾಯಿತು.

ಈಗಲೂ ನಿನಗೆ ಭಯ, ಮತ್ತೆಲ್ಲ ನಾನು ನಾಟಕದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವೆನೋ ಎಂದು. ಇಲ್ಲಿ, ನಾನು ಬೇರೆ ನಾಟಕವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಾಟಕವೇ ದೊಡ್ಡನಾಟಕ. ನಾನೇ ಅದರ ಕಥಾನಾಯಕ. ನೀನಂತೂ ಸದಾ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಥಾನಾಯಕಿ. ಬೆಂಗಳೂರ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ದೂರವೆಲ್ಲವೂ, ಉದ್ದಗಲವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಉದ್ದಗಲವೇ. ಅದುದರಿಂದ ನಾನು ಬೇರೆ ನಾಟಕ ಬರೆದು ಅಡಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಭಯಪಡಬೇಡ.

ನಾಟಕದ ಮಾತೆತ್ತಿದರೆ ಆ ನನ್ನ ಒಂದೇ ಒಂದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಂಗಯ್ಯನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ ಕಿಡಿಗೇಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನಪಾಗುವದು. ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೇ ಬಹು ವಿಧೀಯನಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರೆ

ಅವನಾಗಲೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾಟಕವನ್ನು ದಿಗ್ದರ್ಶಿಸುವ ನಾನು ಹೆಣ್ಣು ಪಾತ್ರದವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲೇಬಾರದೇ? ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿ, ಸೀತಾ ಇವರು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡದರೆ ಸಾಕು. ಅದನ್ನೇ ಒಂದು ಬೊಡ್ಡ ಕತೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿಸ್ಸೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಪಾಪ, ನಿನಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಕೋಪವು ತುಟಿ ಮೀರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೂ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರವು ಮೌನವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ೧-೧-೧೯೪೭ರ ದಿವಸವೇ ನಾನು ಬರೆದ ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಿತು ನನ್ನ ನಾಟಕ ಪ್ರಸಂಚ. ಇದಾದ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಜೀವನ ನಾಟಕದ ದೇಶಸ್ತ್ರಪ್ಪತೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಆರಂಭವಾಯಿತಲ್ಲವೇ?

ನೆನಪು ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹಾರತೊಡಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಡಾಕ್ಟರ ಸಂಸಾರದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಾನು ನನ್ನ ನಾಟಕ ವನ್ನೇ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಹೋಗಲಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿವರವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವೆನು.

ಮರೆತಿದ್ದೆ; ಪ್ರತಿ ಕಾಗದದಲ್ಲೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ತೀರ್ಥಾನಂದರ ವಿಚಾರ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮನೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಬರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನವರಿಗೆ ಅವರ ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂಥ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿರುವೆನು. ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೆದರುವವರೇ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯ, ನಿನ್ನ ಮಾರುತಿ ಮುದ್ರೆ ಬೀಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಆ ಸಾಧುಶ್ರೇಷ್ಠರು ಬದುಕಿಕೊಂಡರಲ್ಲವೇ?

ಅಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಣ, ಅದೇಕೆ ಆ ಓದುವ ಹುಡುಗ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಸಳಿನಿಯ ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಆಸಕ್ತರಾಗುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನ್ನ ಆಸಕ್ತರಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ-ನಿನೇ, ನಾನು ಕ್ಷೇದ ಸಾರೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ “ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯಾದರೂ ನಂಬಬಾರದ್ರೀ ನೋಡ್ರೀ. ನಳಿನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಂಡು ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮನ

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿವನಿವೆ ಗೊತ್ತೇ? ನಿಮಗೇ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿಬಿಡತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನೀವು ಮೊನ್ನೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಹೊಸ ಹೊಸ ತರಹದ ಉಪಚಾರ. ನೀವು ನಳಿನಿಯನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ, ಅಮ್ಮ ಒಳಗೊಳಗಿ ನಗುತ್ತಾ ಇರತಾ ಇದ್ದಳು. ನೀವೇನವ್ವಾ ಗಂಡಸರು? ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸು ತಿರುಗ ತದೋ ದೇವಲಿಕ್ಕೇ ಬರೋಲ್ಲ. ನೀವಂತೂ ವೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತಾಡುವವರ ಮಡಿಲ ಕೂಸು” ಎಂದು ಪೇಚಾಡಿ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡಿದ ದೃಶ್ಯವೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ನೆನಸಿಕೊಂಡಂತೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ನಗು ಒಡುತ್ತಿದೆ ನಿನ್ನ ತಿಳಿಗೇಡಿತನವನ್ನು ಕಂಡು ನಕ್ಕುಬಿಡಲೆ? ಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ವಾರ್ಥದ ಪ್ರೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಹೆತ್ತ ತಾಯನ್ನೂ ನಂಬಳು. ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನೂ ಸಂವೇಹಿಸು ವಳು. ತನ್ನ ಅರ್ಧ ದೇಹವನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಯ್ದು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀ ಮಾತೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಬಲಿದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ರಾಣಿಯಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯರ ನೆರಳು ಬಿದ್ದರೂ ಸಹಿಸಳು. ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀ ಯುಗಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಆರ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳ ಬೆಳೆದಳು. ಇಂಥವೆ ಮೊಡ್ಡ ಉದಾ ಹರಣಿ ಈಗೇಕೆ? ಸವತಿ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ಸವತಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ನನ್ನ ಮಹಾಸತಿಗೆ ಹಿಂಪೊಮ್ಮೆ ಇಂತಹವೇ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಗಳೊಬ್ಬಳು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ಯಾದ ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಊಹಿಸಿ, ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದದೂ ನಮ್ಮ ತಾತ ಮೂರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅಂತಹನ ಹೆಸರನ್ನಳಿಸಲು ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗಬಾರವೇ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಂಧುಗಳ ಮತ್ತು ಸೋದರತ್ತಿಯ ಉಸದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹುಡುಗಿಯೂ ಸಹ ನಿನಗೆ ಸವತಿಯಾಗಿ ಬರಲು ಹೆದರಲಿಲ್ಲ; ಹಿಂದೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕನೆಂಬ ಸಲಿಗೆ ಯಿಂದಿರಬಹುದು. ನಿನ್ನನ್ನು ಆಗಿಂತು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದನೆಂಬುದು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತೇ?

ಆ ಹಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆನು. ಆಗಿನ್ನೂ ಗಂಡಸುತನದ ಗಂಟಲೂ ಗಂಡಸುತನದ ಹೆಂಗುಸು ತನವೂ ನಿನಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಗ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದೆಷ್ಟು ಉಸುಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದಿತು ನಿನ್ನ ಉತ್ತರ? “ತಿನ್ನಲೇಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಎರಡು ಹೋಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಅದೇ ಎಲೆಯ ಬದಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಬಂದಾಗ ಆ ಎಡೆಗೆ ಒಂದು ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡದೇ ವಿಧಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನು ಬಂದಿತು? ನೀವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಪುರಾಣ ಓದಿದವರು. ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ದಬಾಯಿಸೇ ಬಿಟ್ಟಿ. ನಾನು ನಗುತ್ತಲೇ ಪಾರಾದೆನು. ಹೇಗೋ ಆ ಹಡುಗಿಯ ಕಂಕಣಪ್ರಾಪ್ತಿ ದೇವಿಯವರಿಗೆ ಆಯಿತೆನ್ನು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪತ್ರ ಬರೆದೂ ಬರೆದೂ ಒಳಜಗಳಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವದರಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಸಮಯವೆಲ್ಲ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಆಗಿನ ನನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡ ನಾನು ಈಗ ವಾಸಪ್ರಸ್ತಾಶ್ರಮದತ್ತ ಮುಖಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪುವೆನೆ? ಹುಚ್ಚೇ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ದೂರಬೇಡ. ನಳಿನಿಗೊಬ್ಬ ಗಂಡನನ್ನು ನಾನೇ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವೆನು. ಅದುದರಿಂದ ಅವಳ ಮದುವೆಗೆ ಅವಸರ ಮಾಡಬೇಡ. ತಿಳಿಯಿತೋ?

ಈ ಪತ್ರ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಳಿನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು, ಅವಳು ಕಳು. ಅಂದು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಿನಗೆ ಬರೆದಿದ್ದ ಪತ್ರವು ಆಕೆಯ ಅಲಜಿಬ್ರಾ ರಫ್ ನೋಟ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಚ್ಚರ. ನೀನುಪತ್ರಬರೆಯುವಾಗ ಬಹು ತಿಣುಕುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬರೆದಿರುವೆ. ಕೂಡಲೇ ಪತ್ರ ಬರೆ.

ಇತಿ ನಿನ್ನವನೇ.

[೧೬]

ಶ್ರೀಮತಿ,

ಪತಿವೃತ್ತೇ,

ಈ ಸಲ ಬಲು ಬೇಗ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆದು ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ ? ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾನು ಪತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ವೇಚಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಬಲ ಕೆಟ್ಟೆನಿಸಿರಬಹುದಲ್ಲವೆ? ಮರೆಯದೇ ರಾಯರ ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಬೇರೆ ಬರೆದುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಏಕೆ, ಸವಿ ಹತ್ತಿತೆ ನೆನಪಿನ ಬುತ್ತಿ? ನಾಲಿಗೆಗೆ ರುಚಿ ತಗುಲಿತೇನು ನನ್ನ ಮಹಾಭಾರತ? ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಮರೆಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೀನು ನೆನಪು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕುಚೋದ್ವಿಗ್ನನವಿದೆ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಗುಟ್ಟೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ನಾನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೂ (ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಮಾತ್ರ) ಬರೆಯುವಾಗ ಸುಳ್ಳುಬರೆಯೆನು. ಏನಾಗುವುದೆಂಬುವುದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬರೆದು ಬಿಡುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಿ. ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಅವನ್ನು ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಈಡು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿ.

ಅಂದು ೧೯೪೬ನೆಯ ನವೆಂಬರು ತಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೆ ಮೇಲುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಏನುಹೇಳಿದನೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿಜ. ನೀನು ನನ್ನದೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿದ್ದರೆ ಆಗ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ನನ್ನ ಎದೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಡವ್ ಡವ್‌ಯೆಂದು ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದು. ಆ ಎದೆಯ ಬಡಿತವೇ ನನಗೊಂದು ರುದ್ರಾಂತದ ನಾಟಕದ ಕಥಾವಸ್ತು ವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತಲ್ಲವೆ? ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನದ ದ್ವಾದಶ ವೇಷದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಕಾರನ ವೇಷವೂ ಸಿಕ್ಕದೇ— ಹನ್ನೊಂದು ಆವತಾರಗಳಷ್ಟೇ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು “ರಾಯರ ನಾಟಕ”ವನ್ನು, ಮರೆಯಬಹುದು. ರಾಯರನ್ನು

ಮರೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುವೆನು. ಆದರೆ ಅವರ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬಂದ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಈ ಖಳನಾಯಕಿಯನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನೆಂದು ಬರೆಯುವುದು ಚುಚ್ಚುವಾತಿ ಗಲ್ಲ. ನಿನಗೆಷ್ಟು ಸಂಬಂಧವೋ ನನಗೂ ಈಕೆ ಸೋದರಿಯಾಗಬೇಕು. ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗಳಲ್ಲವೇ ಈಕೆ? ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಈಕೆ ತಂಗಿಯಾದರೆ, ನನಗೂ ಅಕ್ಕನಾದಂತಲ್ಲವೇ? ನನಗೆ ಅಕ್ಕಳಾದರೆ ನನ್ನ ಲೇಖನಿಗೆನು ಸಂಬಂಧ? ಈ ಮಹಾರಾಯತಿ ತನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ವರುಷದಲ್ಲೇ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಈಕೆಯು ಗಂಡ ಸತ್ತಾಗ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಾವಿಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಳೆಂದು ಭಯ ಬಂದುದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ನಾನಿನ್ನೂ ಆಗ ಮೈಸೂರಿನ ಮಿಡಲ್ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆನು.

ಅಕ್ಕನೆಂದು ನನ್ನಿಂದ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವರೆಗೂ ನಾನಾಕೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಗಂಡನನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸೆರೆಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಆಕೆಯಿದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ “ಅಳಬೇಡಕ್ಕೆ ಸತ್ತವರು ಅತ್ತರೆ ಬರುವರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಅವಳು ಕೂರಗಿ ಸೊರಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗ ಆಕೆಯು ಪಾದಗಳನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಎಷ್ಟೋಸಲ ಆಕೆಯ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಮಲಗಿ ನನ್ನ ಓದನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವೂ ನಡೆದುದು ಆರು ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಡನ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗ ಈಕೆಯ ದತ್ತಕ ಪುತ್ರನಾದನು. ಎದೆಯೆತ್ತರದ ಮಗ ದೊರಕಿದ ಮೇಲೆ ಸತ್ತ ಗಂಡನನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಅಳುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ವರುಷ ಮುಗಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆದ ಕತೆಯೇ ಬೇರೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳ ಹೊರಟರೆ ನನ್ನ ಲೇಖನಿಯ ಹಂತ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುವುದೋ? ಈ ಅಕ್ಕನ ಕತೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಇನ್ನು ಮಂದಿನ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ನನ್ನ ಅಕ್ಕನಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ನಾಟಕದ ಖಳನಾಯಕಿಯಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವಳು.

ಡಾಕ್ಟರರ ಪರಿಚಯವಾದ ನಂತರ ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ನಾನು ಆ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ನನ್ನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡೆನು. ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಐದಾರು ವಸುಷದ ಮಗುವಿದ್ದಿತು. ಇದಾರ ಮಗುವೋ ತಿಳಿಯದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆರು ವರುಷವಾಗಿತ್ತು ನಾನು ಶಂಕರಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ. ಆದರೆ ಅವಳ ಇತಿಹಾಸ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು. ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಇದ್ದರೂ ನಾನೂ ಅಕೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಬೀದಿಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಹೋಗುತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಂದು ಅಪ್ಪತ್ರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಕೆ ನನ್ನ ಮುಖನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು. ಸಿಟ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ ತಪ್ಪಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ, ಮಾತು ಈ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕೂಸಿನ ಖಾಯಿಲೆ ವಿಚಾರ! ನನಗೂ ಡಾಕ್ಟರ್ ಶಾಮರಾವ್ ಇವರಿಗೂ ಇರುವ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಹೃದಯ ಕರಗಿತು. ಅಕೆಯ ಕುಟಿಲವರ್ತನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದರೂ ಮೇಲು ಸಿರು ಬಿಡುವ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಒಂದು ಪರಿ ಚಯದ ಚೀಟಿ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದುವೇ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸುಡುವ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಪೂರ್ಣ, ಓದುಬರಹ ಕಲಿತವರಿಗೆ ಆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮಾತುಕತೆ, ವೈಯ್ಯಾರ, ಬಿಂಕ, ಬಿನ್ನಾಣ ಇವು ನಾನು ಅಕೆಯನ್ನು ಅಕ್ಕನಾಗಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಡಾಕ್ಟರ್ ದೊಡ್ಡ ಹೆಂಡತಿ ಚಂಪ: ಚಿಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿ ಮಂಜುಳ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಶಂಕರಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತಳಾದರು. ನಾನು ಅಕೆಯನ್ನು ಅಕ್ಕನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಪರಿ ಚಯವನ್ನು ತಾನೇಮಾಡಿಕೊಂಡ ಈ ಮಹಾರಾಯತಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯವಳಾದಳು. ನನಗೆ ಈಕೆಯ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಲಿಗೆ, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಸಂಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ಕೊಡಲಿ, ಹೇಗೆಎಚ್ಚರಿಸಲಿ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುವವರೊಳಗೆ ಶಂಕರಮ್ಮನ ನಾಟಕವು ಆರಂಭವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮುಗಿದಿತ್ತು.

ಡಾಕ್ಟರರ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿ ಚಂಪ. ಆಕೆಗೆ ಬಹು ಲೋಕಾನುಭವ. ರಾಯರ ಐವತ್ತಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ನಯಸ್ಸಿಗೆ ತನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರುಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತೆ. ದೂರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವಳು. ತನ್ನ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೂ ಡಾಕ್ಟರರು ತನ್ನ ಇಳಿಯಾಸ್ಥಿನಲ್ಲಿ ಆ ಎಳೆ ಹುಡುಗಿ ಮಂಜುಳೆಯನ್ನು ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಒದಗಿದ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದನ್ನೇ ಅಪ್ಪ ತವೆಂದು ನೆನೆದು ಅನುಭವಿಸುವುದನ್ನು ಚಂಪ ಕಲಿತಿದ್ದಳು. ತನ ಸುಖಕ್ಕಿಂತ ಸುಳಿಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯಂತೆ ಘಳ ಘಳ ವಿನೂಗುತ್ತಿರುವ ಮಂಜುಳೆಯ ಸುಖವ ಬಗ್ಗೆ ಬಲು ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇತ್ತು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಭಯವೂ ಇದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಮೊರೆಹಾಕದಂತೆ ಮಂಜುಳೆಯನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಂಪುಳೆ ಮೇಲೆ ಶಂಕರಮ್ಮನ ಪ್ರಭಾವವು ನಿರೂಪಯೋಗವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಂಜುಳೆಗೆ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಶಂಕರಮ್ಮನ ಸಿಹಿನೂತಿನ ಸವಿತ್ತಿತು. ಅವಳು ಹೇಳುವ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಾರದ ಕನಸು ಕಂಡು ಮಂಜುಳೆಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿದುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾದುದು, ನಾನು ಮತ್ತು ರಾಯರು, ಚಂಪ ಮತ್ತು ಮಂಜುಳೆ ಇವರೇಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶಾಂತಾಅಪ್ಪೆ ನೆಟಿಸಿದ್ದ “ಮೊಹಬತ್” ಜಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ ನಡುರಾತ್ರಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮಂಜುಳೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸಿನೇಮಾ ನೋಡುವುದು, ಮಧ್ಯ ಊರಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಇದೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ಮಂಜುಳೆ ತಾನು ಕುಳಿತಿರುವುದು ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತಳು. ರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೆ, ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆಯೇ, ಶಾಂತಾಅಪ್ಪೆಯು ಅಭಿನಯಿಸಿದ ‘ಮೊಹಬತ್’ನ್ನು ತಾನೂ ಅಭಿನಯಿಸಿದಳು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಕೆಗೂ ನನಗೂ ಇದ್ದ ಸಲುಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತು ಚಂಪ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಾನು ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತಾಸುಗಟ್ಟಲೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಫಿಂಗರ್ ಬಿಲಿಯರ್ಡ್ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಸಾಕು ಎನ್ನುವರೆಗೂ ರಾಯರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಲಿ ಬೇಡದಿರಲಿ, ವೀಣೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಊರಿನಿಂದ

ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ದಿನವಾದರೆ ಸಣ್ಣಮಗುವಿನಂತೆ ಏಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ದೂರುವುದು. ಇವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಟರ್ ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರುಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಳಿದ ಸ್ನೇಹದ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ನಿತ್ಯ ಕ್ರಮಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಷ್ಟೆ? ಆಗ ನೀನಿದ್ದುದು ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ. ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮನೆಯ ಊಟ ಮಂಜುಳೆಯ ಸಂಗೀತ ಚಂಪಳ ಸಂಸಾರದ ವ್ಯವಹಾರ ನಾವು ನೋಡಿದ ಸಿನೇಮ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಮಂಜುಳೆಯ ನವಯೌವನ ರಾಯರ ಮುದುರುನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ, ಇವುಗಳನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡು 'ಅಯ್ಯೋಪಾಸ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನಂತರ ನಾನು ತಂದ ಹಣ್ಣಿನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ನೀನು ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೊಂಕುನುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹು ಹೆಸರಾದ ನೀನು ಅದೇಕೋ ಈ ರಾಯರ ಸಂಸಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅವರ ಸ್ನೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೇ ತೋರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಏನೋ ನನ್ನ ಪುಣ್ಯ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸರಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಂಜುಳೆಯು ಅಂದು ವಿಕಾರವಶಳಾಗಿದ್ದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ, ಶಾಂತಾ ಅಪ್ಪೆಯು ಮೈ ಬಿಟ್ಟು ನಾಚಿಕೆ ತೊರೆದು ನಟಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಹೊಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅದರೆ ಪೂರ್ಣ, ಮಂಜುಳೆ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಸದ್ಯದ ಕಾರಣ ಈ ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸೂತ್ರಧಾರಿ ಆ ಮಹಾತಾಯಿ ಶಂಕರಮ್ಮನವರೇ. ಅವರು ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಮಂಜುಳೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹೊಂಚಾಗಿದ್ದಿತು.

ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ್ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಅದೇ ವರ್ಷ ಗರ್ಭಿಣಿ: ಬಾಣಂತಿ ಎಳೆ

ಮಗುವಿನ ತಾಯಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುವುದು ಸರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಶಂಕರಮ್ಮನ ಸಮಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮಂಜುಳಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉರುಬಿದ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಂಜುಳಿ ನಾನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದನ್ನು ಅನ್ಯಥ ಭಾವಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ನಾನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮರುಕಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ನಾಡಿದ ಕರುಣೋಪದೇಶ ಏನು ಗೊತ್ತೆ? “ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನ ಹೆಂಡತಿ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಗಸು. ಆಕೆ ಕಪ್ಪೆಂದರೆ ಕಪ್ಪು. ನಮ್ಮಾತ ರಾಮನಂತಹ ಒಳ್ಳೆ ಹುಡುಗ. ಏನಿದ್ದರೇನು ಹಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಕಡಲೆಯಿಲ್ಲ ಕಡ್ಡೆಯಿದ್ದರೆ ಹಲ್ಲಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಅದೊಂದೇ ಕೊರಗು” ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿದ ಆಕೆಯ ಯಕ್ಷಿಣಿಮಂತ್ರವು ಮಂಜುಳಿಯನ್ನು, ಅಂದು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ರಾತ್ರಿ, ನಾನು ಮಹಡಿಯ ಫೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಕೊಠಡಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಆವೇಶ ಬಂದವರಂತೆ ಬರಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು.

ಅಯ್ಯೋ ವಾಪ! ನನಗಂದು ಮಂಜುಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಂಕರಮ್ಮನು, ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಳಜಳನೆ ಹೇಳಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮಂಜುಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಖದ ತುಂಬ ನನಗೆ ಬೆವರು ಬಂದಿತು. ಆದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನಾನು ಆಕೆಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದೆ. ಅವಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಪುಣ್ಯವೋ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಹಿಮೆಯೋ, ನನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಬಲವೋ, ಮಂಜುಳಿಯನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ನನ್ನ ಎಂದಿನಂತಹ ತಂಗಿಯನ್ನಾಗಿಯೇ ಉಳಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದೆ. ಆದರೆ ಅಸವಾದ ತಪ್ಪುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಂಜುಳಿ ಮಹಡಿಯಿಂದ ಇಳಿಯುವಾಗ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದಳು. ನಾನು ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಅವಳ ನೆರವಿಗೆ ಬರುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಶ್ಯಾಮರಾಯರು ಚಂಪಕೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನನಗೆ ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಂಜುಳಿಯ ಕಾಲು ನೋವಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾತಾಡಿಸದೆ ಸಮಯದ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವರು ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ಚಂಪ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಪೂರ್ಣ, ತಿಳಿದುಕೊ

ಆಗ ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು? ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ನನ್ನ ಮಾತು ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲು ಯಾರಿಗೂ ತಾಳ್ಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಸನ್ನಿವೇಶದ ಗಂಭೀರತೆ ಅವರನ್ನು ಸ್ತಬ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಿತು. ಮಂಜುಳೆ ಮಾತ್ರ ದೀನವದನದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಕ್ಷಮೆ ಕೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಕ್ರಮಿಸುವದಿರಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು ಪೂರ್ಣ? ಈ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೊಣೆ ಹೇಳು? ಡಾಕ್ಟರರು ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗ ಎದ್ದು, ನಾನು ಮೂಳಿಗೆಯಿಳಿದು ಬರುವದರೊಳಗಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಚಂಪ ಗಂಭೀರವದನಳಾಗಿ 'ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಕಾಫಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿಸದೆ ಹೋದಳು. ಅಂದು ಮುಗಿದ ಸ್ನೇಹ ದೊಂದಿಗೆ ರಾಯರ ಸಂಸಾರದ ಸಂಬಂಧವೂ ತಪ್ಪಿತು.

ಆದರೇನು ಪೂರ್ಣ, ಯಾರು ಹೇಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲಿ. ನನಗೆ ಡಾಕ್ಟರ ಶಾಮರಾಯರು ಕಥಾನಾಯಕರಾಗಿ ಮಂಜುಳ ಎಂಬ ದಿವ್ಯ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ನನ್ನ ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮಂಜುಳೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಆ ಭಾವನೆಯ ವಿರಾಟರೂಪವು ನನಗೆ ಸಮಾಜದ ಗರ್ಭವನ್ನು ನೋಡಲು ಕಿಡಿ ಗಣ್ಣನ್ನು ದಾನ್ತೆ ಮಾಡಿತು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಈ ಅಂಧ ಸಮಾಜದ ಅಂಧ ದಾಸರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದು ಜೀವಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವದರಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಏನೋ?

ಈಗ ಒಂದುವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಾನೂ ನೀನೂ ಮೈಸೂರು ಮಾರ್ಕೆಟಿನ ಮುಂದೆ ಬಳಿ ಅಂಗಡಿಯವನಿಗೆ ತಿಂಗಳ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಆಕೃತಿಯ ಭೀಮಕಾಯದ ಮಿಲಿಟರಿ ಉಡುಪಿನ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಈ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದುದು ನಿನಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೇಲು ಸೆರುಗಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ

ದೀನತೆ ತುಂಬಿದ್ದಿತು. ಆತ್ತ ಆಕೆ ಸರಿದಕ್ಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ಹೆಗಲು ಚಿವುಟಿ ಈಕೆಯೇ ಡಾಕ್ಟರ ಶಾಮರಾಯರ ಮಂಜುಳೆ ಎಂದು ನಾನು ತೋರಿಸಿದಾಗ ನೀನು ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಮರೆತು, ಆಯ್ಕೋ, ಎಷ್ಟು ಚೆಲುವೆ ಈ ಹುಡುಗಿ ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೆನಪಿದೆಯೇ? ಕೊನೆಗೆ ಆಕೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರಾರೊಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನಿನಗೆ ನಾನು ಉತ್ತರವೇನೂ ಹೇಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಂಕರಮ್ಮನ ಮಂತ್ರ ಫಲಿಸಿರಬೇಕು.

ನನಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಿಳಿದ ಸುದ್ದಿಯಂತೆ ಚಂಪಳೊಬ್ಬಳೇ ಡಾಕ್ಟರರಿಗೆ ಉಳಿದಳು. ಮಂಜುಳೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹಾರಿಹೋದ ಹಕ್ಕಿಯಂತಾದಳಂತೆ. ಶಂಕರಮ್ಮನ ಸ್ನೇಹ ಬಹಳವಂತೆ. ಹೋದ ದಸರಾದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಇವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ರಸಿಕ ರಾಯರಮನೆಯ ವೀಣೆಯ ಮೇಲೆ ಧೂಳು ಕುಳಿತಿದ್ದಿತು. ರಾಯರಿರಲಿಲ್ಲ, ಚಂಪಳೊಬ್ಬಳೇ ಮೊದಲ ಮೆಲುವನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು. ಹೋಗಿ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಂಜುಳೆ ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಚಂಪ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಉಗುರಿನಿಂದ ನೆಲ ಕರೆದಳು. ಮೆಲುವನಿಯಲ್ಲೆಯೇ ಆಕೆ ಈಗ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ ಎಂದಳು. ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಡಾಕ್ಟರ ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿರುವರೆಂದು ಉತ್ತರ ಬಂತು. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೆನೆಂದು, ಈಗ ನಾನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿರೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಚಂಪ ನನ್ನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ. ನನಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕಾಯಿ ಚಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚಂಪಳಿಗೆ ನನಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಬಲು ಸಡಗರ. ಈ ಸೋದರಿ :ಪ್ರೇಮವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೂರೆಗೊಂಡು ರಾಯರ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟು ಮಹಾತಾಯಿ ಶಂಕರಮ್ಮ. ಈಕೆಗೆ ನಲವತ್ತು ತುಂಬಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಸಾವು ಬಾರದು. ಇಂತಹ ರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಯಾವನಿಗೆ ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದ ಕರುಣೆ! ಸಾಕಾಯಿತು. ಕೈನೋವು. ಬರೆಯುವಷ್ಟನ್ನು ಬರೆದನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳದೆ ಬಿಚ್ಚಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಡ.

ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಸಾಕಾದರೆ ಗಾಳಿಹಾಕುವರಿಲ್ಲ. ಬಾಯಾರಿದರೆ ಕಾಫಿ ಯನ್ನು ತಂದು ಕುಡಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಭಾವನೆಯ ಉದ್ವೇಗ ಸತ್ತಿಗೇರಿ ತಲೆಯುರಿ ಬಂದರೆ ತಲೆನೀವುವರಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ದೂರ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕುಳಿತು ನಾಡಿಯನ್ನು ಮಿಡಿದು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಿನ್ನಾಣ ಸಾರಿನ್ನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನೆಷ್ಟು ಬರೆಯುವೆನೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ತಲೆ ಹರಟೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಇಳಿಸಬೇಡ, ಎಚ್ಚರ! ನನ್ನಿಂದ ಬರೆಯಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಮುದ್ದಾ ಣನ ಮುಂದೆ ಮುದ್ದುಮುದ್ದಾಗಿ ನಿಂತು ಮಾತಾಡಿ ಜಗಳಹೂಡಿ ರಾಮಾ ಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಬರೆಸಿದ ಮನೋರಮೆಯಂತೆ ಬರೆಸುವದಾದರೆ ಬರೆಸು. ನಾನೊಲ್ಲೆನೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವದೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ? ಗೊತ್ತಾಗಲೇಳು; ನನಗೇನು ಭಯ? ನೀತಿಗೆಟ್ಟವರಿಗೆ ಇರುವ ಎದೆತನದ ಎತ್ತರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅವರು ಲೋಕದ ಮುಂದೆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಬೇಡಿಗಳು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಒಲವಿನ ಪತಿ.

X

X

X

[೧೭]

ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಿರಾಮದಿಂದ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈಗಲೇ ಪತ್ರಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ ನಿನಗೆ. ನಾನಿಂದು ಏನನ್ನು ನೋಡಿದೆನೋ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾವನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಅಳುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದವೋ ಅವೆಲ್ಲ ನನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನು.

ಧಾರವಾಡವು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನ. ಇಲ್ಲಿರಲು ನನಗೆ ಬಹು ಮನಸ್ಸಿದೆ ಯೆಂದು ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವೇ? ಹೌದು, ಧಾರವಾಡ

ನನಗೂ ಬಲುಚಂದ. ಅದನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡ ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಶಿ. ಶಿ. ಬಸವನಾಳರು ಅವರ ಸಮಕ್ಕೆ ಅಂಬಿಕಾತನಯ ದತ್ತರು (ಪ್ರೊ. ದ. ರಾ. ಬೇಂಪ್ರೆ) ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಆಗ ಹೋದ ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಊರು ಇದೇ. ಈಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಅಲೂರ ವೆಂಕಟ ರಾಯರೂ ಇಲ್ಲಿಯವರು. ಗಿಡಮರಗಳ ಸಂದಿನಲ್ಲಿರುವ . ಶಾಲೆಕಾಲೇಜುಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿನಕಾಲದ ಗುರುಕುಲದಂತಿವೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಗಿನ ಕುಲದವರಲ್ಲ. ಸುಧಾರಿಸಿದವರು! ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೀಯವರು ಬಲು ಬಯಸಿ, ಕೊನೆಯುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉರಿದು. ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಆಗಾಗ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಬರುವ ಚೆಲುವಿನ ನಗರವಿದು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಸುಖದುಃಖಗಳ ಕತೆಯನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು (So sad, so fresh, the days that are no more) “ ಅದೆಷ್ಟು ವ್ಯಸನಕರವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟು ಅಚ್ಚಳಿಯದಂತಿವೆ ಆ ಕಳೆದುಹೋದ ನನ್ನ ದಿನಗಳು” ಎಂದೆ ನ್ನುವ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಜೀವಿಗಳಾದ, ಟೆನಿಸನ್ನರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಎಲೆಯ ಮರೆಯ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಇರುವರು. ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಹೆಸರ ನ್ನೆತ್ತಿ ಹಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಅನೇಕರ ಕೀರ್ತಿಯ ಗುರುವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಊರೊಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕಾಲೇಜೂ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ನಗರವು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಿಂದ ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಈ ಊರು ಇದೀಗ ಬಲು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಶಾಲಿ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ನಾಡಿಗೊಬ್ಬನೇ ಕವಿಯಾದ ಅಂಬಿಕಾ ತನಯದತ್ತರನ್ನು ಸೊಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ, ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ದೂರಿಗೆ ಈ ಊರು ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ದತ್ತರೇನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭರೇ? ಹೊರಗೆ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದರೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡುವಂತಹ ಜೀವನೇ ಅದು? ಯಾರು ಯಾವಾಗ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೂ ಅವರು ಧಾರವಾಡದ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರು ವರು. ಕೆಲವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. “ ತಿಣಿತಿಣಿಕಿ..... ಕುಣಿಯೋಣು ಬಾರಕ ಕುಣಿಯೋಣುಬಾರ?” ಎಂದು ಹೋದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅದ್ಭು ತ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವರು. ನೀನೊಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು

ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಆಗಂತುಕ ಗೃಹಸ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದ್ದಿಯಲ್ಲವೇ? ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಿನಗೆ ಕವಿಗಳ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಗ ನೀವೂ ಬೇಂಪು ಕುವೆಂಪುರಂತೆ ನಾಡಕವಿಗಳಿಗಾಗಿರಿಯೆಂದು ಹರಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಹರಕೆ ಯಲ್ಲಿ ಬಲವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಲೇಖನಿಯಲ್ಲಿ ಹುರುಳು. ನಾನೆಂತು ಆಗಬಲ್ಲೆ? ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಗೂ ಇತಿಮಿತಿ ಇರಬೇಡವೆ? ಆದರ ಚಿಂತೆ ಈಗೇಕೆ? ಅವರನ್ನು ಕಂಡು, ಹಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಓದಿ, ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವ ಭಾಗ್ಯ ವಿದೆಯಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು ನನಗೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಯಸಿ ಹುಚ್ಚು ರಾಗುವುದೇಕೆ?

ಅದೋ, ಧಾರವಾಡದ ನಿಸರ್ಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯವಿಷಯವನ್ನೇ ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟೆನು. ಅದೇ ನಾನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಧಾರವಾಡದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಕಳಚಿ ಹೋಯಿತು. ಪ್ರೊ. ಶಿ. ಶಿ. ಬಸವನಾಳರು ತೀರಿಕೊಂಡರು ಹೃದಯವಿಕಾರದಿಂದ. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆ ಕೇಳದೆ ೨೨ ಡಿಸೆಂಬರ ೧೯೫೧ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟಿನ ಸಭೆಯಿಂದ ಎದೆನೋಯುವುದೆಂದು ಮನೆಗೆ ಬಂದವರೇ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿ ಕಾಫಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಬಸವನಾಳರು ಶಿವೈಕ್ಯರಾದರು.

ಮಾರ್ಣೀ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಸಂಸತಿ ಇಲ್ಲ ಬಸವನಾಳರನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲು. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾವಿನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ. ಇವರನ್ನು ಇನ್ನೊಂದ್ನು ಸಾರಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿರುವುದು. ಅವರಿನ್ನೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು, ಸಂಶೋಧಿಸಲು, ಕೊನೆಯಪಕ್ಷ, ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷಗಳಾದರೂ ಜೀವಿಸಿರಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಷಾರವರಿಗೆ ೯೦ ವರುಷಗಳಾದರೂ ಜೀವಿಸಿರಲು ಅನುವುಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ವಿಧಿ ಧಾರವಾಡದ ಬಸವನಾಳರಿಗೆ ಅರವತ್ತು ವರುಷದ ಸಪ್ತಾಭಿಯಾಗುವುದರ ಮುನ್ನ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಜಿವುಣನಾದನು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಂಡರೆ

ಸರಸ್ವತಿಗೆ ಬಲು ಇಷ್ಟವಾದರೂ ಅವಳ ಗಂಡ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕುಲ ಪುರುಷರ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಾತ್ಸರ್ಯವೇಕೋ ತಿಳಿಯದು.

ನೀನು ನಿನ್ನ ಎದೆಯ ಬಡಿತವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಬಸವನಾಳರ ಸಾವಿನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿಬಿಡುವೆನು. ನಾನವರನ್ನು ದೂರ ದಿಂದಲೇ ನೋಡಿದವನು. ಅವರ ದೇಹತ್ಯಾಗದ ನಂತರವೇ ಅವರ ಬಳಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದೆನು. ಎಂತಹ ದೃಶ್ಯವದು ಪೂರ್ಣ! ಬಸವನಾಳರ ಆ ಆವೃತ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಾತ್ವಿಕ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ದಿಟ್ಟವಾಗಿಯೇ ನೋಡಿದೆನು. ಇನ್ನು, ಇನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ. ಆದರೆ ಆ ಅಲುಗದ ಮುಖವನ್ನೂ, ಗಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಲುಗಿಸುತ್ತಾ ಭೋರೆಂದು ರೋದಿಸುವ ಬಸವನಾಳರ ಶ್ರೀಮತಿಯವರನ್ನು ನೋಡುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗ ಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಎವೆ, ಆ ಕರುಳು ಕೊರೆಯುವ ದುಃಖದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು?

ಪೂರ್ಣೇ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೇಳುವೆನು. ನೀನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಳುವುದಾದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಯಲು ಬಯಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ; ಕೈಲಾಸಪರ್ವತವನ್ನೂ ಎರುತ್ತಿದ್ದ ಬಸವನಾಳರನ್ನು ಹಿಂದು ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಆರ್ತರವನನ್ನು ಕಲ್ಲು ಹೃದಯಗಳು ಕಲ್ಲಾಗಿ ನಿಂತು ಕೇಳಬೇಕು.

ಬಸವನಾಳರು ಬಾಳಿದರು, ಬೆಳಗಿದರು, ಬೆಳಗಿಸಿದರು; ಇನ್ನೂ ಬೆಳಗುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ಇಂದು ಆಗಲಿಕೆಯ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಸವನಾಳರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು, ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈ ನೋವಿನ ಕಾವು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿ ಹೋದ ಕೀರ್ತಿಯ ಪಾಂಜಾತ ಗಿಡವು ತೀಡುವ ತಿಳಿಗಳೆಯ ಗಂಧ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವ ನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ನಾನು ಸತ್ತರೆ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಉಳಿ ಯುವ ಲೀಲಾ, ಶಂಕರ, ರಾಘು ಇವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬಸವ ನಾಳರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾವಿರಾರು ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿತು. ಅವರಿಗೊಮ್ಮೆ

ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ಯೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಂತೆ. ಆಗ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಂದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು “ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚು, ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪಗಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾವಿರಾರು ಜನರನ್ನು ತಯಾರಿಸಬಲ್ಲೆ. ನನಗೇಕೆ ಬೆನ್ನು ಬಿದ್ದೆ. ಹೋಗು, ಹೋಗು. ಮತ್ತಾರನ್ನಾದರೂ ನೋಡು ಹೋಗು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದರಂತೆ. ಇವರಲ್ಲಿ? ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಉಂಡೂರಿಗೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವ ನಾನೆಲ್ಲಿ? ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಪತ್ರಗಳಷ್ಟೇ. ಇವು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂಸಾರದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ನಾನು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿರುವ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಸಾಹಿತಿಯೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕಾರ್ಯನಿರತ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಯು ಎಂದೂ ನಿಜವಾದ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಲಾರ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ ನಿಜವಾದ ಸಾಹಿತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಈಗಿನ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಇದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮಾತು. ಕೆಲವರೊಪ್ಪುವ, ಕೆಲವರೊಪ್ಪದ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಎನಗೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ?

ಮತ್ತೆ ಮರೆತೆನು ಪೂರ್ಣ, ಒಂದನ್ನು ಹೇಳಹೋಗಿ ಹನ್ನೊಂದನ್ನು ಹೇಳುವ ನನ್ನ ಚಟಕಿನ್ನೂ ಔಷಧಿ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಬಸವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬಸವನಾಳರ ಹೃದಯವು, ಹೃದಯವಿಕಾರಕ್ಕೆ ಈಡಾಯಿತೆಂಬುದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ. ಹೃದಯ ರೋಗದ ಚಿಹ್ನೆ ಇದ್ದುದು ಇವರಿಗಲ್ಲ, ಇವರ ಪತ್ನಿಗೆ. ಇದೊಂವೇ ಬಸವನಾಳರ ಎದೆಯನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೊರಗು. ಅಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟಿನ ಸಭೆಯಿಂದ ಎದೆಯ ನೋವೆಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವೈದ್ಯರು ಗುಣಪಡಿಸದ ನಿನ್ನ ಹೃದಯ ರೋಗವನ್ನು ನಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಎಂದಂದು ಗಂಟೆಯೊಂದೂ ಕಳೆದಿಲ್ಲ. ಹೃದಯ ವಿಕಾರದಿಂದ ವಿಧಿವಶರಾದರು ಬಸವನಾಳರು. ನಿಜ

ವಾಗಿಯೂ ಇಂತು ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಇವರು ಜಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರೇಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಸಹಾ. ಬಸವನಾಳರನ್ನು ಸತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಈ ಸತಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಷ್ಟು? ಬಸವನಾಳರನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿ ಪಡೆದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನ? ಅದೋ, ಅದೇದೃಶ್ಯ; ಧಾರವಾಡ, ಮಾಳಮಡಿ; ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಉಳವಿ ಚೆನ್ನಬಸವೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಮನೆ, ಮನೆ ಮುಂದೆ ಜನ. ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ಮೂಚೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಕುಳಿತ ಬಸವನಾಳರ ಭೌತಿಕ ದೇಹ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, ನೋಡಿ, ರಾಗವಾಗಿ ಆಕ್ರಂದನ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಗಂಟಲು ಗೀಚಿಹೋಗುವಂತೆ, ಭಜನೆ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಭಜನೆಯ ಮೇಳ. ಈ ಮೇಳದ ಸ್ವರವನ್ನು ಮೀರಿಸಿ ರೋದಿಸುವ ಶ್ರೀಮತಿಯವರ ಶೋಕಧ್ವನಿ. ಇವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹೇಗಿವೆ. ನನಗೆ ಬಸವನಾಳರ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ. ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಕೀರ್ತಿ ಕೇಳಿ, ಅವರನ್ನು ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದ ನನಗೇ ಅವರ ಸಾವು ಇಂತು ಎದೆಯ ಚಿತ್ರವಾಗಿರುವಾಗ, ಅವರ ಒಡನಾಡಿಗರಿಗೆ ಅವರಿಂದ ಬೆಳೆದವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ದುಃಖವಾಗಿರಬೇಕು ಊಹಿಸಿಕೋ.

ಈ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವುದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಲಾರೆ. ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯೂ ಕುಂಠಿತವಾಗಿದೆ ಭಾವಸೃಧಾನತೆಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಸುವೆನು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ "ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ".

X X X X

[೧೮]

ಪ್ರಿಯ ಪೂರ್ಣಮಾ,

ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು. ಎರಡುವಾರ ನಾನೇಕೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನೂ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಕಾರಣ ಕೊಟ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವೆನು. ಚುನಾವಣೆ, ಮಹಾಚುನಾವಣೆ; ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಿರುಸಿನ ತುರಿಸು. ಇದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್

ಪ್ರಾಂತವಾದರೂ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ತನ್ನ ಎದುರಾಳಿಗಳನ್ನು ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮುಖಪತ್ರದಂತಿರುವ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯು ತನ್ನ ಉದ್ದಗಲದಷ್ಟೂ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ನಿನಗೆ ಆರಾರು ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಪತ್ರಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ವೇಳೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ?

“ನಿದ್ದೆಗೆ, ಉಟಕ್ಕೆ, ಸಿನಮಾಕ್ಕೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ವೇಳೆ ಇದೆ. ನನಗೆ ನೀವು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವ ವೇಳೆ ಯಾರಿಗೆ ಹೋಗಿದೆ? ಕೇಳಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ?” ಎಂದು ಬಲು ಜೋರಿನಿಂದ ಕೇಳಿರುವಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಮೇಲಿನಷ್ಟೇ. ನಂಬಿದರೆ ನಂಬು. ನಿನಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವ ವೇಳೆಯು ಯಾರಿಗೂ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ನಿನಗೇ ಅದು ಮೀಸಲು. ಉಳಿದವರು ಯಾರು ಓದಬೇಕು ಈ ನನ್ನ ಪುರಾಣವನ್ನು! ನಿನಗಂತೂ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ; ಅದು ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ, ಇಬ್ಬರ ಕತೆಯಲ್ಲವೇ?

ಕೊಂಕು ನುಡಿ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಂಡವಲು. ಅದನ್ನು ಬರೆಯದೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನೂ ಮುಗಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. “ತಾವು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿರಿ.” ಎಂದು ಅಣಕವಾಡಿರುವಿ. ಹೌದು, ನೀನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾರು ನನ್ನನ್ನು ಅಣಕಿಸಬೇಕು? ನಾನು ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತೂ ಆಯಿತು. ಆರಿಸಿಯೂ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಮತಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಸರು ಪೂರ್ಣಮಾ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಚಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಬಂದೆನು. ಆರಿಸಿ ಕೊಂಡವಳು ಪೂರ್ಣ; ಮತ್ತು ನಾನು ಚುನಾವಣೆ ನನಗೆ?

ಈ ಸಲ ನಿನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವೆ. ಅಣಕದ ಮಾತಿರಲಿ “ಗಂಡುಸಿನ ಹೃದಯ” ನಿನ್ನದು ಎಂದು ನಾನು ಬರೆದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವಾಗ ಗುರುವಿಗೇ ತಿರುಮಂತ್ರ ಹೇಳಿದೆ. ಗಂಡುಸಿನ ಹೃದಯವನ್ನು ಗಡುಸೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿ

ನಲ್ಲೇ ನೀವೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಯಿತಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ತಕ್ಷಣವೇ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನನಗೇ ತಿರುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವೆ. ಪೂರ್ಣ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೀನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತೆಯಾಗಬೇಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳು, ನೀನು ಏನೇ ಹೇಳು ನನಗಿಂತ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವೆಂದೇ ಹೇಳುವೆನು. ನೀನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀನು ಯಾವುದನ್ನು ತಾನೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಹೇಳು, ನೋಡೋಣ. ಹೋಗಲಿ ನಿನ್ನ ಒಪ್ಪುತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ನಿನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ವರುಷ ಹದಿನೈದು ಮುಗಿದಿರುವಾಗ ಈಗೇಕೆ ಅದರ ವಿಮರ್ಶೆ? ಮತ್ತೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮಾರುದ್ದದ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಮೋರೆ ಮೊಳದಷ್ಟು ಉದ್ದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲು ನಾನೇ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ರೆಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಹಾರಿಬಂದು ಆರೈಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದೀತು.

ಎಲ್ಲೋ, ನೀನು ಓದಿರಬಹುದು, ವಾಲ್ಟೇರನ ಆ ಸ್ತ್ರೀ ಪಕ್ಷಪಾತಿತ್ವದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು, ಓಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಪರ ನಾದಾಗ ಅಂತಹ ಜನರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದಿದೆ.

“All reasoning of men are not worth one sentiment of woman” ಅಂದರೆ “ಮನುಷ್ಯನ ವಿವೇಚನಾ ಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲವೂ, ಸ್ತ್ರೀಯ ಒಂದು ಭಾವನಾ ಬಲದೊಂದಿಗೆ ಸರಿದೂಗಲಾರದು” ಎಂದು ಈ ಮಹಾರಾಯ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಕೆಲವು ಗಂಡಸರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ ಸಂಚಕಾರ ತಂದಿರುವನು. “ನಿಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಎಳೆಗೇಗಾಗಿ, ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ನಾನು ಬಾಳುತ್ತಿರುವೆನು. ನಿಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಗಿಂತ ನಿಮ್ಮ ಆಗಲುವಿಕೆಯು ಕಷ್ಟ ನನಗೆಷ್ಟಿದೆ ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ನಿಮಗದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನೀನು ಮೊನ್ನಿನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಬರೆದಿರುವೆ. ಇದು ಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾವನಾ ಶಕ್ತಿ. ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಗಾಲ್ಕು ವರುಷಗ

ಳಲ್ಲಿ ಬರೆದ ನನ್ನ ನೂರಾರು ಪತ್ರಗಳು ನಿರ್ಜೀವಿಯಾದವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದೇಕೆ?

ಪೂರ್ಣೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಡ. ಹೌದು, ಹೌದು, ನೀನೇ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸುವಾಗ “ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬರೆದು ನಿಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೃದಯವನ್ನು ನೋಯಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಬರೆದಿರುವಿ. ನನ್ನದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೃದಯವಲ್ಲ ‘ಹೆಣ್ಣುಹೃದಯ’ ಗೊತ್ತಾಯಿತೇ? ಒಂದಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಅರ್ಥ ಅಂತರವಾಗುವುದು.

ಈಗ ಕೈ ಬಿಡುವಾಗಿದೆ; ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಜಯಭೇರಿ ಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿತು. ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳ ತೇಜೋವಧೆ, ಆಗಬಾರದಷ್ಟು ಆಯಿತು. ಪ್ರಚಾರ ಅಸಪ್ರಚಾರಗಳ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸಂದೇಶವು ಮನೆಯನ್ನು ತೂರಿ ಮನೆಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿತು. ಜೂಜಿನ ಕುದುರೆಯ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಚಾಟಿ ಏಟು ಬಿದ್ದಂತಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡಿತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿ ಎಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅಪೋರಾತ್ರಿ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ನೆಸ್ವಿಯವರೂ ಲೋಕ ಸಭೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಉಮೇದವಾರರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಚಾರವೆಂಬ ಟೀಕೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಗುರಿಯಾದರೂ ವಿಚಾರಪರರಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಶ್ರೀ ನೆಸ್ವಿಯವರು ತಮ್ಮ ಎದುರಾಳಿಯಾದ ಪ್ರಜಾ ಪಕ್ಷದ ಜೀವನಾಡಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಹೊಸಮನಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನವರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಚಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಚುನಾವಣೆ ಗಾಗಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸೇರಿದವರಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವರಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಜೀವನ ಮರಣ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಗುಂಡಿನ ಕಾರಭಾರವಿದ್ದಾಗ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿ ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಜೀವ

ನನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ದೇಶವೀರರು ಅವರೇಂಬುದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವೆಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವಾಗ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೊಸದಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಆರಿಸಿತಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹೋಗಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕಾರಣವೇಕೆ ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಈ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು? ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಜನಾಹರಲಾಲರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೋದ ವಿಷಯ ಈಗಲೇ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆನು. ಈ ಪತ್ರ ಉದ್ದವಾಗುವುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಇನ್ನೆಂದಾದರೂ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬರೆಯುವೆನು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಈಗ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಪತ್ರಗಳು ಬೇಕು, ತಿಳಿಸು.

ಇತಿನಿನ್ನ “ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೃದಯದವ”

X

X

X

X

[೧೯]

ಪೂರ್ಣಮೆಯ,

ಪೂರ್ಣಮಾ,

ಇಂದು ನಿನಗೆ ಪತ್ರಬರೆಯುವ ಸರದಿ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎರಡು ದಿನಗಳಹಿಂದೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತರವೇ ನಿನ್ನಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಂದು ಬಂದ ಟೆಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕಾಲಯಕ್ಕೆಂದು ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಶ್ರೀ ತಾಯಿಯವರ ಸಂದೇಶವೊಂದು ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಓದಿದೆ. ಆಗ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ‘ಲೆಟರಸ್ಕಾಡ’ನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮಾತೆಯವರ ಸಂದೇಶವು, ಅಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿ ಅಮರ ಅರವಿಂದರಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಿವೇದನವು ಇಂತಿದೆ. "Oh lord thou hast decided to test the quality of our faith and to pass our sincerity on thy touch-stone. Grant that we come out greater and purer from the ordeal.....The Mother." "(ಓ ಪ್ರಭು, ನಮ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ನಿಸ್ಕೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ನಿಕ ಶಕ್ತಿ ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಲು ನೀನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವೆ. ಈ ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಅಧಿಕಾಧಿಕ ಪಾವನರಾಗಿ ಅಧಿಕಾಧಿಕ ಘನತೆಯಿಂದ ಹೊರಬರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು— ಮಾತುಶ್ರೀ")

ಮಾತೆಯವರು ಯಾರು, ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯ ಅರವಿಂದಾಶ್ರಮ ಯಾವುದು ಇದನ್ನು ನೀನೇನು ಹೊಸದಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅತಿ ಮಾನವ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಈ ಭೌತಿಕ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಹರ್ಷಿ ಅರವಿಂದರ ಬಗ್ಗೆ, ಅವರ ದೇಹಾಂತ್ಯದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಾಂಡಿಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು, ಘಂಟೆ ಗಟ್ಟಲೆ ನಾನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಸಿರು ಬಿಡದೆ ನೀನು ಕೇಳಿರುವೆ. ಪಾಂಡಿಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದು ಮಾತೆಯವರ ದಿವ್ಯದರ್ಶನ ನನಗೆ ಆಗದಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮೂದಲಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಅರವಿಂದರ ಭೌತಿಕ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅತಿಮಾನವ ತೇಜವನ್ನು ಮಾತೆಯವರು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆಸ್ವಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅರವಿಂದರ ಅತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಅವಿರಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಯಾರಿಗೂ ದರ್ಶನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾತೆಯವರು ಏಕಾಂತವಾಗಿದ್ದ ಆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನೇ ತಿರುತಿರುಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಪುಣ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಬರುವೆನು ಎಂದೆಂದುಕೊಂಡು ಬಂದೆನು. ಪುಣ್ಯ, ಸಂಸ್ಕಾರ ಇವುಗಳೇ ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಸಂಪತ್ತು. ಇವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂದು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯಬೇಕೇ? ಎಷ್ಟು ದರೂ ಕೂಡಿದವರಿಗೆ ಕೋಡಗ ಮುದ್ದು ಎಂಬಂತೆ ನಿನಗೆ ನಾನೇ ಇಂಥ

ಜಂದ್ರ. ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉಳಿದವರು ಬೆಲೆ ಕೊಡಲಿ ಕೊಡದಿರಲಿ ನೀನಂತೂ ಕೊಡುವೆಯೆಂದು ಹಿಂದು ಮುಂದು ನೋಡದೆ ತೋಚಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನು.

ಮಾತೆಯವರು ಮಹರ್ಷಿ ಅರವಿಂದರಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿರುವ ಮಾತುಗಳೆಷ್ಟು ಮನನೀಯವಾಗಿವೆ? ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವಂತಹ ರಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಅನನ್ಯ ಶರಣತ್ವವಿದೆ? ನಾನು ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಯೋಗಿವರೇಣ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಯತಿಗಳ ಬೃಂದಾ ನನದ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ನಮಿಸಿದಾಗ, ತನಗೆ ತಾವೇ ನನ್ನ ಬಾಯಿಯಿಂದ,

“ಜೀವನದ ಸ್ವಮುಕ್ತೆಗಳನಿತುಮಂ
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ನಿನಗೊಪ್ಪಿಸಿಹೆನು
ಕಾವಭಾರವನು ನಿನ್ನಮಲಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಿಡುತಿಹೆನು”

ಎಂದು ಶರಣತ್ವದ ಹಾಡು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಆದರೆ ಅಂದು ಪ್ರಾಕೃತ ಪ್ರಾರಬ್ಧದ ಬಾಧೆಗಳಿಗೆ ಬಸವಳಿದು ಬೆಂಡಾಗಿ ಬಡತನದ ಕಷ್ಟಗಳ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ವೈರಾಗ್ಯ ಮಾತ್ರ ನನ್ನಲ್ಲಿತ್ತು. ಭಯಪೀಡಿತನಾಗಿ ಕೋಟಲೆಗಳ ಕಾಟಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ

“ಅವಬಾಧೆಯ ಎನಗೀಯದೆ
ನೋವತಪ್ಪಿಸಿ ಕಾವುದೆಂದು
ದೇವಗುರು ನಿನ್ನ ನೊಂದಿಸಲು ಬಂದಿಹೆನಯ್ಯ
ಸಿದ್ಧಗುರು ಶ್ರೀ. ರಾಘವೇಂದ್ರ”

ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು.

ಈಗ ಐದು ವರ್ಷಗಳನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಯಕದ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಸಾಧನೆಯ ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ವೆಟ್ಟು ತಿನ್ನತೊಡಗಿದ ನಂತರ ಗುರುದೇವನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದೇನು ಗೊತ್ತೇ ?

“ಲೋಕಕಂಜೆನು ನಾನು
ಲೋಕಕಳುಕೆನು ನಾನು
ನಾಕ ನರಕಗಳೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮನುತೆ ಮುನಿಸಿನಲಿ”

ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲದೆ “ ಭೋಗವೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬಿಡಲಿ! ಯೋಗವುರುಷ ರಾಘವೇಂದ್ರರ ದಯವೊಂದಿರಲಿ ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆನು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಪೂರ್ಣ, ಇದಿಷ್ಟೇ ಗುರುರಾಯರ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಲದೆಂಬುದು. ಅವರು ಮಾಡುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆಯೇ. ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ರಾಘವೇಂದ್ರರ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಅತಿ ಸುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾಟಿಂಬಿಕ ನೆಮ್ಮದಿ, ನನ್ನ ಐಹಿಕ ಜೀವನದ ಆರಾಮ ಇದರ ಸ್ವರವಿದೆ. ಈ ದೋಷವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರೆಗೆ ರಾಯರ ಕೃಪೆಯ ಮೇಲೆ ನನಗೇನು ಹಕ್ಕು? ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸಾಧಿಸಲಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಯರ ಸಿರಿಚರಣದಲ್ಲಿ ಶರಣು ಶರಣು ಎನ್ನುವ ಸುಲಭೋಪಾಯವನ್ನು ನಾನು ಅನುಸರಿಸುವೆನು. ಆದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಲೋಕದ ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ಉಬ್ಬುವ ಮತ್ತು ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ದೌರ್ಬಲ್ಯವು ನನ್ನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದಾಗ, ನಾನು ಮಾಡಿದೆನು, ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು, ನಾನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನು ಎಂಬ ನಾನತ್ವವು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬತೊಡಗುವದು. ಆಗ ನನಗೆ ನನ್ನ ಅನನ್ಯ ಶರಣತ್ವದಲ್ಲಿ “ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ ವೆಂಕಟರಮಣ” ಎನ್ನುವ ಉದರವೈರಾಗ್ಯವಿದೆಯೆ ಎಂದೆನಿಸುವುದು ಇಂತಹ ತುಯ್ಯದಾಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಕ್ತಿ, ನನ್ನ ನಿವೇದನೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಇವು ಆತ್ತಲಿತ್ತ ತೂಗಿ ತೊನೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾತಿಯವರ ನಿವೇದನದ ಉಕ್ತಿಯು ನನ್ನ ನಾಡಿ ನರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಹೊಸ ಚೇತನವನ್ನು ತುಂಬಿ ನಿನಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಸುತ್ತಿದೆ.

ಸತ್ವ ಪರಿಕ್ಷೆಯು ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಶ್ರದ್ಧೆ ಬಾಳಿನ ಉಸಿರು, ನಿಷ್ಕೆಯ ಜೀವಾಳ, ಸಾಧನೆಯ ಶಕ್ತಿ, ಇದನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದಾಗ ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣ ತೇಲಿದರೆ ಆಗ ಜೀವನು ಮುಮುಕ್ಷುವಾಗುವನು. ಮುಮುಕ್ಷು ಮೋಕ್ಷೇಚ್ಛೆಯೆಂದರ್ಥ. ಶ್ರೀ ಅರ-

ವಿಂದರ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೆ, ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದು ಅಮರರಾಗಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ, ಜೀವಿಸುವುದಲ್ಲ. ಇದೇ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಇದೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಇದೇ ಉಸುರಿನಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಮೋಕ್ಷವೆನ್ನುವರು. ಮಲದ ಕೂಪವಿದೆಂದು ದೇಹವನ್ನು ಶೋಷಿಸುವ, ಶಿಕ್ಷಿಸುವ, ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ, ಅರವಿಂದರ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ದೇಹವೇ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನೆಯ ಮಂಟಪವೆಂಬುದು ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ದೇಹಧಾರಿಯಾದ ಜೀವನು ದೇಹಧಾರಿಯಾಗೆಯೇ ಜೀವಾತ್ಮವಾಗುವುದೇ ಅರವಿಂದ ಸಾಧನೆ, ಅರವಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ, ಅರವಿಂದ ಯೋಗ, ಅರವಿಂದ ಶಕ್ತಿ.

ನಿಸರ್ಗವು ಮಾನವನ ಆಮೋದ ಪ್ರಮೋದಗಳಿಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಹಾವಿನೊಡನೆ ಸರಸವಾಡಿರಿ, ಅದರ ಅದರ ಹಲ್ಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸರಸವಾಡಿರಿ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವುದು. ವಿಷಯಗಳ ದಾಸನೀನಾಗದಿದ್ದರೆ ವಿಷಯಗಳು ನಿನ್ನ ಕಾಲಕೆಳಗಿನ ತೊತ್ತಿನಂತಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ, ಎಂದೆನ್ನುವ ಉಪನಿಷತ್ ಸಾರವೇ ಅರವಿಂದ ಜೀವನದ ಸಿದ್ಧಿ, ಎಂಬ ನಂಬಿಗೆಯಿಂದ ನಾನು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಷವನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿತ್ತಿಸಿರುವೆನು. ಈ ಸಾಧನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧರಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಸತ್ಯಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ “ಅಧಿಕಾಧಿಕ ಪಾವನನಾಗಿ ಅಧಿಕಾಧಿಕ ಘನತೆಯಿಂದ ಹೊರಬರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು” ಎಂದು ಗುರುರಾಯರಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡು. ನಿನ್ನ ಕೂಗು ಗುರುದೇವನ ಕಿವಿಗೆ ಬಹು ಹತ್ತಿರ. ನೀನು ನಿನಗಾಗಿ ವನನ್ನು ಕೇಳದೆ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲವೆಂದು ರಾಯರು ಬೇಗ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ ಮಾತೆಯ ಉಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಗೂ ತಲೆ ಬಾಗಿ ನಮಿಸು. ಜಗದಾದಿಶಕ್ತಿಯೇ ಅರವಿಂದಾ ಶ್ರಮದ ಮಾತೆಯೆಂಬುದು ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ವಿಶ್ವಾಸ. ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಸಾಕಾರ

ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವು ನನಗೂ, ನಿನಗೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲೆಯೇ ದೊರೆಯಲೆಂದು ಹಾರೈಸುವೆನು.

ನಿನ್ನ ಉತ್ತರ ಬರುವ ವರೆಗೂ ನಾನು ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾರಿ ಅದೇಕೋ ನಿನ್ನಿಂದ ಎನೋ ಹೊಸದನ್ನು ಆಶಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಅದೇನು ಮಹಾರಾಯತಿ ಆಹೊಸದು? ಅಳಿಸುವುದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಡ. ಅರಳಿಸುವುದನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಬರೆ. ನೀನೇ ಅಂದಿರುವೆ ನನ್ನದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೃದಯವೆಂದು.

ಇತಿ ನಿನ್ನ ಉತ್ತರಾಭಿಲಾಷಿ

X X X X

[೨೦]

ಪೂರ್ಣಮಾಯ ಪತ್ರ

ಹೃದಯೇಶ್ವರರ ಹೃದಯಾರವಿಂದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಮಕ್ಕಳಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ರಾಘು ಈಗೀಗ ನಡೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದ ಗಂಡಾಂತರ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ದಯೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿತು. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹವಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಸಂದೇಹಪಡುವಂತಿದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಆ ಸಂದೇಹ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ನನ್ನ ರಾಘವನ್ನು ನನಗೆ ಪುನಃ ಕೊಟ್ಟು ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನೇನೋ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ ನೀವೂ ನಂಬಿರಿ. “ನಂಬುಗೆಯೇ ಕಾರಣವು ಶಂಭವಿನೊಲುಮೆಗೆ” ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತರೇನು?

ರಾಘು ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ಎನ್ನುವನು. ತಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮಾತ್ರ ಅಪ್ಪ ಎನ್ನುವನು. ಕಣ್ಣಿಡುರಿಗೆ ಇಲ್ಲದವ

ರನ್ನು ಕನವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗಿನ್ನೂ ವಯಸ್ಸು ಸಾಲದು ಅಲ್ಲವೇ ?

ನೀವು ಮೊನ್ನೆ ಬಸವನಾಳರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಕಲುಕಿಹೋಯಿತು. ಬಸವನಾಳರಿಗೆ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಮಿಸಿದೆ. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರನ್ನೇ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡೆ. ಧಾರವಾಡದ ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡೆ; ಸಮಾಧಾನ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದೆ. ಏಕೋ, ಏನೋ 'ಸಾವು ಬಹು ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂತು. ಅಂದು ನನ್ನ ಸ್ವಾಲಿಗೆ ರಜೆ. ಬಿಡುವು ಬೇಕಷ್ಟಿದ್ದಿತು. ಆ ಕಲಿಯುವ ಮಕ್ಕಳ ಮಧ್ಯೆ ತಲೆಪೂಡಿದುಕೊಂಡು ಮಗ್ಗಿ ಹೇಳಿಸಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿಸಿ ಸುಸ್ತಾಗುವ ನಮ್ಮಂತಹ 'ಮೇಡಂ'ಗಳಿಗೆ ವಾರಕ್ಕೊಂದು ದಿನ ರಜೆ ಸಾಲದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದವಳು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾಯಿ. ಇದರ ಜತೆಗೆ ನಿಮಗೆ ಉದ್ದುದ್ದ ಪತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಬೇಕು. ನಡುವೆ ರಾಘವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡಲು ಸಮಯವೇ ಸಾಲದು. ಆ ಮುದ್ದಿನ ಮೂಡೆ ನಿಮ್ಮ ಮುದ್ದಿನ ಮುದ್ದೆ ಲೀಲಾ ಸತ್ತುಹೋದ ನಿಮ್ಮ ಸೋದರತ್ತಿ ಸಾಕಮ್ಮಯ್ಯನ ಅಪರಾವತಾರವೇ ಸರಿ. ಸಿಡುಕೆಂದರೆ ಸಿಡುಕು. ಅವಳು ನನ್ನ ಮಗಳೇನಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಮಗಳು. ನೀವು ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ, ನಾನು ಅವಳ ಮಲತಾಯಿಯೆಂದು. ಎಲ್ಲೋ ಆ ಪೆದ್ದು ಹುಡುಗಿ ಅದನ್ನೇ ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂತಿದೆ. ಅವಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡಲು ನನಗೇ ಭಯ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವಳು. ಮುಂದಿನ ವರುಷ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪಾಸಾಗುವಳು, ಅದರೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಚುರುಕಿಲ್ಲ. ಚುರುಕಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೋಗಲಿ ಸಿಡುಕೇಕೆ ಅಷ್ಟು? ಹೋ, ಹೋ, ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಅವಳ ಸುದ್ದಿ ಎತ್ತಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಕೋಪ ಮೂಗಿನ ಕೊನೆಗೇ ಬಂದು ಬಿಡುವುದು. ಇರಲಿ, ನೀವಿರುವುದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ನಾನಿರುವುದು ಬೆಂಗಳೂರು; ಸಿಟ್ಟು ಬಂದರೂ ಕಾಫಿಯ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ, ಹೋಗಲಿ ಆ ವಿಷಯ.

ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಏನೂ ಉಪಾಯವೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ನೀವು ನನಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಪತ್ರಗಳ ಫೈಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತೆನು, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಬಿಡಲೇ ಎಂದು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಬಂದಿತು. ಈ ಯೋಚನೆಗೆ ನನಗೇ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಿ ಸೆರಗನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡೆನು. ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನಕ್ಕೆನು. ಅದರೂ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೀವು ನನಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಧೈರ್ಯವನ್ನೇ ನೀವು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಈ ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾದುದು ಎಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತೆ? ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅಗಲಿಕೆಯ ನೆನಪು ಬಂದಾಗ. ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿ ಪತ್ರದಲ್ಲೂ ಈ ನೋವನ್ನು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವಿರಿ. ಒಂದು ಸಾರಿಯಾದರೂ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಗಲಿಕೆಗಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೀವಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ದುಡಿತ ದಿಂದ ಬರಿಯ ದೇಹಶ್ರಮ ಮಾತ್ರವಾಗುವುದಾದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ನಿಮ್ಮ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬಡತನ, ಬಹು ಬಡತನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು ತಿಳಿಯದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟಿಗಾಗಿಯೇ ದುಡಿಯುವುದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೇ, ಮಾನ ಅಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವಿರೆಂದೂ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾರಿ ಕೊಂಡಿರುವಿರೆಂದು, ಲೇಖನಿಯನ್ನೂ ಒತ್ತಿ ಹಾಕಿರುವಿರೆಂದು ನಿಮಗನ್ನಿಸಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ದುಃಖವಾದ ಸಂಗತಿ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಾನು ಬದುಕಿದ್ದು, ನಿಮ್ಮ ಧೈರ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮುಳ್ಳಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸತ್ತು ಅದೃಶ್ಯವಾದ ಆ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ನೀವು ನಡೆವ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಸನ ಮಾಡುತ್ತ, ನಿಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿರ ಬಲ್ಲಿನು. ಅದುದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿರಿ, ಗುರುದೇವಂ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರಿ. ವಿರಹ, ವ್ಯಾಮೋಹ, ಇವುಗಳ ಬಿಸಿಗೆ ಕರಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಿರಿ. ಆಮೇಲೆ ನನಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ, ನಿಮಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ.

ಕೋಪಿಸಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವುದೇ ಬಹಳವಿದೆ, ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಇತರರು ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೇಳುವು

ದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಕೇಳುವ ಸಹನೆ, ಸೌಜನ್ಯ, ನಿಮಗೆ ಇರಬಾರದೆ. ಡಿಯರ್? ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದಮೇಲಂತೂ, ಅಬ್ಬ, ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿ ಅದೆಷ್ಟು ಮೊಡ್ಡದಾಯಿತು? ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಆ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ನಾಲ್ಕು ಪುಟಗಳು ತುಂಬಬೇಕಲ್ಲ?

ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನಾದಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ. ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಂದ್ರ ನನ್ನು ಸೂರ್ಯನೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಹೊರಡುವಿರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಬರೆಯದೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ನಡಿಸಿಕೊಡುವಿರಾ? ನನ್ನ ಆಗಲಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಗೊಣಗುವದೇಕೆ? ಕೊರಗೇಕೆ? ಸುಮ್ಮನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡಿ. ಆದುದಾಯಿತು. ಆದುದಾಗುವುದು, ಅಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ನೋವಿದ್ದರೆ ಆ ಎದೆ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂತು? ನೀವು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಓದುತ್ತಲಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಾಮೃತವನ್ನು ಮರೆತರೇನು? ಜ್ಞಾಪಿಸುವೆನು.

“ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೊಂದ ಬಯಸುವೇಕಯ್ಯ? ನಗುವುದು ನುಡಿವುದು, ಶಿವಭಕ್ತರೊಡನೆ, ಸುಮ್ಮನಹಮ್ಮು ಬಿಮ್ಮನಿರಬೇಕಯ್ಯ.... ನಮ್ಮ ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರೊಡನೆ ಮನದೊಂದು ಮಾತನಾಡುವುದಯ್ಯ”

ಇನ್ನೊಂದು ವಚನ.

“ನಾಳೆ ಬಪ್ಪದು ನಮಗಿಂದೇ ಬರಲಿ, ಇಂದು ಬಪ್ಪದು ನಮಗಿಗಲೇ ಬರಲಿ. ಇದಕಾರಂಜುವರು? ಇದಕಾರಳುಕುವರು?”

ಮತ್ತೊಂದು

“ಆಯುಷ್ಯತೀರಿದಲ್ಲದೆ ಮರಣವಿಲ್ಲ. ಭಾಗ್ಯತೀರಿದಲ್ಲದೆ ಧಾರಿದ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಜಲೇಕೋ, ಲೋಕವಿಗರ್ಭಣೆಗೆ! ಅಳುಕಲೇಕೋ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ ನಿನ್ನಾಳಾಗಿ.”

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಧೈರ್ಯ ಸ್ಪೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಈ ಮಹೋಕ್ತಿಯು ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಆಗಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಈ ವಿರಹದ ಅನಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಲೋಕದ ಸಾಯುಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡೋಣ.

ಹೆಚ್ಚು ಬರೆದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬರೆಯಲಿ? ನನ್ನ ಬರಹದಲ್ಲಿ (ನೀವು ಕಲಿಸಿದ್ದು ಶಾಸನ?) ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನೀವೇ ಕ್ಷಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ. • •

ಈ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವೆನೆಂದು ಬರೆದಿರುವಿರಿ. ಬರುವವರೆಗೂ ಬರುವರೆಂಬ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಇರುವುದು. ಆದರೆ ಬಂದು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ದಿನಕ್ಕೆ ಬರುವರೋ ಎಂಬ ಬವಣೆ ಬಯಕೆಗೆ ಈಡಾಗುವೆನು. ಆಗ ಪುನಹ ಮೊದಲಿನಿಂದ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಅರಂಭಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ದಿನ ತಡೆದು ಬಂದರೆ ಅಷ್ಟು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಬರುವರೆಂಬ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವೆನು. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ.

ಛೇ ಛೇ, ಇಷ್ಟೊಂದು ವೀರೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ನಾನು ಇದನ್ನೇಕೆ ಬರೆದೆನೋ, ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಶಾಪವಿದೆಯಂತೆ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗುಟ್ಟನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರಬಾರದೆಂದು. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

ಬೆಂಗಳೂರು

೨೨-೧-೫೨

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ ಚರಣ ದಾಸಿ

ಪೂರ್ಣ,

X

X

X

X

[೨೧]

ಪೂರ್ಣಮೆ,

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಬರೆಯಲಾರದಂತಹ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಬಿಟ್ಟಿರುವಿ. ನನ್ನ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡಿರುವಿ. ನೀನು ಏನು ಬರೆದಿರುವಿಯೋ,

ಅದು ನನ್ನ ನಿಜಸಂಸ್ಥಿತಿಯ ಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೂ ಇದೇ ವಿಚಾರದ ಮಂಥನವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಅಗಲಿಕೆ, ನಿನ್ನ ಬಳಲಿಕೆ, ನಿನ್ನ ಏಕಾಕಿತನ, ಇವನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡಾಗ ಎದೆಯ ಧೈರ್ಯ ವೆಲ್ಲವೂ ಕರಗಿ ಹೋಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಕರಗಿ ಹೋದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಹುಲ್ಲೆಯಂತೆ ಹೆದರಿಬಿಡುವೆನು. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಬರೆದ ಈ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದು ಬುದ್ಧಿವಾದವಲ್ಲ, ಧೈರ್ಯ ಸಂಜೀವಿನಿ. ನೀನು ಅಬಲೆಯೋ ಸಬಲೆಯೋ ಈ ಪತ್ರವೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಧೈರ್ಯ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಅಗಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಯಮದಿಂದ ಇಂತು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಧೈರ್ಯ ವಾಹಿನಿ.

ಪೂರ್ಣಿ, ನನ್ನ ಜೀವನದ ಪೂರ್ಣತೆಗಾಗಿಯೇ ಪೂರ್ಣಮೆಯಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದೆಯೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೆ ನೀನು ಉಬ್ಬಿಹೋಗಬೇಡ. ಇರುವ ಮಾತು ಇದ್ದಂತೆ ಹೇಳಿದರೆ ಉಬ್ಬಬೇಕೆ ?

ನೀನು ನಿನ್ನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅರಿಸಿ ಬರೆದಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಾ ಮೃತವು ನನ್ನ ಎದೆತನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರಗಿಸಹತ್ತಿದೆ. “ ಪ್ರೇಮ ಕರ್ತವ್ಯದ ದಾರಿಯ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಾಗಿರಬಾರದು. ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿವಾಹಿನಿಯಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂದೆನ್ನುವಂತೆ ನೀನು ನನ ಈ ಕರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಗಲ ಸಂಸಮು ನಿಂತು ಹೆಗಲುಬ್ಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೇನು ಕಡಮೆ ? ಬಹುಶಃ ಗುರುರಾಯರು ನನ್ನ ಸಂಯಮವನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಲೆಂದೇ ಅಗಲಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಲ್ಲ. ನಾನಿನ್ನು ಅಂಜುವುದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತ ಕಂಠಿತರಾದ ಗುರುರಾಯರ ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೋತ್ಸರನ ಮುಂದೆ ಕೈಮುಗಿದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅಂದ ಮಾತನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿ ಅದನ್ನೆ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನಮಂತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಜೀವನದ ಸಿಹಿ ಕಹಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವೆನು. ನೀನು ಧೈರ್ಯಗೆಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಧೈರ್ಯ

ವಿಂದೇನು ಫಲ? ನೀನು ಬೆನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಬೇರೆಯವರು ಹೆಗಲ ಮೇಲಿತ್ತಿ ಕುಣಿದಾಡಿದರೇನು ಫಲ? ನೀನೂ ಸಹ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಯತಿ ಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ದಿನದಿನವೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರು.

“ಕಾಯದ ಕಳವಳಕಂಚಿ

ಕಾಯೈ ಎನ್ನನು ಜೀವನೋ

ಸಾಯಕ್ಕಂಚಿ ಈಯಯ್ಯ ಎನ್ನನು.”

“ಯದ್ಭಾವಂ ತದ್ಭವತಿ”

“ಉರಿಬರಲಿ, ಸಿರಿಬರಲಿ; ಬೇಕು ಬೇಡೆನ್ನೆನು.

ಅನು ನಿಮ್ಮ ಹಾರೆನು- ಮಾನವರ ಬೇಡೆನು.

ಅಹೆ, ನಿಮ್ಮಾಣೆ: ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ.”

ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಗುರುರಾಯರು ದಯಾಘನರು. ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟರೂ ಮೈ ಬೇಯದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಾನು ಜಗತ್ತಿನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತೀರ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿ ಮೋಸಗಾರನಾಗಿ, ದ್ರೋಹಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಕಂಡವನೆಂಬ ಹೆದರಿ ದೇಶಪ್ರವೃತ್ತನಾದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬೃಂದಾವನದಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪೂಜ್ಯ ತುಂಗಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಾವದ ಹೊರೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತೊಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ?

ಎಷ್ಟೊಂದು ದಯೆ ತೋರಿಸಿದರು? ಎಂತೆಂತಹ ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದರು? ಜೀವನದ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಗೆ ಎಂತಹ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿತು ಅವರು? ಆದರೂ ಈ ಅಗಲಿಕೆಯನ್ನೇಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ ಎಂದೆನ್ನುವೆ ಏನು? ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವೇನು ಗೊತ್ತೆ? ಅಷ್ಟು ಸಾಪಕ್ಕೆ ಇದೊಂದಾದರೂ ತಿಕ್ಕೆ ಬೇಡವೆ ಪೂರ್ಣ? ಇದನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂಬೆ ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಗುರುವಿನ ದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ನೀನಿಂದು ಬರೆದಿರುವ ಪತ್ರವು ತುಳಸೀದಾಸನಿಗೆ ಮಮತಾದೇವಿಯು ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶದಂತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅನುದಿನ ಮನನ ಮಾಡಿ ದೀಕ್ಷೆ

ಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವೆನು. ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು; ಆಶೀರ್ವದಿಸು. ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಒಂದು ಶರೈಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನಲ್ಲವೇ? ನಿನಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹರಸುವ ಅಧಿಕಾರವು ಹೆಂಡತಿಯೆಂಬ ಸ್ಥಾನಮಾನ ದಿಂದ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿವರು ವಾದಿಸಿದರೂ ವಾದಿಸಲಿ. ಶರೈಸ್ವರೂಪಿಣಿ ಯಾಗಿ, ತಾಯಾಗಿ, ಹರಸಬಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ನಿನಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಇಂತಹ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರೆಯುತ್ತಿರು. ಇದು ವರೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದವು ನನ್ನ ಪತ್ರಗಳು; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಪತ್ರಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲಿ.

ನಮಸ್ತೆ, ಪೂರ್ಣಮಾ,
ಇತಿ ನಿನ್ನ ಒಡನಾಡಿ.

—ಸಮಾಪ್ತಿ—

ಚಂದಾದಾರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ

—ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ—

ಈ “ಪೂರ್ಣಮಾ” ದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಕೊಡಬೇಕಾದ ನಾಲ್ಕೂ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ನೆರವಿಗೆ ನಾವು ತುಂಬಾ ಋಣಿಗಳು. ಮುಂದಿನ ವರುಷವೂ ತಾವುಗಳು ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ ನೆರವಾಗಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ. ಹಾಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವರು ದಯವಿಟ್ಟು ನಮಗೆ ಮುಂಗಡವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಸಿ, ವ್ಹಿ. ಪಿ. ಮೂಲಕ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಉಳಿಸುವಂತೆ ಮಾರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೫೩ }

ಸಂಚಾಲಕರು
ಅನಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ.

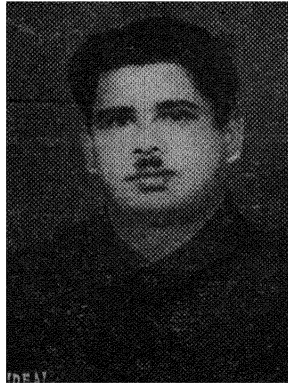
ಅನಂದ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

೫

೧ ಅರ್ಪಣ:	(ಮೋಪಾಸಾನ ಕತೆಗಳು-೧)	ಪ್ರತಿಗಳು ತೀರಿನೆ
೨ ಹೂ ಅರಳಿತು:		ತಿ
	(ತೆಲಗು ಕತೆಗಳು) ಶ್ರೀ ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ	೨-೪-೪
೩ ಮನೋರಾಜ್ಯ:		ಸಾ. ೧-೧೨-೦
	(ನಾಟಕ) ಪ್ರೊ. ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಬಿ.]	ಉ. ೨-೮-೦
೪ ಪುಷ್ಪಹಾರ:	(ಕಾದಂಬರಿ)	ಸಾ. ೧- ೪-೦
	ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್]	ಉ. ೨- ೦-೦
೫ ಕಾಂತಂ ಮತ್ತು ಶರದ್ರಾತ್ರಿಗಳು:		ಸಾ. ೧- ೬-೦
	(ಶೃಂಗಾರ ಚಿತ್ರಗಳು) ಶ್ರೀ. ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ]	ಉ. ೨- ೦-೦
೬ ಇನೆತ್:	(ಮೋಪಾಸಾನ ಶೃಂಗಾರ ಕಾದಂಬರಿ)	ಸಾ. ೧-೧೨-೦
	ಶ್ರೀ. ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯ]	ಉ. ೧- ೮-೦
೭ ಸೈಮನ್ಸನ ತಂದೆ:		ಸಾ. ೧-೧೨-೦
	(ಮೋಪಾಸಾ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು-ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರು)]	ಉ. ೨- ೮-೦
೮ ಪೂರ್ಣಿಮಾ:		ಸಾ. ೧- ೪-೦
	ಶ್ರೀ. ಪಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಸಹಾಯ-ಸಂ. "ನವಯುಗ"]	ಉ. ೨- ೪-೦

ಶ್ರೀ ಪಿ. ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳು

೧ ಹೂ ಅರಳಿತು:	(ತೆಲಗು ಕತೆಗಳು)	೨- ೪-೦
೨ ಕಾಂತಂ ಮತ್ತು ಶರದ್ರಾತ್ರಿಗಳು:		ಸಾ. ೧- ೬-೦
	(ಶೃಂಗಾರ ಚಿತ್ರಗಳು)	ಉ. ೨-೮-೦
೩ ಇನೆತ್:		ಸಾ. ೧-೧೨-೦
	(ಮೋಪಾಸಾನ ಕಾದಂಬರಿ)	ಉ. ೨- ೮-೦
೪ ವೃಂದ:	(ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)	೧-೮-೦
೫ ಕುಲವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು (	,,	೧- ೮-೦
೬ ವಿಧಿ ತಂದ ವಧು: (	,,	ಪ್ರತಿಗಳು ತೀರಿನೆ

ಶ್ರೀ ತಿ. ಸಿದ್ದಪ್ಪ

ಮಕ ಸಂಪಾದಕರು :- “ನವಯುಗ” ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳು ವಿಧಾಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಗಬಲ್ಲರೇ ಎಂಬ
ಪ್ರಯೋಗದತ್ತ ತನ್ನ ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಹರಿಯಬಿಟ್ಟು ತರುಣರು.

— ಸಂ